ଆମର ସର୍‌ଙ୍କ ଗପ

ଆନଜର୍‌ସନ୍‌ଙ୍କ ଗପ

ପୁନଃକଥିତ :

ଚିତ୍ତରଞ୍ଜନ ଦାସ

[illegible] ସାଧନା କେନ୍ଦ୍ର
★ ଓଡ଼ିଶା ★

ଏସ୍‌. ଭି ପବ୍ଲିକେଶାନ୍‌ସ
ବିନୋଦବିହାରୀ,
କଟକ-୭୫୩୦୦୨

ଆନର୍‌ସନ୍‌ଙ୍କ ଗପ

ପ୍ରଥମ ସଂସ୍କରଣ—୧୯୮୯

ପ୍ରକାଶକ : ନଳିନୀକାନ୍ତ ନନ୍ଦ, ଏସ୍‌ବ ପବ୍ଲିକେଶନ୍ସ, ବିନୋଦବିହାରୀ,
କଟକ-୨

ମୁଦ୍ରଣ : ସୁଭ ପ୍ରିଣ୍ଟର୍ସ, ଦାସ ସାହି, କଟକ-୧୨

ମୂଲ୍ୟ : ଟ ୬.୫୦

—ହାନ୍ସ୍ କ୍ରିଷ୍ଟିଆନ୍ ଆନଡ଼ରସନ୍ (Hans Christian Andersen) ଜଣେ ପୃଥିବୀ ବିଖ୍ୟାତ ଗଳ୍ପ ଲେଖକ । ପିଲାମାନଙ୍କ ପାଇଁ ସେ ବହୁ ଗଳ୍ପ ଲେଖିଛନ୍ତି । ମାତ୍ର ତାଙ୍କର ଗପଗୁଡ଼ିକୁ ପିଲାମାନେ ପଢ଼ନ୍ତି, ବଡ଼ମାନେ ବି ପଢନ୍ତି । ପିଲାମାନେ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ପଢ଼ି କେତେ ଆନନ୍ଦ ପାଆନ୍ତି, କେତେ କଥା ଅନୁଭବ କରିବାକୁ ବାଟ ପାଇ ଯାଆନ୍ତି, ବଡ଼ମାନେ ବି ଆନନ୍ଦ ପାଆନ୍ତି, ବେଳେବେଳେ ହରେଇବା କିଏ ଖୋଞ୍ଚା ମାରିଦେଲା ପରି ଅନୁଭବ କରନ୍ତି ।

ଇଉରୋପ ମହାଦେଶରେ ଡେନ୍‌ମାର୍କ ଗୋଟିଏ ଦ୍ୱୀପମୟ ଦେଶ । ସେହି ଦେଶର ଗୋଟିଏ ଦ୍ୱୀପରେ ହାନ୍ସ୍ ଆନଡ଼ରସନଙ୍କର ଜନ୍ମ । ସେ ଡେନ୍‌ମାର୍କ୍‌ର ଭାଷା ଡେନିସ୍‌ରେ ଗପଗୁଡ଼ିକ ଲେଖିଥିଲେ । ମୂଳ ଡେନିସ୍ ଭାଷାରୁ ଏହି ସଙ୍କଳନରେ ସେଗୁଡ଼ିକର ଓଡ଼ିଆ ଅନୁବାଦ କରାଯାଇଛି ।

ଏହି ବହିର ପ୍ରଥମ ପାଞ୍ଚୋଟି ଗପ 'କଥା' ମାସିକ ପତ୍ରିକାରେ ପୂର୍ବରୁ ବାହାରିଛି । 'କଥା'ର ସମ୍ପାଦକଙ୍କୁ ମୁଁ କୃତଜ୍ଞତା ଜଣାଉଛି,—

ଚିତ୍ତରଞ୍ଜନ ଦାସ

ଶ୍ରୀ ଅରବିନ୍ଦ ସାଧନା କେନ୍ଦ୍ର
★ ଓଡ଼ିଶା ★

ସୂଚୀପତ୍ର

୧।	ବାପା ସବୁବେଳେ ଠିକ୍ କାମ କରନ୍ତି	୧
୨	ଗୋଟିଏ ମାଆର କାହାଣୀ	୧୨
୩।	ଘୁଷୁରିଆଳ	୨୪
୪।	କାହାଣୀଟିଏ	୩୪
୫।	ଦିଆସିଲି ଧରିଥିବା କୁନି ଝିଅଟି	୪୫
୬।	ଖାଣ୍ଟି ରାଜକନ୍ୟା	୫୨

—*—

ବାପା ସବୁବେଳେ ଠିକ୍ କାମ କରନ୍ତି

ବର୍ତ୍ତମାନ ତୁମକୁ ମୁଁ କାହାଣୀଟିଏ କହିବି । ସେହି କାହାଣୀଟିକୁ ମୁଁ ଗୋଟିଏ ଜାଗାରୁ ଶୁଣିଛି । ଯେତେବେଳେ କାହାଣୀଟିକୁ ଶୁଣିଥିଲି, ସେତେବେଳେ ମୁଁ ସାନ ପୁଅଟିଏ ଥିଲି; ଏବଂ ମୁଁ ଭାବୁଛି, ମୁଁ ଯେତେଥର କାହାଣୀଟିଏ ମନେ ପକାଉଛି, ପ୍ରତ୍ୟେକଥର ସେଇଟି ମୋତେ ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ସୁନ୍ଦର ପରି ମନେହୋଇଛି । ଅନେକ ମନୁଷ୍ୟଙ୍କ ବେଳକୁ ଯାହା ଘଟେ, ଏହି କାହାଣୀଗୁଡ଼ିକର କ୍ଷେତ୍ରରେ ମଧ୍ୟ ଠିକ୍ ତାହା ହିଁ ଘଟିଥାଏ । ସେମାନଙ୍କର ଆୟୁ ବୃଦ୍ଧି ପାଉଥିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ସେମାନେ ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ସୁନ୍ଦର ଦେଖା ଯାଆନ୍ତି । ଏଇଟା ପ୍ରକୃତରେ ଭାରି କଉତୁକିଆ କଥା ।

ତୁମେ ତ କେବେ ନା କେବେ ଗାଁ ଅଞ୍ଚଳକୁ ଯାଇଥିବ । ସେଠି ନିଶ୍ଚୟ କୌଣସି ପ୍ରକୃତ କୃଷୀଘର ଦେଖିବାକୁ ମଧ୍ୟ ପାଇଥିବ । ନଡ଼ା ଛପରର ଛାତ, ସେହି ଚାଳ ଉପରେ ଶିଉଳି ବସି ଯାଇଥିବ, ଅନାବନା କେତେ ପ୍ରକାରର ଗଛ ଅରମା ହୋଇ ବଢ଼ିଥିବ । ଘର ଉପରେ ବଗ ପାଇଁ ବସା କରିଦିଆ ଯାଇଥିବ, ଘର ଉପରେ ବଗଟିଏ ଆସି ବସା ବାନ୍ଧି ନ ରହିଲେ ଘର ଆଉ କୁଆଡ଼ୁ ସୁନ୍ଦର ଦିଶିବ ? ଘରର କାନ୍ଥ ସବୁ ବଙ୍କା ଦିଶୁଥିବ, ଝରକା ସବୁ ମୋଟେ ଅଧିକ ଉଚ୍ଚରେ ନ ଥିବ; ଏତେ ଝରକା ଭିତରୁ ହୁଏତ ଗୋଟିଏ ମାତ୍ର ଏପରି ଝରକା ଥିବ, ଯାହା ପ୍ରକୃତରେ ଖୋଲି ହେଉଥିବ । ଚୁଲିଠା ପାନ ପେଟଟିଏ ପରି ବହଳ ହୋଇ ବାହାରକୁ ବାହାରି ପଡ଼ିଥିବ । କୋଣ ଗଛଟିଏ ବାଡ଼ ଉପରେ ଆସି ଝୁଲି ପଡ଼ିଥିବ, ବାଡ଼ କଡ଼କୁ ବଙ୍କଟେନାକୁ ଚୂଆରେ ହୁଏତ ମୁନ୍ଦାଏ ପାଣି ଥିବ, ସେଇଁଠାରେ କ ବତକଟିଏ କମ୍ବା କେତୋଟି ବତକଛୁଆ ଦେଖିବାକୁ ମିଳିବ । ସେହି ଚୂଆ କୂଳରେ ଗୋଟିଏ ହିଞ୍ଜଳ ଗଛ ଥିବ, ଯାହାର ପିଅଗୁଡ଼ାକ ଘର ଖାବରା ଖାବରା ହୋଇ ଚୂଇଆଡ଼କୁ ମାଡ଼କରି ରହିଥିବ । ହଁ ସେଠି ତୁମକୁ କୁକୁରଟିଏ ମଧ୍ୟ ଦେଖିବାକୁ ମିଳିବ, ଯିଏକି ଯାହାକୁ ଦେଖୁଥିବ, ତାକୁ ଅନାଇ ଭୁକିବାରେ ଲାଗିଥିବ ।

ଗ୍ରାମ ଅଞ୍ଚଳରେ ଥରେ ଠିକ୍ ଏହିପରି ଗୋଟିଏ କୃଷକର ଘର ଥିଲା ଏବଂ ସେଥିରେ ଦୁଇଜଣ ମଣିଷ—କୃଷକ ଓ କୃଷକଘରଣୀ ବାସ କରୁଥିଲେ । ଦମିଡ଼ି ବୋଲି ସତ କହିବାକୁ ସେମାନଙ୍କର ପ୍ରାୟ କିଛି ନ ଥିଲା, ସେମାନେ ତଥାପି ତାହାକୁ ଧନ ଗଣି ଚଳୁଥିଲେ । ସେମାନଙ୍କର ଗୋଟିଏ ଘୋଡ଼ା ଥିଲା, ଯିଏକି ସବୁଦିନେ ଯାଇ ବଡ଼ ରାସ୍ତାର କଡ଼ରେ ଥିବା ଖାଲିଜାଗାରୁ ଘାସ ଚରୁଥିଲା । ବାପ ସହରକୁ ଗଲାବେଳେ ଘୋଡ଼ାଟି ଉପରେ ବସିକରି ଯାଉଥିଲା । ବେଳେବେଳେ ପଡ଼ିଶା ଲୋକେ ମଧ୍ୟ ମାଗି ନେଉଥିଲେ ଓ ତାହାକୁ କୌଣସି ନା କୌଣସି କାମରେ ଲଗାଉଥିଲେ । ସେଥିରୁ ମଧ୍ୟ ସେମାନଙ୍କୁ କିଛି ପଇସା ମିଳୁଥିଲା ସତ, ମାତ୍ର ଘୋଡ଼ାଟିକୁ ବିକିଦେବା କିମ୍ବା ବଦଳ ଦେଇ ଆଉ କୌଣସି ଶକ ଆଣିବାରେ ହୁଏତ ଅଧିକ ଲାଭ ହେବାର ସମ୍ଭାବନା ରହିଥିଲା । ମାତ୍ର ଘୋଡ଼ା ବଦଳରେ ସେମାନେ କେଉଁ ଦ୍ରବ୍ୟଟିକୁ ଆଣିବେ ?

ସ୍ତ୍ରୀ ଦିନେ ଆସି କହିଲା, "ବଦଳ ଦେଇ ଘରକୁ କ'ଣ ଆଣିଲେ ସବୁଠାରୁ ଭଲ ହେବ, ସେକଥା ତୁ ସବୁଠାରୁ ଭଲ ବୁଝିବୁ । ତୁ ହେଉଛୁ ଘରର ବାପା । ଆଜି ବଜାରରେ ହାଟବାର । ତୁ ଘୋଡ଼ାଟି ଉପରେ ଚଢ଼ି ହାଟକୁ ଯାଅ । ଘୋଡ଼ାଟିକୁ ବିକି ଘରକୁ କିଛି ପଇସା ଆଣିବୁ ନହେଲେ ତାକୁ ବଦଳ ଦେଇ ଅଉକିଛି ଦରବ ଆଣିବୁ । ତୁ ଯାହା କିଛି କରିବୁ, ତାହା ସବଦା ଅବଶ୍ୟ ଠିକ୍ ହେବ । ବର୍ତ୍ତମାନ ହାଟକୁ ଯା' !"

ଭାରିଯା ବାପର ବେକରେ ଗାମୁଛାଟିଏ ନେଇ ବାନ୍ଧି ଦେଲା, ଖୋଦ୍ ବାପଠାରୁ ସେହି କଥାଟିକୁ ସିଏ ଅଧିକ ଭଲ ଭାବରେ ବୁଝିଥିଲା । ସିଏ ତାକୁ ଦୁଇଟା ଗଣ୍ଠି ପକାଇ ବାନ୍ଧିଲା । ସେଥିରେ ସେଇଟା ବାପର ବେକକୁ କେଡ଼େ ସୁନ୍ଦର ଦିଶିଲା । ତା'ପରେ ତା' ଟୋପିକୁ ନିଜ ଥାକୁଲା ହାତପାପୁଲି ଦେଇ ଝାଡ଼ି ସଫା କରିଦେଲା, ନିଜର ଉଷ୍ମ ମୁହଁଟି ଲଗାଇ ତାକୁ ଚୁମ୍ବନଟିଏ ଦେଲା— ଏବଂ ତା'ପରେ ବାପ ଘୋଡ଼ା ଚଢ଼ି ବାହାରିଗଲା । କଥା ଥିଲା ଯେ ବାପ ଘୋଡ଼ାଟିକୁ ବିକ୍ରି କରିବ ନହେଲେ ବଦଳ ଦେଇ ଆଉକିଛି ଦରବ ଆଣିବ । ବାପ ମଧ୍ୟ ସେହି କଥାଟିକୁ ଯେ ଭଲ କରି ବୁଝିଥିଲା, ସେଥିରେ ଅଦୌ କୌଣସି ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ ।

ସେଦିନ ଭାରି ଖରା, ଆକାଶରେ ଖଣ୍ଡିଏ ହେଲେ ମେଘ ନଥାଏ । ରାସ୍ତାରେ କେତେ ମଣିଷ ହାଟକୁ ଯାଉଥାନ୍ତି, କେହି ଘୋଡ଼ାରେ, କେହି ଗାଡ଼ିରେ ଓ ଅନ୍ୟମାନେ ସେମାନଙ୍କର ନିଜ ଗୋଡ଼ରେ ଚାଲି ହାଟକୁ ବାହାରିଥାଆନ୍ତି । ରାସ୍ତା ଗୋଟାକଯାକ ଧୂଳିରେ ଭର୍ତ୍ତି ହୋଇ ରହିଥାଏ । ସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କର ଉତ୍ତାପ ସିଧା ଆସି ଦେହରେ ବାଜୁଥାଏ, ରାସ୍ତା ଉପରେ କୋଉଠି ଟିକିଏ ହେଲେ ଛାଇ ପଡ଼ୁନଥାଏ ।

ବାପ ଦୃଷ୍ଟିକରି ଦେଖିଲା, ଜଣେ ମଣିଷ ସାଙ୍ଗରେ ଗାଈଟିଏ ଧରି ସେହି ବାଟରେ ଯାଉଛି । ଗାଈଟି କେଡ଼େ ଝନଝନିଆ ଦେଖାଯାଉଥାଏ,—ବଢ଼ିଆରୁ ବଢ଼ିଆ ହେଲେ ଯେମିତି ଝନଝନିଆ ଦେଖାଯିବା କଥା, ଠିକ୍ ସେମିତି । ଆମ ବୁଢ଼ାଟି ଭାବିଲା, "ଗାଈଟି ନିଶ୍ଚୟ ବଢ଼ିଆ କ୍ଷୀର ଦେଉଥିବ । ଘୋଡ଼ା ବଦଳରେ ମୁଁ ଗାଈଟିକୁ ପାଇଲେ ତୁରନ୍ତରେ ଭାରି ଭଲ ସଉଦାଟିଏ ହୋଇଯିବ ।" ତା'ପରେ ଲୋକଟିକୁ

ଡାକ କରି କହିଲା, "କୁଣ୍ଟିଲ ବାବୁ,— ସେଇ ଯିଏ ଗାଈଟିକୁ ନେଇ ଯାଉଛ, ରହ, ଏକାଠି ଦି'ପଦ କଥାବାର୍ତ୍ତା ହେଲେ କ'ଣ ଦୋଷ ହୋଇ

ଯାଉଛି ? ତୁମେ ତ ଭଲ କରି ଜାଣିଛ, ଗୋଟିଏ ଗାଈଠାରୁ ଗୋଟିଏ ଘୋଡ଼ାର ଦାମ୍ ନିଶ୍ଚୟ ଅଧିକ । କିନ୍ତୁ ସେଥିରେ କିଛି ଯାଏ ଆସେ ନାହିଁ । ଗାଈଟିଏ ପାଇଲେ ମୋର ଅଧିକ ଉପକାର ହେବ । ଆମେ ବଦଳ କଲେ ହୁଅନ୍ତା ନାହିଁ ?"

ଗାଈଟିକୁ ନେଇକରି ଯାଉଥିବା ଲୋକଟି ଉତ୍ତର ଦେଇ କହିଲା, "ହଁ, କରିବା ।" ଏହିପରି ସହଜରେ ବାପ ଗାଈଟିକୁ ପାଇଲା ।

କାମ ତ ହୋଇଗଲା, ତେଣୁ ବୁଢ଼ୀର ଘରକୁ ଫେରିଯିବା କଥା । ସିଏ ଯାହା କରିବ ବୋଲି ମନରେ ଚାହୁଁଥିଲା, ସେହି କାମଟି ତ ସରିଲା, ଏବେ ଆଉ କାହିଁକି ମିଛଟାରେ ହାଟକୁ ଯିବ ? ମାତ୍ର ଘରୁ ବାହାରିବା ସମୟରେ, ଯେତେବେଳେ ହାଟକୁ ଯାଉଛି ବୋଲି ସବ କରି ଆସିଥିଲା, ତେବେ ହାଟ ଅଡ଼େ ଥରେ ମୁହଁ ମାରି ଆସିଲେ କ୍ଷତି କ'ଣ ? ତେଣୁ ଗାଈଟିକୁ ଧରି ସେ ସେଇ ହାଟଆଡ଼କୁ ଚାଲିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲା । ସିଏ ଖୁବ୍ ତରତର ହୋଇ ପାଦ ପକାଇ ଆଗକୁ ଯାଉଥାଏ, ଗାଈଟି ମଧ୍ୟ

ଓଗଡଗ ହୋଇ ପାଣିରେ ବୁଲୁଥାଏ । କିଛି ସମୟ ପରେ ସେମାନେ ପାଖଦେଇ ଯାଉଥିବା ଆଉ ଗୋଟିଏ ଲୋକକୁ ଦେଖିଲେ । ଲୋକଟି ହାତରେ ମେଣ୍ଢାଟିଏ ନେଇ ଯାଉଥିଲା । ଦେଖିବାକୁ ବେଶ୍ ମୋଟାସୋଟା ମେଣ୍ଢାଟିଏ, ଦେହରେ ମଧ୍ୟ ବଢ଼ିଆ ଉଲ୍ ।

“ଏହି ମେଣ୍ଢାକୁ ନେଲେ କିଛି ମନ୍ଦ ହୁଅନ୍ତା ନାହିଁ,”—ବୁଢ଼ାଟି ଚିନ୍ତା କଲା । ଆମ ଖାତ କଡ଼ରେ ଏଇଟି ପାଇଁ ଯଥେଷ୍ଟ ଘାସ ଅବଶ୍ୟ ମିଳିଯିବ, ଶୀତଦିନେ ମଧ୍ୟ ଇଏ ଆମ ସହିତ ଘର ଭିତରେ ବେଶ୍ ରହିଯାଇ ପାରିବ । ପ୍ରକୃତରେ ବିଚାର କରି ଦେଖିଲେ ଗାଈଟିକୁ ନରଖି ଗୋଟିଏ ମେଣ୍ଢା ରଖିବା ହିଁ ଆମ ପକ୍ଷରେ ଅଧିକ ଠିକ୍ ହେବ ।” ପାଟି-କରି କହିଲା, “ଅରେ ବାବୁ, ତୁ ଏ ଗାଈଟିକୁ ନେଇ ତୋ’ ମେଣ୍ଢାଟିକୁ ଦେବୁ ?”

ମେଣ୍ଢାବାଲା ରାଜି ହୋଇଗଲା । ତେଣୁ ଗାଈ ଆଉ ମେଣ୍ଢାର ବଦଳ ବି ହୋଇଗଲା । ମେଣ୍ଢାକୁ ହାତରେ ଧରି ବାପା ପୁଣି ଖୁସିରେ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଆଗକୁ ଚାଲିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲା । ରାସ୍ତା କଡ଼ରେ ଗୋଟିଏ ଧନ୍ଦା ପାଖରେ ସିଏ ଆଉ ଜଣେ ଲୋକକୁ ଦେଖିବାକୁ ପାଇଲା । ଲୋକଟି କାଖତଳେ ଗୋଟିଏ ହଂସକୁ ଧରି ଯାଉଥିଲା ।

“ହଂସଟା ତୋତେ କେତେ ଭଲ ଲାଗୁଥିବ ତେ !” ବୁଢ଼ା ତାକୁ ପଛରୁ ଡାକି କହିଲା । “ହଂସଟା ଦେହରେ ମାଉଁସ ଅଛି, ଚର୍ବି ଅଛି, ତେଣେ ପରଗୁଡ଼ାକ ବି ରହିଛି । ଆମ ବୁଢ଼ୀ କୂଳରେ ଯଦି ମୋର ହଂସଟାକୁ ଦଉଡ଼ିରେ ବାନ୍ଧିଦେଲେ ସିଏ ଦିନଯାକ ବୁଲିବୁଲି ବେଡ଼ାଇବ । ମୋ’ ଘରଣୀ ଏକୁଟି ପାଇଁ ଚର୍ବି ଆଉ ଖାଇବାକୁ ଦେଇ-ପାରିବ । ସେଗୁଡ଼ାକ ବି ବେଶ୍ କାମରେ ଲାଗିଯିବ । ‘ଆମ ଘରେ ହଂସଟିଏ ଥାଆନ୍ତା କି !’ ବୋଲି ସିଏ କହୁଥାଏ ମୋତେ କହୁଛି । ବର୍ତ୍ତମାନ ତାକୁ ସେହି ହଂସଟି ପ୍ରକୃତରେ ମିଳିଯାଇ ପାରିବ । ହଂସକୁ ସିଏ ଅବଶ୍ୟ ପାଇବ । ଅରେ ବାବୁ, ମୋ ମେଣ୍ଢାଟିକୁ ନେଇ ମୋତେ ସେହି ହଂସଟିକୁ ଦେବୁ ? ଦେଲେ ମୁଁ ତୋ ପାଖରେ ଭାରି ଋଣୀ ହୋଇ ରହିବ ।”

ଲୋକଟି ମଧ୍ୟ ଏହି ସଉଦା ଲାଗି ରାଜି ହୋଇଗଲା । ତେଣୁ ସେମାନଙ୍କ ଭିତରେ ବେଶ୍ ବଦଳ ହୋଇଗଲା । ବୁଢ଼ୀଟି ହଂସଟିକୁ ଧରି ଆଗକୁ ଆଗକୁ ଯାଉଥାଏ । ଏଥର ସହର ପାଖ ହୋଇ ଆସୁଥାଏ । ରାସ୍ତା ଉପରେ ଲୋକମାନଙ୍କର ଭିଡ଼ ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ହେବାରେ ଲାଗିଥାଏ । ସେଠି ଚାଲିଚାଲି ତ ଗାଈଗୋରୁ, ଗଧ ଓ [illegible] ପଶୁ ବି ଚାଲିଚାଲି । ସେମାନେ ରାସ୍ତା ଉପରେ ଚାଲିଥାନ୍ତି, ରାସ୍ତା କଡ଼ରେ ଥିବା ଖାତରେ ମଧ୍ୟ ଚାଲିଥାନ୍ତି । ସେଇଠି ଗୋଟିଏ ଜାଗାରେ କୌଣସି ଦୋକାନୀର ଆଳୁ ଗଦା ହୋଇଥାଏ ଏବଂ ସେହି ଆଳୁ ଉପରେ ତା' କୁକୁଡ଼ାଟା ମଧ୍ୟ ସତେ ଅବା କେତେ ଦର୍ପରେ ଠିଆହୋଇ ରହିଥାଏ । ରାସ୍ତା ଉପରେ ପଥିକଙ୍କର ଏହି ଭିଡ଼ ତା' ଭିତରେ ଏତେ ଟିକିଏ ହେଲେ ଭୟ ଜାତ କରାଉ ନଥାଏ କିମ୍ବା ସେ ସେଠାରୁ ମୋଟେ ଉଡ଼ି କରି ପଳାଉ ନ ଥାଏ । ତା' ପଛପଟଟା ନାଲି ହୋଇ ଦିଶୁଥାଏ ଓ ସିଏ ଗୋଟିଏ ଆଖିକୁ କୁଞ୍ଚୁକୁଞ୍ଚୁ କରି ଦୂରଆଡ଼କୁ ଅନାଉଥାଏ । ଦେଖିବାକୁ ବେଶ୍ ଭଲ କୁକୁଡ଼ାଟିଏ ପରି ଦିଶୁଥାଏ । ସେଠାରୁ କୁକୁଡ଼ାଟି 'କ କ' କରି ଉଠିଲା । କ'ଣ ଭାବି ସିଏ ଏପରି କଲା, ମୁଁ ସେ କଥା ମୋଟେ କହି ପାରିବି ନାହିଁ, ମାତ୍ର, ତା' ଉପରେ ଯେତେବେଳେ ଆଖି ପଡ଼ିଯିବାରୁ ଆମ ବୁଢ଼ୀଟି ଭାବିଲା, "ଏମିତି ସୁନ୍ଦର ମାଈ କୁକୁଡ଼ାଟିଏ ମୁଁ ଆଗରୁ କେବେହେଲେ ଦେଖିନାହିଁ, ଆମ ପାଦ୍ରୀଙ୍କ ଘରେ ଅଣ୍ଡା ଦେଉଥିବା କୁକୁଡ଼ାଠାରୁ ମଧ୍ୟ ଅଧିକ ସୁନ୍ଦର । ଏଇଟିକୁ ଘରକୁ ନେଲେ ବେଶ୍ ହୁଅନ୍ତା । କୁକୁଡ଼ା [illegible] କେଉଁଠୁ ନା କେଉଁଠୁ [illegible] ମିଳିଯିବ, କୁକୁଡ଼ା ନିଜେ ନିଜେ ତା' ନିଜର ଆହାର ସଂଗ୍ରହ କରି ପାରିବ । ମୁଁ ଭାବୁଛି, ହଂସଟିକୁ ଦେଇ ଏହି କୁକୁଡ଼ାଟିକୁ ଘରକୁ ନେଲେ ତାହା ଏକ ଚମତ୍କାର ସଉଦା ହେବ । ସିଏ ଡାକିକରି ପଚାରିଲା "ହଇରେ ବାବୁ, ମୋ ହଂସଟିକୁ ନେଇ ଏଇ କୁକୁଡ଼ାଟିକୁ ଦେବୁ ?" ଲୋକଟି ଉତ୍ତର ଦେଇ କହିଲା "ହଁ, ଦେଇଦେଲେ [illegible] ମୋଟେ ମନ ଦୁଃଖ ହୁଅନ୍ତା ନାହିଁ ।" ଏହିପରି ଭାବରେ ଦୁହିଁଙ୍କର ବଦଳ ହୋଇଗଲା । ସିଏ ହଂସଟିକୁ ଛାଡ଼ିଲା, ଆମ ବୁଢ଼ୀ କୁକୁଡ଼ାଟିକୁ ଆଣିଲା ।

ସହରକୁ ଯିବା ବାଟରେ ଏତେବେଳକୁ [illegible] କରି ବୁଢ଼ୀ ଜଣେ କ୍ଳାନ୍ତ ଅନୁଭବ କରିବାକୁ ଲାଗିଲା । ତାକୁ ଭାରି ଗରମ ବି

ଲାଗୁଥାଏ । ଟିକିଏ ଚାଉଳ ଆଉ କେତେଖଣ୍ଡ ପାଉଁରୁଟି ମିଳି ପାରିଲେ କେତେ ଭଲ ହୁଅନ୍ତା । ପାଖରେ ତ ପଇସାଟିଏ ଅଛି । ଝୁଣୀ ଭିତରକୁ ଯିବ ବୋଲି ବାହାରିଲା । ମାତ୍ର, ଦୋକାନରେ କାମ କରୁଥିବା ଗୋଟିଏ ଲୋକ ଠିକ୍ ସେତିକିବେଳେ ବାହାରକୁ ବାହାରି ଆସୁଥିଲା । କବାଟ ପାଖରେ ହିଁ ତା' ସହିତ ଭେଟ ହେଲା । ଲୋକଟି ଏତେ ବଡ଼, ବସ୍ତାଟାଏ କାନ୍ଧରେ ନେଇ ଯାଉଥିଲା । ବସ୍ତା ଭିତରେ କ'ଣ ଥିଲା କେଜାଣି ?

ଝୁଣୀ ପ୍ରଶ୍ନ କଲା, "ବସ୍ତା ଭିତରେ କ'ଣ ଅଛି ?

ଲୋକଟି ଉତ୍ତର ଦେଇ କହିଲା, "ସଢ଼ା ସେଉ । ବସ୍ତାଟାଯାକ ସେଉ ଘୁଷୁରିମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଯାଉଛି ।"

"ବସ୍ତାରେ ବସ୍ତାଏ ସେଉ ଭର୍ତ୍ତି ହୋଇ ରହିଥିବ ! ଏହି ଦୃଶ୍ୟଟି ତା' ମାଆ ଆଖିରେ ବ ପଡ଼ିଥାଆନ୍ତା କି ! ଆମ ଘରଟର ପାଖରେ ଯେଉଁ ବୁଢ଼ା ସେଉ ଗଛଟି ଅଛି, ଗଲା ସନ ସେଥିରେ ମାତ୍ର ଗୋଟିଏ ବୋଲି ସେଉ ଫଳିଥିଲା । ଅନେ ତାକୁ କେତେ ଯତ୍ନରେ ଟେବୁଲର ଡ୍ର' ଭିତରେ ସାଇତି ରଖିଥିଲୁ ଯେ, ଶେଷକୁ ସେଇଟି ପଚି କରି ଫାଟିଗଲା । 'ଏଇଟି ସବୁବେଳେ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ମିଳିବାର ସୂଚନା' ବୋଲି ତା' ବୋଉ କହୁଥିଲା । ସିଏ ବର୍ତ୍ତମାନ ଏଠାରେ ଥାଆନ୍ତା କି ଲକ୍ଷ୍ମୀଙ୍କୁ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷରେ ଦେଖି ପାରିଥାନ୍ତା । ହଁ, ହଁ, ତାକୁ ଏହି ଦୃଶ୍ୟଟିକୁ ନେଇ ଦେଖାଇବା ମୋ'ର ପରମ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ।"

ତା'ପରେ କହିଲା, "ହଇରେ ବାବୁ, ତୁ ମତେ ଏ ସେଉତକ ଦେବୁ ?"

"ଆପଣ ଏତକ ସେଉ ନେଇ କ'ଣ ଦେବେ ?"—ଲୋକଟି ପଚାରିଲା ।

"ମୁଁ କ'ଣ ଦେବି ? ତା' ବଦଳରେ ମୁଁ ମୋ' କୁକୁଡ଼ାଟିକୁ ତୋତେ ଦେବି ।" ଏହାପରେ ଖୁସିରେ ସେ କୁକୁଡ଼ାକୁ ବଦଳ ଦେଇ ସେଉଗୁଡ଼ାକୁ ଆଣିଲା ଓ ବସ୍ତାଟିକୁ ଧରି ସରାଇଘର ଭିତରକୁ ଗଲା । ସିଧା ଗୋଟିଏ ଟେବୁଲକୁ ଯାଇ ବସିପଡ଼ିଲା । ସରାଇଘର ଭିତରେ ଯେଉଁଠି ଚୁଲି ଜଳୁଥିଲା, ବସ୍ତାଟିକୁ ସିଏ ତାହାରି ଉପରେ ଡେରି କରି ରଖିଦେଲା । ଚୁଲି ସେତେବେଳକୁ ଜଳୁଥିଲା ବୋଲି ଶୁଖିବାକୁ ତା'ର

ଗାଈ ସବୁକୁ ତ ଶୋନ ଉପୁଡ଼ି ଥାଆନ୍ତି ! ସତେ ତୁ ଜଣେ ଖର ବୁଦ୍ଧି ଥିବା ମଣିଷ, ବିନା ବିଚାରରେ ମୋଟେ କିଛି କରିବୁ ନାହିଁ ।"

"କିନ୍ତୁ ମେଣ୍ଢାକୁ ବଦଳ ଦେଇ ମୁଁ ହଂସଟିଏ ଆଣିଲି ।"

"ମୋ' କୁନ ବାପାଟି, ତେବେ ଆମେ ଏ ବର୍ଷ କ'ଣ ପରବରେ ପର୍ବଦିନକୁ ହଂସମାଉଁସ ଖାଇବାକୁ ପାଇବା ? ମୋ' ମନକୁ ଖୁସି କରିବାକୁ ତୁ ସତେ କେତେ ଭାବ କହିଲୁ ? କେତେ ବଢ଼ିଆ ବିଚାର କରି ସିନା ତୁ ମେଣ୍ଢା ବଦଳ ଦେଇ ହଂସକୁ ଆଣିଥିବୁ ? ହଂସଟି ଆମ ନିଜ ତୁଆରେ ଚରି ପାରିବ ଓ ପର୍ବ ସମୟକୁ ଅଧିକ ମୋଟା ହୋଇ ଯାଇଥିବ ।"

"କିନ୍ତୁ ହଂସକୁ ବଦଳ କରି ମୁଁ ପୁଣି କୁକୁଡ଼ାଟିଏ ଆଣିଲି ।" —ତା'ପରେ ବୁଢ଼ୀ ଭାରିଯାକୁ କହିଲା ।

"କୁକୁଡ଼ା ଆଣିଲୁ ? ତେବେ ଖୁବ୍ ଭଲ ହେଲା ।" —ଭାରିଯା ଉତ୍ତର ଦେଇ କହିଲା । "କୁକୁଡ଼ା ଅଣ୍ଡା ଦେବ, ଅଣ୍ଡା ଫାଟି ଆହୁରି ଛୁଆ ହେବେ । ତେବେ ଆମ ଘରେ ଅନେକ କୁକୁଡ଼ା ହୋଇଯିବେ । ମନେମନେ ମୁଁ କୋଉଦିନୁଁ ଠିକ୍ ଏହିକଥା ବିଚାର କରୁଥିଲି ।"

"ମାତ୍ର ପୁଣି କୁକୁଡ଼ାଟିକୁ ବଦଳ ଦେଇ ମୁଁ ବସ୍ତାଏ ସଢ଼ା ସେଉ ଆଣିଲି ।"

ସେ କଥା ଶୁଣି ଭାରିଯା ଆହୁରି ଆନନ୍ଦ ହୋଇ କହିଲା, ବର୍ତ୍ତମାନ ତ ମୋର ତୋତେ ଚୁମା ଦେବାକୁ ଇଚ୍ଛା ହେଉଛି । ବଢ଼ିଆଟିଏ ହୋଇଥା ମା' ଭଳିନ ଧନ ! ମୁଁ କ'ଣ ସବୁ ଭାବୁଥିଲି, ବର୍ତ୍ତମାନ ତୋତେ କହୁଛି, ଶୁଣ ! ତୁ ଯେମିତି ହାଟକୁ ବାହାରିଲୁ ନା, ମୁଁ ଭାବିଲି ତୁ ଫେରିବା ବେଳକୁ ମୁଁ ତୋ' ପାଇଁ କ'ଣ ସବୁ ଭଲ ଖାଇବା ଜିନିଷ ତିଆରି କରି ରଖିଥିବି । ପିଆଜବଡ଼ା ଦେଇ ଅଣ୍ଡା ଭଜା ରାନ୍ଧିବି । ଅଣ୍ଡା ଥିଲା କିନ୍ତୁ ପିଆଜ ନଥିଲା । ସେଥିପାଇଁ ମୁଁ ଇସ୍କୁଲ ଜଗୁଆଳଙ୍କ ଘରକୁ ଗଲି । ତାଙ୍କ ଘରେ ନିଶ୍ଚୟ ପିଆଜ ଥିବା କଥା । ମାତ୍ର ତାର ଯୋଉ ଭାରିଯା ଖତ୍ରକ ନା, ସବୁଟା ମନ ବୁଝିବ ନାହିଁ । ଜବର ଚଣ୍ଡୁଣୀଟାଏ । ମୁଁ ତାକୁ ଉଧାର ମାଗିଲି । କହିଲା "ଉଧାର ମାଗୁଚ ? ଏବେ ତ ଆମ ବାଡ଼ିରେ ଗଛଟିଏ ବି ଉଠୋଇ ନାହିଁ । ଖୋଜିଲେ ସଢ଼ା ସେଉଟାଏ ବି ମିଳିବ ନାହିଁ । କ'ଣ ଅଛି ଯେ ମୁଁ ଉଧାର ଦେବି ?" କିନ୍ତୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ତ ମୁଁ ତାକୁ ଗୋଟାଏ ନୁହେଁ, ଦଶଟା,—ଯେତେବେଳେକେ ଗୋଟାଏ ବସ୍ତା ସଢ଼ା

ରି ଉଧାର ଦେଇପାରିବ । ଭଲ ମହାତ୍ମା ହେବ ।"–ଏକଥା କହି
ରି ଗଦିଆ ବୁଢ଼ୀକୁ ତା'ର ଠିକ୍ ମଝି ଓଠରେ ଚୁମ୍ବନଟିଏ ଦେଲା ।

ଲୋକମାନେ କହିଲେ, "ବାପୁରେ କେଡ଼େ ଭଲ ମଣିଷ ! ଗୋଡ଼ ! ଖଣ୍ଡି ଟଳକୁ ଟଳକୁ ଯାଉଥିବ, ତଥାପି ମନ ଭେଳରେ ଖୁସି । ଏତେ ଟିଏ ମଧ୍ୟ ଦୁଃଖ ନାହିଁ । ଏଠି ବାଜି ଲାଗିଲେ ଟଙ୍କା ମୋଟେ ପାଣିରେ ବ ନାହିଁ ।" ଏକଥା କହି ସେମାନେ ବୁଢ଼ୀ ହାତରେ ମୁଣ୍ଡାଏ ସୁନା ମୋହର ଗଣି ଥୋଇଦେଲେ । କାରଣ ସିଏ କଣ୍ଠାମାତ୍ର ନପାଇ ଗଦିଆ ରୁ ଚୁମ୍ବନ ପାଇଥିଲା ।

ହଁ, ଯଦି ଗଦିଆ ସବୁକଥା ବୁଝି ପାରୁଥିବ ଏବଂ "ବାପାର ଣି ସମସ୍ତଙ୍କ ବୁଦ୍ଧି ଠାରୁ ଅଧିକ ଓ ସିଏ ଯାହା କରିବ, ତାହା ନିଶ୍ଚୟ ର୍" ବୋଲି କହୁଥିବ, ତେବେ ତାହାର ମଧ୍ୟ ଏକ ସୁଫଳ ରହିଛି ।

ଶୁଣିଲ ଗପ ? ମୁଁ ଏହି ଗପଟିକୁ ଘର ପାଖ ଦୋକାନଥିବା ବେଳେ ଶୁଣିଥିଲି । ବର୍ତ୍ତମାନ ତୁମେ ମଧ୍ୟ ମୋ' ଠାରୁ ଏହି ଗପଟିକୁ ଲି ଓ ଜାଣିଲ ଯେ, ବାପା ଯେତେବେଳେ ଯାହା କରନ୍ତି, ସବୁବେଳେ ରି କାମ ହିଁ କରନ୍ତି ।

—୦—

ଗୋଟିଏ ମାଆର କାହାଣୀ

ଗୋଟିଏ ମାଆ—ତା’ ସାନଛୁଆଟି ପାଖରେ ବସି ରହିଥିଲା । ଛୁଆଟି କାଳେ ମରିଯିବ, ସେହି ଭୟରେ ସିଏ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଶୋକାର୍ତ୍ତ ହୋଇ ରହିଥିଲା । ଛୁଆଟି ଏକାବେଳକେ ଶେତା ଦେଖାଯାଉଥାଏ, ତା’ର ଆଖିଦଓଟି ବୁଜି ହୋଇ ଯାଇଥାଏ । ନିଃଶ୍ୱାସ ଯିବାଆସିବା ଭାରି ଧୀର ହୋଇ ଆସିଥାଏ; ଦୀର୍ଘ ନିଃଶ୍ୱାସ ପକାଇବା ସମୟରେ ଯେପରି ହୁଏ, ବେଳେବେଳେ ତା’ ଗ୍ରୁଣ୍ଠା ଧଡ଼୍ କରି ଉଠି ପୁଣି ଧଡ଼୍ କରି ପଡ଼ି ଯାଉଥାଏ । ଏବଂ ମାଆ ସେତେବେଳେ ଆହୁରି ଅଧିକ ଶୋକାର୍ତ୍ତ ଭାବରେ ସେହି କୁନି ଜୀବଟିକୁ ଅନାଇ ରହିଥାଏ ।

ହଠାତ୍ ବାହାରୁ କିଏ ଜଣେ କବାଟ ଖଡ଼ଖଡ଼ କଲା ଏବଂ କବାଟ ଖୋଲିହେବା ପରେ ଘର ଭିତରକୁ ଜଣେ ଦୀନ, ବୃଦ୍ଧ ବ୍ୟକ୍ତି ପ୍ରବେଶ କଲେ । ଘୋଡ଼ାର ପିଠି ଉପରେ ଯେଉଁ ସାଜ ପକାଯାଏ, ସିଏ ସେଇଥିରୁ ଗୋଟିଏ ନିଜର ଦେହ ଉପରେ ପକାଇ ଥାଆନ୍ତି । କାରଣ, ତାହା

ଦେହକୁ ବେଶ୍ ଉଷୁମ କରେ । ବୁଢ଼ାଙ୍କର ବି ଉଷୁମ ଆବଶ୍ୟକ ଥିଲା; କାରଣ ସେତେବେଳେ ଶୀତଋତୁ, ଘର ଥଣ୍ଡା, ବାହାରେ ସବୁକିଛି ବରଫ ହୋଇ ବସି ଯାଇଥାଏ ଓ ଉପରୁ ତୁଷାରପାତ ମଧ୍ୟ ହେଉଥାଏ । କାଲୁଆ ପବନ ବୋହି ମୁହଁ ଉପରେ ସତେଅବା ଫୋଡ଼ିହୋଇ ଯାଉଥାଏ ।

ବୁଢ଼ାଟି ଶୀତରେ ଠକଠକ ହୋଇ ଥରୁଥାଏ । ଏହି ସମୟରେ ସାନ ଛୁଆଟିର କ୍ଷଣକ ପାଇଁ ନିଦ ହୋଇଗଲା । ମାଆ ତା' ଶେଯ ପାଖରୁ ଉଠି ଚୁଲି-ଉପରେ ଗୋଟିଏ ସାନ ହାଣ୍ଡିରେ କିଛି ବିଅର ଉଷୁମ କରି ଆଣିଲା । ତାକୁ ପିଇ ବୁଢ଼ାଟି ସାଷ୍ଟାମ ହେଲା, ତା' ଦେହକୁ କିଛି ଉଷୁମ ବି ଆସିଲା । ତା'ପରେ ବୁଢ଼ାଟି ସେଇଠି ବସି ଦେହକୁ ଝୁଲାଇବାରେ ଲାଗିଥାଏ । ଏବଂ ମାଆ ତା'ଠାରୁ ଅନତି ଦୂରରେ ଗୋଟିଏ ଟୁଲ୍ ଉପରେ ବସି ନିଜର ରୁଗ୍ଣ ଛୁଆଟିକୁ ଅନାଇ ରହିଥାଏ । ପିଲାଟି ଗମ୍ଭୀର ଦୀର୍ଘ-ଶ୍ୱାସମାନ ପକାଇବାରେ ଲାଗିଥାଏ, ବେଳେବେଳେ ନିଜର ସାନ ହାତ-ଟିକୁ ଉପରକୁ ବି ଉଠାଉଥାଏ ।

"ତୋର କ'ଣ ବିଶ୍ୱାସ ହେଉନାହିଁ ଯେ ମୋ'ଧନକୁ ମୁଁ ସତରେ ଫେରାଇ ଆଣିବି ?"—ମାଆଟି କହିଲା, ଭଗବାନ ତାକୁ ମୋ'ପାଖରୁ କଦାପି ନେଇ ଚାଲିଯିବେ ନାହିଁ ।"

ଏକଥା ଶୁଣି ବୁଢ଼ାଟି,—ନିଜେ ଯମରାଜା ହିଁ ବୁଢ଼ା ବେଶ ଧରି ସେଠାକୁ ଆସିଥିଲେ,—ବୁଢ଼ାଟି ଏଡ଼େ ବିଚିତ୍ର ଭାବରେ ମୁଣ୍ଡଟିକୁ ହଲାଇବାକୁ ଲାଗିଲା ଯେ, ସେଥିରୁ ଜଣେ ମଣିଷ 'ହଁ' ବୋଲି ବୁଝି ପାରିବ, ପୁଣି ନାହିଁ ବୋଲିବି ବୁଝି ପାରିବ । ମାଆଟି ତଳକୁ ନିଜ ଆଣ୍ଠୁ ଉପରକୁ ଅନାଇ ରହିଥାଏ ଓ ତା'ର ଗାଲ ଉପରି ଦେଇ ଧାରଧାର ଲୁହ ତଳକୁ ବୋହି ଆସୁଥାଏ । ତା' ମୁଣ୍ଡ ଭିତରେ ସତେଯେପରି ଏଡ଼େ ଏଡ଼େ ପଥର ଲଦାହୋଇ ରହିଥିବା ପରି ଭାରି ଲାଗୁଥାଏ । ଗଲା ତିନି ରାତି ତିନି ଦିନ ତା' ଆଖି ପଲକ ସକାଶେ ମଧ୍ୟ କିଛା ପଡ଼ି ନଥିଲା । ହଠାତ୍ ଦଣ୍ଡକ ଲାଗି ତା'ର ଆଖି ବୁଜିହୋଇ ଆସିଲା, ସିଏ ଶୋଇପଡ଼ିଲା, ମାତ୍ର ମୋଟେ କ୍ଷଣକ ପାଇଁ । କ୍ଷଣକ ପରେ ତା'ର ନିଦ ଭାଙ୍ଗିଗଲା । ସେତେ-ବେଳକୁ ସିଏ ଜାଡ଼ରେ ଠକଠକ ଥରୁଥାଏ । "ଇଏ କ'ଣ ହେଲା !" ବୋଲି କହି ମାଆଟି ଚାରିଆଡ଼କୁ ଅନାଇଲା । ଦେଖିଲା, ବୁଢ଼ାଟି

ଇତିମଧ୍ୟରେ ସେଠାରୁ କୁଆଡ଼େ ଚାଲିଯାଇଛି, ଆଉ ତା'ର ଛୁଆଟି ମଧ୍ୟ ଚାଲିଯାଇଛି । ବୁଢ଼ା ଛୁଆଟିକୁ ସାଙ୍ଗରେ ନେଇ ଚାଲିଯାଇଛି । ସେଠି କାନ୍ଥ ଉପରେ ଟଙ୍ଗା ହୋଇଥିବା ପୁରୁଣା ଘଣ୍ଟାଟା ଟିକ୍ ଟିକ୍ ହୋଇ ଚାଲୁଥିଲା । ଇତିମଧ୍ୟରେ ତା'ର ସୀସାଟା ତଳକୁ ଆସି ଆସି ଏକାବେଳକେ ମାଟିରେ ଲାଗି ଯାଇଥିଲା ଓ ତେଣୁ ଘଣ୍ଟାଟି ମଧ୍ୟ ବନ୍ଦ ହୋଇଯାଇଥିଲା ।

ମାତ୍ର ମାଆଟି ଅତ୍ୟନ୍ତ ଆକୁଳ ଚିତ୍ତ ହୋଇ ଘର ଭିତରୁ ବାହାରକୁ ଦଉଡ଼ିଗଲା ଓ "ମୋ ଛୁଆକୁ କିଏ ନେଇଗଲା" "ମୋ ଛୁଆକୁ କିଏ ନେଇଗଲା ?" ବୋଲି ଚିତ୍କାର କରିବାକୁ ଲାଗିଲା ।

ସେଇ ବାହାରେ, ବରଫଗଦା ଭିତରେ ସ୍ତ୍ରୀଲୋକଟିଏ ବସିଥିଲା । ସ୍ତ୍ରୀଲୋକଟି ଲମ୍ବା କଳାରଙ୍ଗର ପୋଷାକ ପିନ୍ଧିଥାଏ,-ତା'ଠାରୁ ଖବର ମିଳିଲା,-ଯମ ପରା ନିଜେ ତୋ' ଘର ଭିତରକୁ ଆସିଥିଲା; ମୁଁ ବର୍ତ୍ତମାନ ମଧ୍ୟ ଦେଖିଲି ତୋ' ଛୁଆଟିକୁ ନେଇ ସିଏ ଏଇବାଟେ ଘରୁ ବାହାରି ଚାଲିଗଲା । ତା' ବେଗ ତ ପବନର ବେଗଠାରୁ ଅଧିକ, ଆଉ, ସିଏ ଯାହାକୁ ଥରେ ନେଇଥାଏ, ତାହାକୁ କଦାପି ଫେରାଇ ଦେଇ ଯାଏ ନାହିଁ ।"

ମାଆଟି କହିଲା, "ମତେ ତୁ ଖାଲି ଏତିକି କହ ସିଏ କେଉଁ ବାଟେ ଦେଇ ଗଲା ? ମତେ ଖାଲି ସେତିକି କହ, ମୁଁ ନିଶ୍ଚୟ ଖୋଜି ଖୋଜି ତା'ପାଖରେ ପହଞ୍ଚିବି ।"

କଳାରଙ୍ଗର ପୋଷାକ ପିନ୍ଧିଥିବା ସ୍ତ୍ରୀଲୋକଟି କହିଲା, "ଯମ କେଉଁବାଟେ ଗଲା ମୁଁ ଜାଣିଛି ଯେ, କିନ୍ତୁ, ତୋ ପିଲାଟି ପାଖରେ ବସି ତୁ ଯେତେବେଳେ ଗୀତସବୁ ଗାଇଛୁ, ସେଇ ସବୁଯାକ ମୋ ପାଖରେ ଗାଇକରି ନ ଶୁଣାଇଲେ ମୁଁ ସେକଥା ମୋଟେ କହିବି ନାହିଁ । ସେହି ଗୀତଗୁଡ଼ିକ ମତେ ଘାରି ଭଲ ଲାଗେ, ଆଗରୁ ମଧ୍ୟ ମୁଁ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଶୁଣିଛି । ମୁଁ ହେଉଛି ରାତି । ତୁ ଯେତେବେଳେ ସେହି ଗୀତଗୁଡ଼ିକ ଗାଉଥିଲୁ, ସେତେବେଳେ ତା' ଆଖିରୁ ବୋହି ଆସିଥିବା ଲୁହଧାରଗୁଡ଼ିକୁ ମଧ୍ୟ ମୁଁ ଦେଖିଛି ।"

ମାଆ ଉତ୍ତର ଦେଇ କହିଲା, "ତତେ ମୁଁ ନିଶ୍ଚୟ, ନିଶ୍ଚୟ ସବୁଯାକ ଗୀତ ଶୁଣାଇବି । କିନ୍ତୁ ତୁ ଆଉ ମୋତେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଅଟକାଇ ରଖନା-ମୁଁ ପରା ତାକୁ ଯାଇ ଧରିବି ଓ ମୋ' ପିଲାଟିକୁ ଫେରାଇ ଆଣିବି ।"

ମାତ୍ର ଏକଥା ଶୁଣି ରାତ୍ତ ହୁଁ କ ଚୁଁ ହେଲନାହିଁ । ସେହିପରି ପଥର ଉପରି ବସି ରହିଲ । ମାଆଟି ବାଧ ହୋଇ ହାତକୁ ହାତ ମୁଠାକରି ସେଠି ବସିଲ ଓ ଗୀତଗୁଡ଼ିକୁ ଗାଇଲା । ସିଏ ଗାଉଥାଏ ଓ ତା'ର ଆଖିରୁ ଧାରଧାର ଲୁହ ବୋହି ଆସିବାରେ ଲାଗିଥାଏ । ସିଏ କେତେ କେତେ ଗୀତ ଯେ ବୋଲଲା, ତା'ର ସୁମାରି ନାହିଁ । ମାତ୍ର ଗୀତ ଯେତିକ, ତା'ଠାରୁ ଲୁହଧାର ହେଉଛି ଅଧିକ । ଗୀତତକ ଶୁଣିସାରି ରାତ୍ତ କହିଲା, "ତୁ ଏଇ ଡ଼ାହାଣକୁ ପଡ଼ିଥିବା ବାଟରେ ଯାଆ,-ଆଗରେ ଅନ୍ଧାରୁଆ ଝାଉଁ ଜଙ୍ଗଲ ଅଛି, ସେଇ ବାଟ ଦେଇ ଯିବ । ଯମରାଜା ତୋ'ଛୁଆଟିକୁ ନେଇ ସେଇବାଟେ ଯିବାର ମୁଁ ଦେଖିଛି ।"

ଗହନ ଘୋର ଜଙ୍ଗଲ-ଛକ କଣ୍ଟାକଟି ହୋଇ କେତେ ଆଡ଼କୁ କେତେ ବାଟ ପଡ଼ିଛି । ମାଆଟି ଏବେ କୋଉ ବାଟରେ ଯିବ ? ସିଏ କଛି ସ୍ଥିର କରି ପାରୁନଥାଏ । ହଠାତ୍ ଆଗକୁ ଅନାଇ ଦେଖିଲା, ଗୋଟାଏ କଣ୍ଟାବୁଦା । କଣ୍ଟାବୁଦାଟିରେ ପତ୍ର ନଥାଏ କି ଫୁଲ ନଥାଏ । ସେତେ-ବେଳେ ତ ପ୍ରଚଣ୍ଡ ସରୁଆ ସୂତାପରି ବରଫ ଲାଗି ରହିଥାଏ ।

"ତୁ ଦେଖିଛୁ କିରେ କଣ୍ଟାବୁଦା, ଯମ ମୋ' ଛୁଆଟିକୁ ନେଇ ଏବାଟେ କୋଉଆଡ଼କୁ ଗଲା ?"

କଣ୍ଟାବୁଦା କହିଲା, "ଦେଖିନାହିଁ କାହିଁକି, ନିଶ୍ଚୟ ଦେଖିଛି । କିନ୍ତୁ ମୁଁ ତତେ କାହିଁକି କହିଦେବି ସିଏ କୋଉବାଟେ ଗଲା ? ତୁ ଆଗ ତୋ' କଲିଜାକୁ ମୋ' ଦେହରେ ଲଗାଇ ମତେ ଟିକିଏ ଉଷୁମ କରିଦେ-, ତେବେ ଯାଇ କହିବି । ଦେଖୁନୁ, ମୁଁ କପରି ଗୋଟାସୁଦ୍ଧା କାଳୁଆ ହୋଇ ବସିଛି-ସତେ ଯେପରି ଗୋଟାସୁଦ୍ଧା ହିମ ପାଲଟି ଯାଇଛି !" ଏବଂ ମାଆଟି କଣ୍ଟାବୁଦାକୁ ନିଜର ଛାତି ପାଖକୁ ଲଗାଇ ଆଣିଲା । ଏତେ ଜୋରରେ ଲଗାଇ ଆଣିଲା, ଯେପରିକି କଣ୍ଟାବୁଦା ସତକୁସତ ଉଷୁମ ଅନୁଭବ କରିବ । ଫଳରେ କଣ୍ଟାଗୁଡ଼ାକ ତା'ର ମାଉଁସ ଭିତରକୁ ଫୋଡ଼ି ହୋଇଗଲେ ଏବଂ ତା' ଦେହରୁ ଏଡ଼େ ଏଡ଼େ ହୋଇ ବୁନ୍ଦାକୁ ବୁନ୍ଦା ରକ୍ତ ବୋହିବାକୁ ଲାଗିଲ । ମାତ୍ର ଉଷୁମ ପାଇବାରୁ କଣ୍ଟାବୁଦାର ଦେହରେ ସବୁଜ ସତେଜ ପତ୍ରମାନ ଅଙ୍କୁରିତ ହୋଇ ଆସିଲେ ଓ ସେହି କାଳୁଆ ଶୀତ ରାତ୍ତରେ ମଧ୍ୟ ଫୁଲମାନେ ବି ଫୁଟି ଉଠିଲେ ।

ଗୋଟିଏ ଶୋକାକୁଳା ମାଆର ହୃଦୟ ଭିତରେ ପ୍ରକୃତରେ ଏତେ ଉଷୁମ ଗୁପ୍ତହୋଇ ରହିଥିଲା ! ତା'ପରେ କଣ୍ଟାବୁଦା ତାକୁ ବାଟ କହିଦେଲା । ସେଇବାଟ ଧରିଗଲେ ସିଏ ଠିକଣା ଥାନରେ ଯାଇ ପହଞ୍ଚି ପାରିବ ବୋଲି ତାକୁ କହିଦେଲା ।

ଯାଉ ଯାଉ ମାଆଟି ଗୋଟିଏ ବଡ଼ ହ୍ରଦ ପାଖରେ ଆସି ପହଞ୍ଚିଲା । ପାରି ହେବା ଲାଗି ସେହି ହ୍ରଦରେ ଜାହାଜ କି ଡଙ୍ଗା କିଛି ନ ଥିଲା । ହ୍ରଦର ପାଣି ବି ଟାଣ ହୋଇ ବସି ନଥିଲା, ଯେପରିକି ସିଏ ଚାଲିକରି ତା'ଉପରେ ଗଲେ ସିଏ ତାକୁ ସହି ପାରିବ । କମ୍ପା ପାଣି ତରଳ ବି ନ ଥିଲା, ଅଥବା ଅଗଭୀର ନ ଥିଲା, ଯେପରିକି ସିଏ ପାଣିରେ ପଶି ଚାଲିଯାଇ ପାରିବ । ମାତ୍ର ତଥାପି ଯିବାକୁ ହିଁ ପଡ଼ିବ, ନ ହେଲେ ନିଜ ପିଲାଟିକୁ ପୁଣି ପାଇପାରିବ କିପରି ? ତେଣୁ ସେ ଭାବିଲା ଯେ ସମୁଦ୍ରରୁ ପାଣିତକ ପିଇ ସମୁଦ୍ରକୁ ଶୁଖାଇଦେବ । ହେଲେ, ଜଣେ ମଣିଷ ପକ୍ଷରେ ଏକଥା କେବେ ସମ୍ଭବ ହେଲାଣି କି ? ମାତ୍ର, ଶୋକାକୁଳା ମାଆଟି ତଥାପି ଭାବୁଥିଲା ଯେ, କିଛି ନା କିଛି ଅଲୌକିକ ଘଟଣା ଅବଶ୍ୟ ଘଟିବ ଓ ସିଏ ହ୍ରଦଟିକୁ ପାରି ହୋଇ ସେ ପାଖକୁ ଯାଇ ପାରିବ ।

ହ୍ରଦ ଥାଇ କହିଲା, "ସେ କଥା କେବେହେଲେ ହୋଇ ପାରିବ ନାହିଁ । ତେଣୁ ବରଂ ତୋ'ର ମୋ'ର ଗୋଟିଏ କଥାରେ ରାଜି ହୋଇ-ଯିବା ଉଚିତ । ମୁକ୍ତା-ସଂଗ୍ରହରେ ମୋର ସବୁବେଳେ ଭାରି ମନ; ଏବଂ ତୋ'ର ଆଖି ଦୁଇଟି ଏପରି ସ୍ୱଚ୍ଛ ଦୁଇଟି ମୁକ୍ତାପରି ଦିଶୁଛି, ଯେଉଁଭଳି କି ମୁଁ ଆଗରୁ କେବେହେଲେ ଦେଖି ନାହିଁ । ଯଦି ତୁ କାନ୍ଦି କାନ୍ଦି ଆଖି ଦୁଇଟିକୁ ବୁହାଇ ଦେଇ ପାରିବୁ ଓ ମୋତେ ଦେଇ ପାରିବୁ, ତେବେ ତୋତେ ମୁଁ ପିଠିରେ ବସାଇ ସେପାଖରେ ଥିବା ଉତ୍ତପ୍ତ ପ୍ରାସାଦକୁ ନେଇଯାଇ ପାରିବି, ଯେଉଁଠାରେ କି ଯମ ଘରକରି ରହିଛି । ସେଇଠାରେ ସିଏ ଫୁଲ ବଗିଚାକୁ ଜଗିଛି, ଗଛଗୁଡ଼ିକୁ ମଧ୍ୟ ଯତ୍ନ ନେଇ ଜିଆଇ ରଖିଛି । ପ୍ରତ୍ୟେକଟି ଫୁଲ ଓ ପ୍ରତ୍ୟେକଟି ଗଛ,—ସେଗୁଡ଼ିକ ହେଉଛନ୍ତି ଜଣେ ଜଣେ ମଣିଷଙ୍କର ଜୀବନ !"

ମାଆଟି କାନ୍ଦି କାନ୍ଦି ଉତ୍ତର ଦେଲା, "ମୋ' ଛୁଆଟି ପାଖକୁ ଆସିବା ଲାଗି ମୁଁ ସବୁକିଛି ଦେବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଅଛି ।" ତା'ପରେ ସିଏ

ଆହୁରି ଅଧିକ ପରିମାଣରେ କାନ୍ଦିବାକୁ ଲାଗିଲା । ଏହିପରି କାନ୍ଦୁ କାନ୍ଦୁ ତା' ଆଖିର ଡୋଳା ଦୁଇଟି ଆଖି ଭିତରୁ ବାହାରି ମାଟି ଉପରେ ତଳେ ପଡ଼ିଗଲା ଓ ଦୁଇଟି ବହୁମୂଲ୍ୟ ମୁକ୍ତାରେ ପରିଣତ ହୋଇଗଲା । ମାତ୍ର ହ୍ରଦ ତାକୁ ଉଠାଇ ନେଲା ଓ ସିଏ ସତେଅବା ଗୋଟାଏ ଦୋଳାରେ ବସିଥିବା ପରି ଗୋଟାଏ ହାବୁକାରେ ଆର ପାଖରେ ରହିଥିବା ତଟରେ ଯାଇ ପହଞ୍ଚିଗଲା । ସେଠାରେ ସେ ବହୁ କୋଶ ଲମ୍ବି ରହିଥିବା ଏକ ଅଦ୍ଭୁତ ଘର ଦେଖିବାକୁ ପାଇଲା । ସେହି ଘରଟି ଅରଣ୍ୟ ଏବଂ ବହୁତ ଖାଲ ରହି ଥିବା ପାହାଡ଼ଟିଏ ଥିଲା କି ଆବଶ୍ୟକ ଉପକରଣ ଦେଇ ମଣିଷ ହାତରେ ତିଆରି ହୋଇଥିଲା, ସେ କଥା ମୋଟେ ଜାଣି ହେଉ ନ ଥିଲା । ମାତ୍ର ବିଚାରୀ ମାଆଟି ସେ ସବୁ କଥା ଆଦୌ କିଛି ଦେଖି ପାରୁ ନ ଥିଲା, ସିଏ ତ କାନ୍ଦି କାନ୍ଦି ହ୍ରଦ ପାଖରେ ନିଜର ଆଖି ଦଉଟିକୁ ବାହାର କରିଦେଇ ଆସିଥିଲା ।

"କେଉଁଠାକୁ ଗଲେ ମୁଁ ଯମର ଭେଟ ପାଇବି ? ଯମ ମୋ' ପିଲାଟିକୁ ମୋ'ଠାରୁ ନେଇ ଯାଇଛି !"—ସିଏ ପାଟି କରି କହୁଥାଏ ।

ସେଠାରେ ଯମପୁରର ବୁଢ଼ୀ ଥିଲା, ଉତ୍ତର ଦେଇ କହିଲା, "ଯମ ତ ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆସି ପହଞ୍ଚି ନାହାନ୍ତି ।" ସିଏ ଯମରାଜଙ୍କର ବିଶାଳ ଉଦ୍ୟାନଟିର ଯତ୍ନ ନେବାକୁ ନିଯୁକ୍ତ ହୋଇ ରହିଥିଲା । "କିନ୍ତୁ ତୁ ଏଠାକୁ ଆସିବା ଲାଗି କେମିତି ବାଟ ପାଇଲୁ,—ଓ କିଏ ତୋତେ ସାହାଯ୍ୟ କଲା ?"

"ମୋତେ ଭଗବାନ ସାହାଯ୍ୟ କଲେ ।" ମାଆଟି ଉତ୍ତର ଦେଲା "ଭଗବାନଙ୍କର ଅସୀମ କରୁଣା । ତୁ ମଧ୍ୟ ସେହିପରି କିଞ୍ଚିତ୍ କରୁଣା କରିବୁ । ତୁ କହିଲୁ, ମୋ' କୁନି ଛୁଆଟିକୁ ମୁଁ କେଉଁଠାରେ ଖୋଜି ପାଇବି ?"

ବୁଢ଼ୀ କହିଲା, "ମୁଁ କ'ଣ ତୋ' ଛୁଆକୁ ଚିହ୍ନିଛି ଯେ କହିଦେଇ ପାରିବି ? ପୁଣି, ତୋତେ ମଧ୍ୟ ତ କିଛି ଦେଖା ଯାଉନାହିଁ । ଆଜି ରାତିରେ ତ ବହୁତ ଫୁଲ ଆଉ ଗଛ ମଉଳନ ପଡ଼ି ଯାଇଛନ୍ତି । ଯମରାଜା ବର୍ତ୍ତମାନ ଏଠାକୁ ଆସିଲେ ସେଗୁଡ଼ିକର ସ୍ଥାନରେ ନୂଆ ଗଛମାନ ରୋପଣ କରିଦେବେ । ତୁ ତ ଭଲକରି ଜାଣିଥିବୁ ଯେ, ପ୍ରତ୍ୟେକ ମଣିଷର ଗୋଟିଏ ଲେଖାଏଁ

ଜୀବନବୃକ୍ଷ ରହିଛି ଅଥବା କୌଣସି ଏକ ଫୁଲ ରହିଛି । ଏଠାରେ ଯେପରି ସମସ୍ତେ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଗଛ ବା ଫୁଲ ହୋଇ ଠିଆ ହୋଇଛନ୍ତି, ଠିକ୍ ସେହିପରି । ଏଠାରେ ସେମାନେ ସାଧାରଣ ଯେକୌଣସି ଉଦ୍ଭିଦ ପରି ଦେଖା ଯାଉଛନ୍ତି ସତ, ମାତ୍ର ସେମାନଙ୍କର ହୃଦ୍ସ୍ପନ୍ଦନ ଅବଶ୍ୟ ରହିଛି । ସାନ ପିଲଙ୍କର ହୃଦୟଗୁଡ଼ିକରେ ମଧ୍ୟ ଏହି ସ୍ପନ୍ଦନକୁ ଅନୁଭବ କରିଯାଇ ପାରିବ । ତୁ ଭିତରକୁ ଯାଇ ଦେଖିବୁ, ହୁଏତ ତୋ' ନିଜ ଛୁଆଟିର ହୃତ୍ସ୍ପନ୍ଦନକୁ ତୁ ତଥାପି ଚିହ୍ନି ପାରିବୁ । କିନ୍ତୁ, ମୁଁ ସିନା ତୋତେ ଏହି ଉପାୟଟିକୁ ବତାଇଦେଲି; ମାତ୍ର ଏହାପରେ ତୋତେ ଆଉ ସବୁ କ'ଣ କରିବାକୁ ହେବ, ମୁଁ ସେକଥା କହିଦେଲେ ତୁ ମୋତେ କ'ଣ ଦେବୁ କହିଲୁ ?"

ଶୋକାକୁଳା ମାଆ ଉତ୍ତର ଦେଲା, "ତୋତେ ଦେବାଲାଗି ମୋ' ପାଖରେ କୌଣସି ଦରବ ନାହିଁ । ତଥାପି, ତୋତେ କିଛି ଦେଇପାରିବା ଲାଗି ମୁଁ ପୃଥିବୀର ଶେଷ ସୀମା ଯାଏ ଯିବାକୁ ରାଜି ଅଛି ।"

ବୁଢ଼ୀ ସେଇଠୁ କହିଲା, 'ପୃଥିବୀର ଶେଷ ସୀମାରେ ମୋ'ର ଆଦୌ କୌଣସି କାମ ନାହିଁ । ମାତ୍ର ତୋ' ମୁଣ୍ଡରେ ଯେ ଲମ୍ବା ଓ କଳା ମଚମଚ ବାଳ ଅଛି, ତୁ ମତେ ତାହାକୁ ଅବଶ୍ୟ ଦେଇପାରିବୁ । ସେଗୁଡ଼ିକ ଯେ

କେଡ଼େ ସୁନ୍ଦର, ତୁ ନିଜେ ସେ କଥା ଜାଣିଛୁ । ସେଗୁଡ଼ିକ ମୋତେ ବି ବଡ଼ ଭଲ ଲାଗୁଛି । ତା' ବଦଳରେ ତୁ ମୋ'ଠାରୁ ମୋ'ର ପାଚିଲା ବାଳତକ ନେବୁ । ପାଚିଲା ହେଲେ କ'ଣ ହେଲା, ତଥାପି ତ ବାଳ ।"

"ତେବେ ତୁ ଆଉ କିଛି ମାଗୁନାହୁଁ, ମୋ' ବାଳତକ ମାଗୁଛୁ ?"-ମାଆଟି ଉତ୍ତର ଦେଲା-"ମୁଁ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଖୁସି ହୋଇ ତୋତେ ସେତକ ଦେଇଦେବି ।" ଏହିପରି ଭାବରେ ସିଏ ବୁଢ଼ୀକୁ ନିଜର ସୁନ୍ଦର କଳା ବାଳତକ ଦେଇଦେଲା ଓ ତା'ଠାରୁ ତା'ର ବରଫ ପରି ଧଳା ପାଚିଲା ବାଳତକ ଆଣିଲା ।

ତା'ପରେ ସେମାନେ ଯମରାଜାର ଉଦ୍ୟାନ ଭିତରେ ପ୍ରବେଶ କଲେ । ସେଠାରେ ଗଛ ଓ ଫୁଲମାନେ ପରସ୍ପର ସହିତ ଲାଗାଲାଗି ହୋଇ କେଡ଼େ ଅଦ୍‌ଭୁତ ଭାବରେ ବଢ଼ିଥିଲେ । କେଉଁଠି ନୀଳଫୁଲ ଓ ଆଉ କେଉଁଠି ଧଳାଫୁଲ । କେଉଁଠାରେ ବଡ଼ ଓ ମଜବୁତ କାଠଫୁଲମାନ, ଆଉ କେଉଁଠି ପାଣିରେ ବଢୁଥିବା ଅନ୍ୟ ଫୁଲଗଛମାନ । କେତେକ ଭାରି ସତେଜ ଦେଖା ଯାଉଥାଆନ୍ତି, ଆଉ କେତେକ ଅଧା ମଉଳିକ ପଡ଼ି ଯାଇଥାଆନ୍ତି । ସେଗୁଡ଼ିକରେ କେଉଁଠି ପାଣିନାଗମାନେ ଗୁଡ଼ାଇ ହୋଇ ରହିଥାଆନ୍ତି,କେଉଁଠାରେ କଳାରଙ୍ଗର କଙ୍କଡ଼ାମାନେ କାଣ୍ଡଗୁଡ଼ିକୁ କାମୁଡ଼ି କରି ଧରିଥାଆନ୍ତି । ପୁଣି କେଡ଼େ ସୁନ୍ଦର ତାଳଗଛସବୁ ଛିଡ଼ାହୋଇ ରହିଥାଏ—ଆହୁରି ବି କେତେ ଭଲ ଭଲ ଗଛ, କେତେ ଗଛରେ ଫୁଲ ବି ଫୁଟିଥାଏ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଗଛ ଓ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଫୁଲର ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ନାଆଁ ରହିଥାଏ । ସେଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରତ୍ୟେକେ ପୃଥିବୀରେ ଜୀବନଧାରଣ କରିଥିବା ଜଣେ ଜଣେ ମନୁଷ୍ୟଙ୍କର ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ କରୁଥାଆନ୍ତି । କୋଉ ମଣିଷ ଚୀନ-ଦେଶର ତ ଆଉ କିଏ ଗ୍ରୀନ୍‌ଲଣ୍ଡର-ଏହିପରି ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ପୃଥିବୀଟାଯାକର ମଣିଷ । ସ୍ଥାନେ ସ୍ଥାନେ ସାନ ପାତ୍ରମାନଙ୍କରେ ବଡ଼ ବଡ଼ ଗଛ ରହିଥାଆନ୍ତି- ସେଗୁଡ଼ିକର ମୂଳ ଏପରି ଚିପିଚୁପି ହୋଇ ରହିଥାଏ ଯେ ସତେଯେପରି କୁଣ୍ଡଟିକୁ ଫଟାଇଦେବେ ବୋଲି ମନେ ହେଉଥାଏ । ଜାଗାଏ ଜାଗାଏ ଛୋଟିଆ ଛୋଟିଆ ଫୁଲଗୁଡ଼ିକ ସିଧା ମାଟିଭିତରୁ ବାହାରି ଆସିଥାଆନ୍ତି ଓ ଭାରି ବିଚିତ୍ର ପରି ଲାଗୁଥାଆନ୍ତି । ସେଗୁଡ଼ିକର ଚାରିପାଖରେ ଶିଉଳି ଘୋଡ଼ା-ହୋଇ ରହିଥାଏ ଓ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ବଞ୍ଚାଇ ରଖିବା ଲାଗି ବହୁତ ଯତ୍ନ

କରାଯାଉଥାଏ । ମାତ୍ର ଶୋକାକୁଳା ମାଆଟି ସାନସାନ ପ୍ରତ୍ୟେକଟି ଗଛ-ପାଖରେ ଯାଇ ନଇଁ ପଡ଼ୁଥାଏ ଓ କାନ ଡ଼େରି ଶୁଣୁଥାଏ । ସେହି ଗଛଗୁଡ଼ିକ ଭିତରେ ମନୁଷ୍ୟମାନଙ୍କର ହୃତ୍ସ୍ପନ୍ଦନ ହେବାରେ ଲାଗିଥାଏ । ଏହିପରି ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ହୃତ୍ସ୍ପନ୍ଦନ ମଧ୍ୟରେ ସେ ନିଜ ଛୁଆଟିର ହୃତ୍ସ୍ପନ୍ଦନଟିକୁ ବାଛି-ନେଇ ପାରିଲା ।

ସେ କେତେ ପାଟିକରି "ଏଥର ପାଇଲି" ବୋଲି କହିଲା ଏବଂ ଏବଂ ଗୋଟିଏ ସାନ ନୀଳରଙ୍ଗର ଫୁଲଗଛ ଆଡ଼କୁ ନିଜର ହାତ ବଢ଼ାଇଲା । ସତେଅବା ଅସୁସ୍ଥ ହୋଇଥିବା ପରି ସେଇଟି ଗୋଟିଏ ଆଡ଼କୁ ଢଳି ପଡ଼ିଥିଲା ।

ବୁଢ଼ୀ ବଡ଼ ପାଟିକରି କହିଲା, "ଫୁଲଟିକୁ ତୁ ମୋଟେ ଛୁଇଁବୁ ନାହିଁ । ମାତ୍ର ସେଇଠି ବସି ରହିଥିବୁ ଏବଂ ଯେତେବେଳେ ଯମରାଜା ଫେରି ଆସିବେ,-ସେ ଆସି ପହଞ୍ଚିବେ ବୋଲି ମୁଁ ଅପେକ୍ଷା କରିଛି-ମୁଁ ଜାଣିବା ଆଗରୁ ସେ ଯେପରି ଏହି ଗଛଟିକୁ ଭୂଇଁରୁ ଉପାଡ଼ି ନ ଦିଅନ୍ତି-କାଳେ ତୁ ଅନ୍ୟ ଫୁଲଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରତି ମଧ୍ୟ ଏହିପରି ବ୍ୟବହାର କରିବୁ, ସେଥିଲାଗି ତାଙ୍କ ମନରେ ଭୟ ମଧ୍ୟ ହେଉଥିବ । ଏହି ଗଛଗୁଡ଼ିକ ବିଷୟରେ ଯମରାଜାଙ୍କୁ ଭଗବାନଙ୍କ ପାଖରେ କୈଫିୟତ୍ ଦେବାକୁ ପଡ଼ିବ । କାରଣ, ତାଙ୍କର ଆଦେଶ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ଯେପରି ଗୋଟିଏ ଗଛ ମଧ୍ୟ ଉପାଡ଼ି ଦିଆ-ନଯାଏ, ସେ କଥା ଦେଖିବାକୁ ହେବ ।"

ହଠାତ୍ ଦଲକାଏ ଥଣ୍ଡା ପବନ ବୋହିଯିବା ପରି ମନେହେଲା । ମାଆଟି ତ କିଛି ଦେଖି ପାରୁନଥାଏ; ତଥାପି ସିଏ ଠଉରାଇ ନେଇ ପାରିଲା ଯେ ଯମରାଜା ସେଠାରେ ଆସି ପହଞ୍ଚିଲେ । ପଚାରିଲେ, "ତୁ ଏଠିକୁ ଆସିବାକୁ କିପରି ବାଟ ପାଇଲୁ ? ମୋ' ଠାରୁ ଅଧିକ ବେଗରେ କିପରି ଏଠାରେ ଆସି ପହଞ୍ଚି ପାରିଲୁ ?"

"ମୁଁ ଜଣେ ମାଆ ।"-ମାଆଟି ଉତ୍ତର ଦେଲା ।

ଏକଥା ଶୁଣି ଯମରାଜା ସେହି କମ୍ପମାନ କୁନି ଫୁଲଟି ଆଡ଼କୁ ନିଜର ହାତ ବଢ଼ାଇଲେ; ମାତ୍ର ମାଆ ନିଜର ହାତରେ ଗଛଟିକୁ ଯାବୁଡ଼ି ଧରିଥାଏ ଏବଂ ତଥାପି ତାକୁ ଡ଼ର ମାଡୁଥାଏ, କାଳେ ସେପରି କଲା-ବେଳେ ଗଛରୁ ହୁଏତ ପତରଟିଏ ବି ଭାଙ୍ଗିଯିବ । ଯମରାଜା ତା' ହାତ

ଉପରେ ଭରି ଜୋର୍‌ରେ ପବନ ବୁହାଇଲେ, ମାଆର ହାତକୁ ତାହା ହିମ ପବନ ଠାରୁ ଆହୁରି ଅଧିକ କାଲୁଆ ଲାଗୁଥାଏ । ତାହା ଫଳରେ ତା'ର ହାତଟିକୁ ଗଛ ଉପରୁ ଗୁଡ଼ ହୋଇଗଲା ।

"ମୋର ଇଚ୍ଛା ବଟୁ ଢରେ ତୁ ଆଦୌ କିଛିହେଲେ କରି ପାରିବୁ-ନାହିଁ"—ଯମରାଜ କହିଲେ ।

ମାଆଟି ଉତ୍ତର ଦେଲା, "ମାତ୍ର ଭଗବାନ ଅବଶ୍ୟ କରି ପାରିବେ ।"

ଯମରାଜ କହିଲେ, "ସିଏ ଯାହା ଇଚ୍ଛା କରନ୍ତି, ମୁଁ କେବଳ ତାହା ହିଁ କରିଥାଏ । ମୁଁ ହେଉଛି ତାଙ୍କର ଉଦ୍ୟାନ ରକ୍ଷକ । ମୁଁ ତାଙ୍କର ସବୁଯାକ ଫୁଲ ଏବଂ ଗଛକୁ ନେଇ ସେହି ଅଜ୍ଞାତ ରାଜ୍ୟରେ ଥିବା ନନ୍ଦନକାନନରେ ଲଗାଇ କରି ରଖିଥାଏ, ମାତ୍ର ସେଗୁଡ଼ିକ ସେଠାରେ କପରି ବଢ଼ନ୍ତି ବା ଥାଆନ୍ତି, ସେ କଥା ମୋର ତୋତେ ଆଦୌ କହିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ ।"

ମାଆ କହିଲା, "ତୁମେ ମୋ' ଛୁଆଟିକୁ ମୋତେ ଫେରାଇ ଦିଅ ।" ସିଏ କାନ୍ଦିବାରେ ଲାଗିଥାଏ ଓ ଅନୁନୟ କରି କହୁଥାଏ । ମାତ୍ର, ନିଜର ଦୁଇ ହାତରେ ଦୁଇଟି ସୁନ୍ଦର ଫୁଲକୁ ବେଶ୍ କଷିକରି ଧରିଥାଏ ଓ ଚିତ୍କାର କରି ଯମରାଜଙ୍କୁ କହୁଥାଏ, 'ମୋ' ମୁଣ୍ଡ ବର୍ତ୍ତମାନ ଆଦୌ ଠିକ୍ ନାହିଁ, ମୁଁ ତୁମର ସବୁଯାକ ଫୁଲ ଛିଣ୍ଡାଇ ଛାରଖାର କରିଦେବି ।"

ଯମରାଜ କହିଲେ, "ସେପରି କରିବା ମୋଟେ ଉଚିତ ହେବ-ନାହିଁ । ତୁ ତ ଆପଣାକୁ ଏଡ଼େ ଭାଗ୍ୟହୀନା ବୋଲି କହୁଛୁ, ମାତ୍ର ଏପରି କଲେ ତୁ ତୋ'ରିପରି ଆଉଜଣେ ମାଆକୁ ମଧ୍ୟ ହତଭାଗିନୀ କରିଦେବୁ ।"

"ଆଉଜଣେ ମାଆକୁ ?"—ହତଭାଗିନୀ ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକଟି କହିଲା ଏବଂ ନିଜ ଦୁଇଟିଯାକ ଫୁଲରୁ ହାତ ଦୁଇଟିକୁ କାଢ଼ିନେଲା ।

ଯମରାଜ କହିଲେ, "ହେଇ ତୋ' ଆଖିଯୋଡ଼ିକ ନେ ? ସେଗୁଡ଼ିକୁ ମୁଁ ସମୁଦ୍ରରୁ ଛାଣି କରି ନେଇ ଆସିଛି । ଭରି ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ଆଖି ଦିଓଟି । ସେହି ଆଖିଦୁଇଟି ତୋର ବୋଲି ମୁଁ ଜାଣିନଥିଲି । ନେ—ଆଖି ଦୁଇଟିକୁ ନେ । ବର୍ତ୍ତମାନ ତୁ ସେଗୁଡ଼ିକ ଦ୍ୱାରା ଆଗ ଅପେକ୍ଷା ଅଧିକ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ଦେଖିପାରିବୁ । ସେଠି ପାଖରେ ଥିବା କୂଅଟି ଭିତରକୁ

ଅନାଇ ଦେଖିଲୁ ! ତୁ ଯେଉଁ ଦୁଇଟି ଫୁଲକୁ ଛିଣ୍ଡାଉଥିଲୁ, ମୁଁ ବର୍ତ୍ତମାନ ସେଗୁଡ଼ିକର ନାମ କହିଦେବି । କୂଅ ଭିତରକୁ ଅନାଇ ତୁ ସେମାନଙ୍କର ସମଗ୍ର ଭବିଷ୍ୟତକୁ ଦେଖି ପାରିବୁ, ସେମାନଙ୍କର ସମଗ୍ର ମନୁଷ୍ୟ ଜୀବନକୁ ଦେଖି ପାରିବୁ,—ଦେଖି ପାରିବୁ ଏପରି କରି ତୁ କେତେ ବାଧା ସୃଷ୍ଟି କଲୁ, କେତେ ବିନାଶ ଘଟାଇଲୁ ।"

ସିଏ କୂଅ ଭିତରକୁ ଅନାଇଲା ଏବଂ ଏକ ସୁଖମୟ ଦୃଶ୍ୟ ଦେଖିବାକୁ ପାଇଲା । ଗୋଟିଏ ଜୀବନ ପୃଥିବୀ ଲାଗି ଏକ ଆଶୀର୍ବାଦ-ତୁଲ୍ୟ ହୋଇ ରହିଥିଲା, ତା'ର ଚତୁର୍ଦ୍ଦିଗରେ କେତେ ସୁଖ ଓ କେତେ ହର୍ଷ ପ୍ରକଟ ହୋଇ ଉଠୁଥିଲା । ସିଏ ଅନ୍ୟ ଫୁଲଟିର ଜୀବନକୁ ମଧ୍ୟ ଅନାଇ ଦେଖିଲା—ସେଠାରେ କେବଳ ଦୁଃଖ ଏବଂ ଅଭାବ ଦେଖିବାକୁ ପାଇଲା, ବିଭୀଷିକା ଓ ଦୈନ୍ୟ ଦେଖିବାକୁ ପାଇଲା ।

"ଦୁଇଟିଯାକ ଜୀବନ ସେହି ଭଗବାନଙ୍କର ଇଚ୍ଛାକୁ ହିଁ ପୂରଣ କରୁଛନ୍ତି ।" —ଯମରାଜ କହିଲେ ।

ମାଆ ପଚାରିଲା, "କେଉଁ ଫୁଲଟି ସୁଖର ଓ କେଉଁଟି ଦୁଃଖର ?"

ଯମରାଜା ଉତ୍ତର ଦେଇ କହିଲେ, "ସେ କଥାଟିକୁ ମୁଁ ତୋତେ ଆଦୌ କହିବି ନାହିଁ । ତଥାପି ଏତକ ଅବଶ୍ୟ କହିବି ଯେ, ଗୋଟିଏ ଫୁଲ ହେଉଛି ତୋ' ନିଜ ଛୁଆଟିର ପ୍ରତୀକ । ତୋ ନିଜ ଛୁଆଟିର ଭାଗ୍ୟକୁ ହିଁ ତୁ କୂଅ ଭିତରୁ ଦେଖିବାକୁ ପାଇଲୁ,—ତୋ'ର ନିଜ ଛୁଆଟିର ଭବିଷ୍ୟତ ।"

ମାଆଟି ଭୟରେ ଚିତ୍କାର କରି ଉଠିଲା, "ଦୁଇଟି ଭିତରୁ କେଉଁଟି ମୋ' ଛୁଆ, ତୁମେ ମୋତେ କହିଦିଅ । ମୋତେ ଅବଶ୍ୟ କହିଦିଅ ! ବିଚରାଟିକୁ ତା' ବନ୍ଧନରୁ ମୁକ୍ତ କର । ଏହି ଯାବତୀୟ ଦୈନ୍ୟ ଭିତରୁ ମୋ' ପିଲାଟିକୁ ଉଦ୍ଧାର କରି ଆଣ । ବରଂ ତାକୁ ମୋ' ପାଖରୁ ନେଇଯାଅ ପଛକେ, ମାତ୍ର ତାକୁ ଉଦ୍ଧାର କର । ତାକୁ ତୁମେ ଭଗବାନଙ୍କର ସାମ୍ରାଜ୍ୟକୁ ନେଇଯାଅ । ମୋ'ର ସବୁଯାକ ଲୁହ ଓ ସବୁଯାକ ପ୍ରାର୍ଥନାକୁ ତୁମେ ଏକାବେଳକେ ପାସୋରି ଦିଅ । ମୁଁ ଯାହାକିଛି କହିଛି ବା କରିଛି, ତୁମେ ସବୁକିଛି ଭୁଲିଯାଅ ।"

ଯମ ଉତ୍ତର ଦେଲେ, "ତୋତେ ମୁଁ ଆଦୌ ବୁଝି ପାରୁ ନାହିଁ। ତୁ ତୋ' ପିଲାଟିକୁ ଫେରାଇ ନେଇଯିବୁ ନା ମୁଁ ତାକୁ ସେହି ରାଜ୍ୟକୁ ନେଇଯିବି, ଯେଉଁ ରାଜ୍ୟ ବିଷୟରେ ତୁ କିଛି ଜାଣିନାହୁଁ ?"

ତା'ପରେ ମାଆ ନିଜର ହାତ ଦୁଇଟିକୁ ଆଗକୁ ଆଗକୁ ବଢ଼ାଇଦେଲା, ଆଣ୍ଠୁ ମାଡ଼ି ବସିଲା ଓ ଈଶ୍ୱରଙ୍କୁ ପ୍ରାର୍ଥନା କଲା, "ଯେତେବେଳେ ମୁଁ ଆପଣଙ୍କ ଇଚ୍ଛା ବିରୁଦ୍ଧରେ କିଛି ମାଗିବି, ଯେତେ-

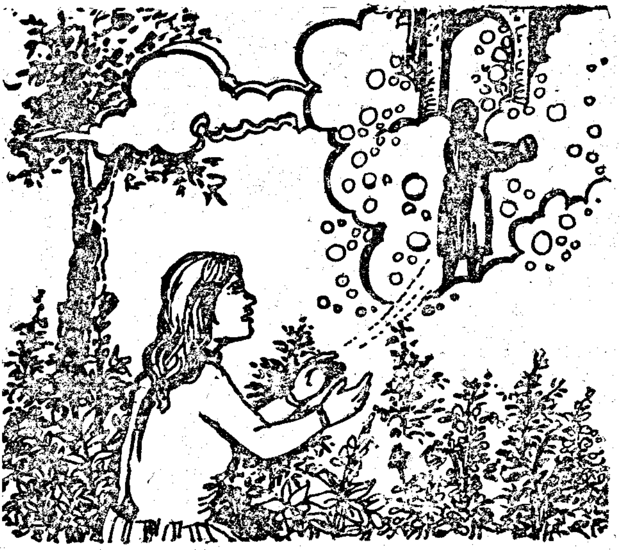

ବେଳେ ଆପଣ ସେହି ପ୍ରାର୍ଥନାକୁ ଆଦୌ ଶୁଣିବେ ନାହିଁ। ଆପଣଙ୍କର ଇଚ୍ଛା ହିଁ ସବୁବେଳେ ସର୍ବୋତ୍ତମ। ଆପଣ ସେତେବେଳେ ମୋ' କଥା ମୋଟେ ଶୁଣିବେ ନାହିଁ, ମୋଟେ ଶୁଣିବେ ନାହିଁ।"

ଏତକ କହି ସିଏ ନତଦୃଷ୍ଟି ହୋଇ ମୁଣ୍ଡକୁ ନୁଆଇଁ ଆଣିଲା। ଏବଂ ଯମରାଜ ତା'ର ଛୁଆଟିକୁ ସାଙ୍ଗରେ ଧରି ଅଜ୍ଞାତ ରାଜ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରବେଶ କଲେ।

ଘୁଷୁରିଆଳ

ଏକଦା ଜଣେ ଦରିଦ୍ର ରାଜକୁମାର ଥିଲା । ତା' ପାଖରେ ରାଜ୍ୟ ଥିଲା ସତ, ମାତ୍ର ସେଇଟି ଭାରି ଛୋଟ ରାଜ୍ୟଟିଏ ଥିଲା । କିନ୍ତୁ ରାଜ୍ୟଟା ସାନ ଥିଲା ବୋଲି କ'ଣ ରାଜକୁମାର ଆଉ ବାହା ହୋଇ ନଥାନ୍ତା ! ଏବଂ ବାହା ହେବାକୁ ତା'ର ଇଚ୍ଛା ମଧ୍ୟ ରହିଥିଲା । ମାତ୍ର ସିଏ ଯଦି ପ୍ରକୃତରେ ଭାରି ସାହାସ କରି ସିଧା ସମ୍ରାଟଙ୍କର କନ୍ୟା ପାଖକୁ ଯାଇ "ତୁମେ ମୋତେ ବିବାହ କରିନ୍ତ ନାହିଁ ?" ବୋଲି କହନ୍ତା, ତେବେ କ'ଣ ସେଇଟା ଭାରି ଭଲ କଥା ହୁଅନ୍ତା ? କିନ୍ତୁ ସିଏ ସତକୁ ସତ ସେହି ସାହସଟିକୁ ହିଁ କଲା; କାରଣ ତା'ର ଚାରିଆଡେ ନାମଖ୍ୟାତି ରହିଥିଲା ଏବଂ ଏଭଳି ଶହଶହ ରାଜକନ୍ୟା ମଧ୍ୟ ରହିଥିଲେ, ଯେଉଁମାନେ କି ତା'ର ପ୍ରସ୍ତାବରେ ଆନନ୍ଦର ସହିତ ହଁ ବୋଲି କହିଥାନ୍ତେ । ମାତ୍ର ଆମର ଏହି ରାଜକନ୍ୟାଟି କ'ଣ ହଁ ବୋଲି କହିଲା କି ?

ରାଜକନ୍ୟା ପ୍ରକୃତରେ କ'ଣ କହିଲା, ବର୍ତ୍ତମାନ ଆମେ ସେହି ପ୍ରସଙ୍ଗଟିର ଆଲୋଚନା କରିବା ।

ରାଜକୁମାରର ବାପାଙ୍କର ସମାଧି ପାଖରେ ଗୋଟିଏ ଗୋଲାପ-ଗଛ ଲଗା ଯାଇଥିଲା –ପ୍ରକୃତରେ କେଡ଼େ ସୁନ୍ଦର ଗଛଟିଏ ହୋଇଥିଲା ଓ କେଡେ ସୁନ୍ଦର ଦେଖା ଯାଉଥିଲା ! ସେହି ଗଛରେ ପ୍ରତି ପାଞ୍ଚବର୍ଷରେ ଯାଇ ଫୁଲ ଧରୁଥିଲା; ଏବଂ ସେତେବେଳେ ମଧ୍ୟ କେବଳ ଗୋଟିଏ ମାତ୍ର ଫୁଲ ଫୁଟୁଥିଲା । କିନ୍ତୁ, ଫୁଲ ଗୋଟିଏ ମାତ୍ର ହେଉ ପଛକେ, ମାତ୍ର ତାହାର ସୁଗନ୍ଧ ଏପରି ଅଦ୍‌ଭୁତ ଥିଲା ଯେ, ତାହା ଆସି ନାକରେ ବାଜିବା ମାତ୍ରକେ ମଣିଷର ସବୁକିଛି ଦୁଃଖ ଓ ଦୁଃଶୋଚନା କୁଆଡେ଼ ଭୁଲିହୋଇ ଯାଉଥିଲା । ପୁଣି, ରାଜକୁମାର ପାଖରେ ଏମିତି ଗୋଟିଏ ବୁଲ୍‌ବୁଲ୍ ଚଢ଼େଇ ମଧ୍ୟ ରହିଥିଲା, ଯିଏକି ଗୀତ ଗାଉଥିବା ସମୟରେ ସତେଯେପରି ମନେ ହେଉଥିଲା, ତା'ର କଣ୍ଠରେ ସାରା ପୃଥିବୀର ସବୁଠାରୁ ମିଷ୍ଟ ସ୍ୱର-ଗୁଡ଼ିକ ଆସି ଘର କରି ରହିଛି ! ରାଜକୁମାର ଠିକ୍ କଲା, ଏହି ଗୋଲାପ

ଓ ଏହି ବୁଲ୍‌ବୁଲ୍ ଚଢ଼େଇକୁ ସିଏ ରାଜକୁମାରୀ ପାଖକୁ ଉପହାର ସ୍ୱରୂପ ସାଙ୍ଗରେ ନେଇକରି ଯିବ । ସିଏ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ରୁପା ବାକ୍‌ସରେ ଖୁବ୍ ଯତ୍ନର ସହିତ ଭର୍ତ୍ତି କରି ତା'ପାଖକୁ ଭେଟି ପଠାଇଲା ।

ସେତେବେଳକୁ ରାଜକୁମାରୀ ସଖୀମାନଙ୍କ ସହିତ ସମ୍ରାଟଙ୍କର ବୃହତ୍ କକ୍ଷଟିରେ "ଅତିଥି ଆସ" ବୋଲି ଗୋଟିଏ ଖେଳ ଖେଳୁଥିଲା । ସମ୍ରାଟ ବାକ୍‌ସଗୁଡ଼ିକୁ ସେହିଠାରେ ଯାଇ ପହଞ୍ଚାଇ ଦେବାକୁ ଆଦେଶ ଦେଲେ । ସେମାନେ ଖେଳିବା ବ୍ୟତୀତ ଆଉ କେତେବେଳେ ହେଲେ କିଛି କରୁନଥିଲେ । ଉପହାର ଗୁଡ଼ିକ ରହିଥିବା ବଡ଼ବଡ଼ ବାକ୍‌ସ ସବୁ ଦେଖିବା ମାତ୍ରକେ ରାଜକୁମାରୀ ଆନନ୍ଦରେ ନାଚି, ତାଳି ବଜାଇବାକୁ ଲାଗିଲା ।

"ଏହା ଭିତରେ ମୋ'ପାଇଁ କୁନି ପୁଷି ବିଲେଇଟିଏ ରହିଥିବ କି !"-ଏକଥା କହି ରାଜକୁମାରୀ ଗୋଟିଏ ବାକ୍‌ସ ଖୋଲିଲା ଓ ତା'

ଭିତରେ ଗୋଲାପ ଗଛଟି ରହିଥିବାର ଦେଖିବାକୁ ପାଇଲା । ଗଛରେ କେଡ଼େ ସୁନ୍ଦର ଗୋଲାପ ଫୁଲଟିଏ ଫୁଟିଥିଲା ।

ସଖୀମାନେ ଏକାବେଳକେ କହି ଉଠିଲେ, "ଗୋଲାପ ଫୁଲଟି ପ୍ରକୃତରେ କେଡ଼େ ସୁନ୍ଦର ହୋଇଛି ।"

ସମ୍ରାଟ କହିଲେ, "ସୁନ୍ଦରଠାରୁ ଆହୁରି ଅଧିକ । ଏକାବେଳେକେ କମନୀୟ

ମାତ୍ର, ରାଜକୁମାରୀ ଫୁଲଟି ଉପରେ ହାତମାତ୍ର ଦେଖିଲା ଓ ତା' ପରେ କାନ୍ଦ କାନ୍ଦ ହୋଇ କହିଲା, "ବାପା, ଏଇଟି ତିଆରି ହୋଇନାହିଁ, ଏଇଟି ସତକୁ ସତ ଗୋଲାପ ଫୁଲଟାଏ !"

ସଖୀମାନେ ବି ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ କହିବାକୁ ଲାଗିଲେ, "ହଁ ଲୋ, ଏଇଟା ତିଆରି ହୋଇନାହିଁ । ସତକୁ ସତ ଗୋଟାଏ ଫୁଲ !"

ସମ୍ରାଟ କହିଲେ, "ତେବେ ଅନ୍ୟ ବାକ୍ସଟିରେ କ'ଣ ଅଛି, ବର୍ତ୍ତମାନ ସେକଥା ଦେଖାଯାଉ । ଆମେ ଆଗ ଦେଖିବା ତା'ପରେ ପଛେ ରାଗିବା । ବାକ୍ସ ଖୋଲାଗଲା, ସମସ୍ତେ ବୁଲ୍‌ବୁଲ୍ ଚଢ଼େଇଟିକୁ ଦେଖି ପାରିଲେ । ଚଢ଼େଇଟି ଏତେ ମଧୁର ଭାବରେ ଗୀତ ଗାଇବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲା ଯେ, କେହି ଆଉ ତତ୍‌କ୍ଷଣାତ୍ ସେଇଟି ବିଷୟରେ ନିନ୍ଦା କଲାଭଳି ମୋଟେ କିଛି କହି ପାରିଲେ ନାହିଁ ।

ସଖୀମାନେ ଏତେ ପାଟିରେ କହି ଉଠିଲେ, "ଅଦ୍‌ଭୁତ, ଅଦ୍‌ଭୁତ !"-ସେମାନେ ସମସ୍ତେ ଫରାସୀ ଭାଷାରେ କଥା କହୁଥିଲେ, ଭାଷାଟିକୁ ଅସଶୁଣା ଭାବରେ କହିବାରେ ଜଣେ ଆଉଜଣକୁ ବଳି ଯାଉଥିଲେ ।

ସମ୍ରାଟଙ୍କର ଜଣେ ପୁରୁଣା ସଭାସଦ କହିଲେ, "ଏଇଟିକୁ ଦେଖି ମୋର ସାମ୍ରାଜ୍ଞୀଙ୍କର ସେହି ଚମତ୍କାର ଗୀତ ପେଡ଼ିଟିର କଥା ଭାରି ମନେ ପଡ଼ି ଯାଉଛି । ଏକାବେଳକେ ସେହି ସ୍ୱର ପୂରାପୂରି ସେହି ଶୈଳୀ ।

"ହଁ,"-ସମ୍ରାଟ ଉତ୍ତର ଦେଇ କହିଲେ ଓ ସାନ ପିଲାଟିଏ ପରି ଭେଁ ଭେଁ ହୋଇ କାନ୍ଦିବାକୁ ଲାଗିଲେ ।

ରାଜକୁମାରୀ କହିଲା, "ଏଇଟି ମଧ୍ୟ ଗୋଟାଏ ସତ ଚଢ଼େଇ ହୋଇଥିବ ବୋଲି ମୁଁ ଆଶା କରୁନାହିଁ ।"

ବାକ୍ସଗୁଡ଼ିକୁ ବୋହି ଆଣିଥିବା ବେହେରାମାନେ କହିଲେ, "ନାଇଁ, ଏଇଟି ପ୍ରକୃତରେ ଗୋଟିଏ ଚଢ଼େଇ ।

"ଯଦି ସତ ଚଢ଼େଇ, ତେବେ ତାକୁ ଛାଡ଼ିଦିଅ, ସିଏ ଉଡ଼ି ପଳାଉ ।"-ରାଜକୁମାରୀ ଉତ୍ତର ଦେଲା । ରାଜକୁମାର ଭିତରକୁ ଆସି ତାକୁ ଦେଖାକରୁ ବୋଲି ସିଏ ଆଦୌ ଇଚ୍ଛା କରୁନଥିଲା ।

ମାତ୍ର ରାଜକୁମାର ତଥାପି ନିରାଶ ହୋଇଯିବାର ମଣିଷ ନଥିଲା । ସିଏ ନିଜ ମୁହଁରେ ଗୋଟାଏ ପାଖରେ ମାଟିଆ ଓ ଆଉ ଗୋଟିଏ ପାଖରେ କଳା ରଙ୍ଗ ବୋଳିଦେଲା, ମୁଣ୍ଡରେ ଟୋପିଟିକୁ ପିନ୍ଧିଲା ଏବଂ ଦୁଆର ଖଡ଼ ଖଡ଼ କରିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲା ।

"ନମସ୍କାର ମହିମା ଆଜ୍ଞା ! ରାଜଉଆସରେ ଆପଣ ମୋତେ କୌଣସି କାମରେ ରଖନ୍ତେ ନାହିଁ ?"

ସମ୍ରାଟ ଉତ୍ତର ଦେଲେ, "କେଜାଣି ? କାମ ଖୋଜି ତ କେତେ ମଣିଷ ଆସୁଛନ୍ତି । ତଥାପି-ତଥାପି, ଘୁଷୁରି ଜଗିବା ସକାଶେ ମୋର ଗୋଟିଏ ଲୋକ ଦରକାର ଅଛି । ଆଉ ଘୁଷୁରି ମଧ୍ୟ କିଛି କମ୍ ନାହାନ୍ତି ।"

ଏହିପରି ଭାବରେ ରାଜାପୁଅ ସମ୍ରାଟଙ୍କର ଘୁଷୁରିଆଳ ହୋଇ ରହିଲା । ଘୁଷୁରିମାନେ ରହୁଥିବା ଗୁହାଳ ନିକଟରେ ସାନହୋଇ ବଖରାଏ ଯୁଉଁସାଉଁ ଘର ଥିଲା, ସେହି ଘରଟିରେ ତାକୁ ରହିବାକୁ ଦିଆଗଲା । ମାତ୍ର ସେଇ ଘରେ ଦିନଯାକ ବସି ସିଏ କାମ କଲା ଓ ସଞ୍ଜ ବୁଡ଼ିବା ବେଳକୁ ଗୋଟିଏ ସାନ, ସୁନ୍ଦରିଆ ଡେକ୍‌ଚି ତିଆରି କରି ସାରିଥିଲା । ଡେକ୍‌ଚିର ଫଁଦ ଚାରିପଟେ ସାନସାନ କେତେନା କେତେ ଘଣ୍ଟି ଲଗା ହୋଇଥାଏ । ସେହି ଡେକ୍‌ଚିଟିକୁ ନେଇ ନିଆଁ ଉପରେ ବସାଇଦେବା ମାତ୍ରକେ ଘଣ୍ଟି ଗୁଡ଼ିକ ରୁଣୁଝୁଣୁ ହୋଇ ବାଜି ଉଠିଲେ ଏବଂ ସେଇ ପୁରୁଣା ଗୀତର ସ୍ୱରଟି ତତ୍‌କ୍ଷଣାତ୍ ବାଜି ଉଠିଲା :

"ରାଜକୁମାରୀ, ରାଜକୁମାରୀ,
ମୋ' ସୁନାର ସ୍ୱପ୍ନ ଚୂନା ହୋଇଗଲା !"

ମାତ୍ର, ଏହି ଡେକ୍‌ଚି ସହିତ ଏପରି ଏକ ଅଦ୍‌ଭୁତ କୌଶଳ ଯୁକ୍ତ ହୋଇ ରହିଥିଲା ଯେ, ସେଥିରୁ ବାହାରୁଥିବା ବାମ୍ଫ ଭିତରେ ହାତ ବୁଲାଇ ଆଣିଲେ, ସହରଯାକ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଘରେ କୋଉଠି କ'ଣସବୁ ରନ୍ଧା ହେଉଥିଲା, ତତ୍‌କ୍ଷଣାତ୍ ସେହି ରନ୍ଧଣାର ଗନ୍ଧ ଆସି ନାକରେ ବାଜି ଯାଉଥିଲା । ଗୋଲାପଫୁଲର ତୁଳନାରେ ଏଇଟି ଅବଶ୍ୟ ଏକାବେଳେକେ ଏକ ପୃଥକ୍ ଜିନିଷ ଥିଲା ।

ଏହି ସମୟରେ ରାଜକୁମାରୀ ସହଚରୀମାନଙ୍କ ସହିତ ସେହି ବାଟ ଦେଇ ଚାଲି ଯାଉଥିଲା । ଗୀତର ସ୍ୱରଟି ଆସି ଯେମିତି ତା'କାନରେ

ବାଜିଲା, ସିଏ ସେଇଠି ଅଟକି ଠିଆ ହୋଇଗଲା । ସ୍ୱରଟି ଶୁଣି ସିଏ ଖୁସି ହୋଇ ଯାଉଥିବା ପରି ଦିଶୁଥାଏ । କାରଣ, ସେହି ସ୍ୱରଟି ସିଏ ନିଜେ ମଧ୍ୟ ବଜାଇ ଜାଣିଥିଲା । ପ୍ରକୃତରେ ସିଏ ସେହି ଗୋଟିଏ ମାତ୍ର ସ୍ୱରକୁ ବଜାଇ ଜାଣିଥିଲା ଓ ତାହାକୁ ଗୋଟିଏ ମାତ୍ର ଆଙ୍ଗୁଠିରେ ବଜାଇ ପାରୁଥିଲା ।

ରାଜକନ୍ୟା ସଖୀମାନଙ୍କୁ କହିଲା, "ଏହି ସ୍ୱରଟିକୁ ମୁଁ ବି ବଜାଇ ପାରିବି । ମନେ ହେଉଛି, ଘୁଷୁରିଆଳର କିଛି ଶିକ୍ଷାଦୀକ୍ଷା ନିଶ୍ଚୟ ଅଛି । ଯାଇ ତାକୁ ପଚାରିଲ, ସିଏ ଯେଉଁ ଯନ୍ତ୍ରଟିକୁ ବଜାଉଛି, ତା'ର ଦାମ୍ କେତେ ?"

ସଖୀମାନଙ୍କ ଭିତରୁ ଜଣେ ଘୁଷୁରିଆଳ ରହୁଥିବା ଘର ଭିତରକୁ ଯିବାକୁ ବାହାରିଲା । ମାତ୍ର ସେଥିଲାଗି ତାକୁ ପ୍ରଥମେ କାଠଜୋତା ପିନ୍ଧିବାକୁ ପଡ଼ିଲା ।

ସିଏ ଘୁଷୁରିଆଳକୁ ପଚାରିଲା, "ଏହି ଡ୍ରେକ୍‌ଚଟି ପାଇଁ ତୁ କେତେ ପଇସା ନେବୁ ?"

ଘୁଷୁରିଆଳ ଉତ୍ତର ଦେଇ କହିଲା, "ଏଥିପାଇଁ ରାଜକୁମାରୀ ମୋତେ ଦଶଥର ଚୁମ୍ବନ ଦେବାକୁ ପଡ଼ିବ ।"

"ତୁ କ'ଣ କେଡ଼େ ସାହସରେ କଥା କହୁଛୁ !"–ସହଚରୀ ଜଣକ ତାକୁ ସାବଧାନ କରି ଦେଲାପରି କହିଲା ।

ଘୁଷୁରିଆଳ ତଥାପି ଉତ୍ତର ଦେଲା, "ଦଶଟିରୁ ଗୋଟିଏ ବି କମ୍ ହେବନାହିଁ ।"

ରାଜକୁମାରୀ ଦୂର୍‌ରେ ଥାଇ ପଚାରିଲା, "ଘୁଷୁରିଆଳ କ'ଣ କହୁଛି ?"

ସହଚରୀ ଜଣକ ଉତ୍ତର ଦେଲା; "ସିଏ ଭାରି ଅସୁନ୍ଦର କଥା କହୁଛି, ତୁମ ଆଗରେ ମୋତେ କହି ହେବନାହିଁ ।"

"ତେବେ କାନରେ କହି ଦେ"–ସିଏ ସେ କଥାଟିକୁ କାନ ପାଖରେ ଆସି କହିଦେଲା ।

"ଭାରି ଦୁଷ୍ଟ ଲୋକଟାଏ !"–କହି ରାଜକୁମାରୀ ସେଠାରୁ ଚାଲି ଯିବାପାଇଁ ଆଗକୁ ଗୋଡ ପକାଇଲା । ମାତ୍ର ତତ୍‌କ୍ଷଣାତ୍ ଘଣ୍ଟିଗୁଡ଼ିକ ଭାରି ମଧୁର ସ୍ୱରଟିକୁ କେଡ଼େ ମଧୁର ସ୍ୱରରେ ଟିଙ୍ଗ୍ ଟିଙ୍ଗ୍ କରି ବଜାଇବାକୁ ଲାଗିଲେ ।

ରାଜକୁମାରୀର ଗୋଡ ଆଉ ମୋଟେ ଆଗକୁ ଚାଲିଲା ନାହିଁ । ସିଏ କହିଲା, "ତାକୁ ପଚାରିଲୁ, ମୋର ସଖୀମାନଙ୍କ ଠାରୁ ଦଶଟି ଚୁମ୍ବନ ପାଇଲେ ହେବନାହିଁ ?"

ଘୁଷୁରିଆଳ ଉତ୍ତର ଦେଇ କହିଲା, "ନାଇଁ, ସେକଥା ହୋଇ ପାରିବନାହିଁ । ନିଜେ ରାଜକୁମାରୀ ଆସି ଦଶଥର ଚୁମ୍ବନ ଦେବ । ନହେଲେ ମୋ' ଡେକ୍‌ଚି ମୋ' ପାଖରେ ଥାଉ ।"

"ତୁ କେଡ଼େ ଖରାପ ଲୋକଟାଏ ମ !" ରାଜକୁମାରୀ କହିଲା, "ଆଚ୍ଛା, କିନ୍ତୁ ତୁମେମାନେ ମୋ' ଚାରିପାଖରେ ଘେରକରି ଛିଡ଼ା ହେବ । ଯେପରିକି କେହି କିଛି ଦେଖି ପାରିବେନାହିଁ ।" ସେ ସହଚରୀମାନଙ୍କୁ ଅନୁରୋଧ କଲା ।

ଏହିପରି ଭାବରେ ସହଚରୀମାନେ ରାଜକୁମାରୀକୁ ଚାରିପଟୁ ଘେରି କରି ଛିଡ଼ା ହେଲେ, ନିଜ ନିଜ କାନଗୁଡ଼ିକୁ ଟେକି ଧରିଲେ ଓ ଆଡୁଆଳ

କରି ରଖିଲେ । ତା'ପରେ ଘୁଷୁରିଆଳ ଦାବୀ କରୁଥିବା ଦଶଟିଯାକ ଚୁମ୍ବନ ମିଳିଲା ଏବଂ ରାଜକୁମାରୀକୁ ଡେକ୍‌ଚିଟି ମଧ୍ୟ ମିଳିଲା ।

ତା'ପରେ ସେମାନେ ସମସ୍ତେ ମିଶି ବେଶ୍ ମଜା କଲେ । ସେଦିନ ରାତିଯାକ ଓ ତା'ଆରଦିନ ଦିନଯାକ ଡେକ୍‌ଚିକୁ ନିଆଁ ଉପରେ ବସାଇ

ରଖାଗଲା । ତା'ପରେ ସହରରେ ଆଉ ଏପରି ଗୋଟିଏ ଘର ମଧ୍ୟ ରହିଲନାହିଁ, ଯେଉଁଠାରେ କ ଯାହାସବୁ ରନ୍ଧା ହେଉଥିଲା, ସେମାନେ ସେ କଥା ଜାଣି ପାରିଲେନାହିଁ । ଏପରିକି, ନଅରପରିଚାଳକଙ୍କଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ମୋଚିର ଘର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ,-କୋଉଠାରେ କ'ଣ ରନ୍ଧା ହେଉ-ଥିଲା, ସେମାନେ ତାହାର ଗନ୍ଧ ବାରି ଜାଣିପାରିଲେ । ସହଚରୀମାନେ ଏଥିରେ କେତେ ଖୁସି ହୋଇ ତାଳି ମାରି ନାଚିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲେ ।

"ଆଜି କାହାଘରେ ଖିରସା ହେବ ଆଉ କାହାଘରେ କାକରା ହେବ, ଆମେ ସେକଥା ଜାଣିଛୁ ! କାହାଘରେ ଜାଇ ରନ୍ଧା ହେଉଛି ଓ କାହାଘରେ ଚପ୍‌କଟ୍‌ଲେଟ୍‌ ହେଉଛି, ସେକଥା ମଧ୍ୟ ଆମକୁ ଜଣା । କେତେ ମଜା କଥା ସତେ !"

"ସତରେ ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ ମଜାର କଥା ।"-ପାଟସହଚରୀ ସମର୍ଥନ କରି କହିଲେ ।

"ହଁ ମଜା ନିଶ୍ଚୟ ହେବ । ମାତ୍ର ଏଥର ପାଟି ବନ୍ଦ କର । ଯେତେହେଲେ ମୁଁ ହେଉଛି ସମ୍ରାଟଙ୍କର ଝିଅ ।"

"ହଁ ଲୋ ମାଆ ! ଆମେ ଏଥର ଆଉ ପାଟି କରିବୁ ନାହିଁ ।" —ସମସ୍ତେ ଏକାବେଳେକେ ଉତ୍ତର ଦେଲେ ।

ମାତ୍ର ତେଣେ ଘୁଷୁରିଆଳ, —ଅର୍ଥାତ୍ ଛଦ୍ମବେଶରେ ରାଜାପୁଅ, କିନ୍ତୁ ସେମାନେ କେହି ଏକଥା ଜାଣିନଥିଲେ ଯେ ସିଏ ଘୁଷୁରିଆଳ ନୁହଁ, —ଗୋଟିଏ ଦିନ ବି ବୃଥା କଟିଯିବାକୁ ଦେଲାନାହିଁ । ସିଏ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦିନ କିଛି ନା କିଛି କରିବାରେ ଲାଗିଥାଏ । ଏଥର ସିଏ ଗୋଟିଏ ବେଙ୍ଗିବାଇଦ୍ ତିଆରି କଲା । ତୁମେ ସେହି ବାଇଦକୁ ଯେମିତି ଘଁ ଘଁ କରି ବୁଲାଇବାକୁ ଆରମ୍ଭ କରିବ, ସେମିତି ସଂସାର ସୃଷ୍ଟି ହେବା ଦିନ-ଠାରୁ ଯେତେ ପ୍ରକାରର ନୃତ୍ୟର ତାଳ ତିଆରି କରାହୋଇଛି, ବାଇଦ ଭିତରୁ ସେହି ତାଳଗୁଡ଼ିକ ବାଜି ଉଠିବ ।

"ଇଏ ତ ଏକ ଆହୁରି ଅଦ୍ଭୁତ ପଦାର୍ଥ !" ତାକୁ ଶୁଣି ରାଜକୁମାରୀ କହିବାକୁ ଲାଗିଲା । ସେତେବେଳେ ସିଏ ସେହି ବାଟଦେଇ ଚାଲିଯାଉଥିଲା । "ଏପରି ବଢ଼ିଆ ବାଦ୍ୟ-ସ୍ୱର ମୁଁ ଆଗରୁ କେବେ-ହେଲେ ଶୁଣିନଥିଲି । ଶୁଣ, ଯାଇକରି ତାକୁ ପଚାର, ଏହି ଯନ୍ତ୍ରଟିର

ଦାମ୍ କେତେ ? କିନ୍ତୁ, ଏଥର ଯଦି ସିଏ ସେହି ପୁରୁଣା କଥାକୁ କହିବ, ତେବେ ମୁଁ ମୋଟେ ରାଜି ହେବିନାହିଁ ।"

ଜଣେ ସଖୀ ଘୁଷୁରିଆଳକୁ ପଚାରିବାକୁ ଗଲା । ଫେରିଆସି କହିଲା, "ରାଜକୁମାରୀ ତାକୁ ଶହେଥର ଚୁମ୍ବନ ଦେଲେ ଯାଇ ସିଏ ବାଜାଟିକୁ ଦେବ ।"

"ତା'ର ମୁଣ୍ଡ ଖରାପ ହୋଇଛି ନା କ'ଣ ?"—ରାଜକୁମାରୀ ଭାରି ରାଗିଯାଇ କହିଲା ଓ ସେଠାରୁ ଚାଲିଯିବାକୁ ବସିଲା । କିନ୍ତୁ, ମାତ୍ର କେତେ ଖୋଜ ବାଟ ଆଗକୁ ଯାଇଛି କି ନାହିଁ, ସେ ଅଟକିକରି ଛିଡ଼ା ହେଲା । ମନେ ମନେ କହିଲା, "ପ୍ରକୃତରେ କାରିଗରୀକୁ ପ୍ରଶଂସା କରିବା କଥା !" ତା'ପରେ ସଖୀମାନଙ୍କୁ କହିଲା, "ମୁଁ ହେଉଛି ଏହି ରାଜ୍ୟର ସମ୍ରାଟଙ୍କର କନ୍ୟା । ତାକୁ ମୁଁ କାଲପରି ଦଶଥର ଚୁମ୍ବନ ଦେବାକୁ ରାଜି ଅଛି । ବାକି ପାଉଣାତକ ସିଏ ମୋ'ର ସଖୀମାନଙ୍କ ଠାରୁ ପାଇବ ।"

ସଖୀମାନେ ଆପତ୍ତି କରି କହିଲେ, "ଆମକୁ ସେସବୁ ମୋଟେ ଭଲ ଲାଗିବ ନାହିଁ ।"

ରାଜକୁମାରୀ ଉତ୍ତର ଦେଇ କହିଲେ, "ଇଏ କଣ ଗୋଟାଏ କଥା ! ମୁଁ ତ ପୁଣି ସେକଥା କରିପାରିଲି, ତେବେ ତୁମ୍ଭେମାନେ ମଧ୍ୟ କରିପାରିବ । ମୁଁ ଇ ତୁମମାନଙ୍କୁ ବେତନ ଦେଉଛି ଓ ଆହାର ଯୋଗାଉଛି, ତୁମେମାନେ ସେ କଥା ଭୁଲି ଗଲ କି ?" ଏବଂ ତା'ପରେ ସଖୀଟିଏ ଘୁଷୁରିଆଳ ପାଖକୁ ପଚାରିବାକୁ ଗଲା ।

ଘୁଷୁରିଆଳ କହିଲା, "ନାଇଁ ନାଇଁ, ନିଜେ ରାଜକୁମାରୀ ଶହେଥର ଚୁମ୍ବନ ଦେବ । ନହେଲେ, ଯେଝା ଜିନିଷ ଯେଝା ପାଖରେ ଥାଉ ।"

ଏକଥା ଶୁଣି ରାଜକନ୍ୟା କହିଲା, "ତା'ହେଲେ ତୁମେମାନେ ଆସ, ମୋତେ ଆଡ଼ୁଆଳ କରି ଛିଡ଼ା ହୁଅ ।" ସହଚରୀମାନେ ଆଦେଶ ପାଳନ କଲେ ଏବଂ ଘୁଷୁରିଆଳ ଚୁମ୍ବନ ଦେବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲା ।

"ଘୁଷୁରି ଘର ପାଖରୁ କାହିଁକି ଏତେ ହୋ' ହୋ' ଶୁଣାଯାଉଛି ?" ଏଣେ ସମ୍ରାଟ ପାଖଲୋକମାନଙ୍କୁ ପଚାରିଲେ । ସେତେବେଳକୁ ସିଏ ରାଜ ପ୍ରାସାଦର ବାଲ୍‌କୋନିରେ ଠିଆ ହୋଇଥିଲେ । କ'ଣ ହେଉଛି ବୋଲି ଦେଖିବା ସକାଶେ ସିଏ ଆଖି ମଳି ଚଷମା ପିନ୍ଧିଲେ । "ତେବେ ସେହି ସ୍ତ୍ରୀଲୋକମାନେ ସେଠାରେ ଯାଇ ସେମାନଙ୍କର

ବାହାଦୂରୀ ଆରମ୍ଭ କରି ଦେଇଛନ୍ତି ! ମୁଁ ତଳକୁ ସେମାନଙ୍କ ପାଖକୁ ଯାଇ ଦେଖେ କ'ଣ ସବୁ ହେଉଛି !" ସେ ନିଜର ଚଟିକୁ ଭଲ କରି ଗୋଡ଼ ଗଳାଇ ପିନ୍ଧିଲେ, କାରଣ ଆଗରୁ କେତେବେଳେ ତାହା ତାଙ୍କ ଗୋଡ଼ ଭିତରୁ ବାହାରି ଯାଇଥିଲା !

ତା'ପରେ ଖୁବ୍ ଜୋରରେ ସିଏ ସେଇଆଡ଼େ ଯିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ତଳକୁ ଓହ୍ଲାଇ ଆସିବା ପରେ ସମ୍ରାଟ ଥିରି ଥିରି ପାଦ ପକାଇ ଆଗକୁ ଗଲେ ଏବଂ ସଖୀମାନେ ସେତେବେଳେ ଚୁମ୍ବନର ସଂଖ୍ୟା ଗଣିବାରେ ଏତେ ଅନ୍ୟମନସ୍କ ହୋଇ ରହିଥିଲେ ଯେ, ସେମାନେ ସମ୍ରାଟ ଏଣେ ଆସୁଛନ୍ତି ବୋଲି ମୋଟେ ଦେଖି ପାରିନଥିଲେ । କାଳେ ଗଣିବା ଭୁଲ ହୋଇଯିବ ବୋଲି ସେମାନେ ଆଉ କୁଆଡ଼କୁ ଅନିସା ରଖିନଥିଲେ । ଘୁଷୁରିଆଳ ଯେପରି ଅଧିକ ସୁଯୋଗ ପାଇବନାହିଁ କିମ୍ବା କମ୍ ସୁଯୋଗ ମଧ୍ୟ ପାଇବନାହିଁ, ସେଥିଲାଗି ଭାରି ସାବଧାନ ଥିଲେ । ସମ୍ରାଟ ଟିପ ଟେକି ଥିରି ଥିରି ତେଣିକି ଆସୁଥିଲେ ।

ସେମାନଙ୍କୁ ଚୁମ୍ବନ ଆଦାନପ୍ରଦାନ କରୁଥିବାର ଦେଖି ସିଏ "ଏଠି କ'ଣ ହେଉଛି" ବୋଲି ଏଡ଼େ ବଡ଼ ପାଟିକରି କହିଲେ । ତା'ପରେ ଗୋଡ଼ରୁ ଚଟି କାଢ଼ି ସେମାନଙ୍କୁ ପାହାରେ ପାହାରେ ଦେଲେ । ସେତେବେଳକୁ ଚୁମ୍ବନର ସଂଖ୍ୟା ପଞ୍ଚାଅଶୀ ପାରିହୋଇ ଛୟାଅଶୀ ହେବାକୁ ଯାଉଥିଲା । "ତୁମେ ଦୁହେଁ ଏଠୁ ପଳାଅ !" —ସମ୍ରାଟ କ୍ରୋଧାନ୍ୱିତ ହୋଇ କହିଥିଲେ । ପ୍ରକୃତରେ ସିଏ ଭାରି କ୍ରୋଧାନ୍ୱିତ ହୋଇ ପଡ଼ିଥିଲେ । ରାଜକୁମାରୀ ଏବଂ ଘୁଷୁରିଆଳ ଦୁହିଁଙ୍କୁ ସମ୍ରାଟଙ୍କ ରାଜ୍ୟ ଛାଡ଼ି ଚାଲିଯିବାକୁ ଆଦେଶ ଦିଆଗଲା ।

ରାଜକନ୍ୟା ଛିଡ଼ା ହୋଇ କାନ୍ଦିବାରେ ଲାଗିଥାଏ, ଘୁଷୁରିଆଳ ତାକୁ ଗାଳି ଦେଉଥାଏ । ଏତିକିବେଳେ ମେଘ ବରଷିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲା ।

"ପୋଡ଼ିଯାଉ ମୋ' ଭାଗ୍ୟ !"—ରାଜକନ୍ୟା ନିଜକୁ ଅଭିଶାପ ଦେଇ କହୁଥାଏ । "କେଡ଼େ ସୁନ୍ଦର ରାଜପୁଅଟିଏ ମୋ ପାଖକୁ ଉପହାର ପଠାଇଥିଲା, ମୋତେ ବାହାକରିବାକୁ ଇଚ୍ଛା କରୁଥିଲା,-ମୁଁ ତାକୁ ହେଲେ ଗ୍ରହଣ କରିଥାନ୍ତି ! ମୋ'ର କପାଳଟା ପ୍ରକୃତରେ ଫଟା !"

ଏବଂ ଘୁଷୁରିଆଲ ସେଠାରେ ଥିବା ଗୋଟିଏ ଗଛର ପଛପଟକୁ ଚାଲି-ଗଲ ମୁହଁରେ ବୋଳ ହୋଇଥିବା କଳା ଆଉ ମାଟିଆ ରଙ୍ଗକୁ ପୋଛି ସଫା କରିଦେଲ । ପିନ୍ଧିଥିବା ଛିଣ୍ଡା ଲୁଗାପଟାକୁ ବାହାର କରି ଫିଙ୍ଗିଦେଲ । ତା'ପରେ ତାର ରାଜାପୁଅ ବେଶ ବାହାରକୁ ପ୍ରକାଶ ପାଇଲ । ସେହି ପୋଷାକରେ ସିଏ ଏତେ ସୁନ୍ଦର ଦେଖା ଯାଉଥିଲ ଯେ ରାଜକୁମାରୀକୁ ତା' ଆଗରେ ନତମସ୍ତକ ହେବାକୁ ପଡ଼ିଲ ।

ତା'ପରେ ସେ ରାଜକୁମାରୀକୁ କହିଲ, "ତୋ' ପ୍ରତି ମୋ'ର ଘୃଣା ଜାତ ହୋଇଛି, ଜାଣିଲୁ ? ଜଣେ ସମ୍ମାନାସ୍ପଦ ରାଜପୁତ୍ରକୁ ତୁ ସ୍ୱୀକାର କଲୁନାହିଁ, ଗୋଲାପଗଛ ଓ ବୁଲ୍‌ବୁଲ୍ ଚଢ଼େଇକୁ ମଧ୍ୟ ଖାତିର କଲୁନାହିଁ, କିନ୍ତୁ ଛାର ଖେଳନା ସକାଶେ ଜଣେ ଘୁଷୁରିଆଲକୁ ଚୁମ୍ବନ ଦେବାକୁ ରାଜି ହୋଇଗଲୁ ! ଯାଆ, ସେଥିରୁ କ'ଣ ମଜା ପାଉଛୁ ପାଉଥା ।"

ଏତକ କହି ରାଜକୁମାର ତା' ରାଜ୍ୟକୁ ଚାଲିଗଲ । ନିଜ ନଅର ଭିତରେ ପଶି କବାଟ ବନ୍ଦ କରିଦେଲ, ଯେପରି କି ରାଜକୁମାରୀ ସେହି ବାହାରେ ରହିଥିବ ଓ ସେହି ପୁରୁଣା ଗୀତଟିକୁ ଗାଇବାରେ ଲାଗିଥିବ ।

—*—

କାହାଣୀଟିଏ

ବଗିଚ୍ଚ ଭିତରେ ଯେତେ ସେଉଗଛ ଥିଲା, ସମସ୍ତଙ୍କ ଭିତରୁ ହଠାତ୍ କେଉଁ ଜୀବନ ଉଚ୍ଛ୍ୱଳି ଉଠି ବାହାରକୁ ଡେଇଁ ପଡ଼ିଲା କେଜାଣି, ଏଥର ସେମାନଙ୍କ ଦେହରେ ଭରି ଶୀଘ୍ର ଫୁଲ ଧରିଲା; ଏପରିକି, ନୂଆ ପତରମାନେ କଅଁଳି ଆସିବା ପୂର୍ବରୁ ଫୁଲ ଫୁଟିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲା । କୁକୁଡ଼ାଛୁଆମାନେ ବାହାରକୁ ବାହାରି ଆସିଲେ । ବିଲେଇଟା ମଧ୍ୟ ଆଉ କିପରି ସମ୍ଭାଳି ହୋଇ ରହିଥାନ୍ତା ? ସିଏ ମଧ୍ୟ ପଦାକୁ ବାହାରି ଆସିଲା । ସିଏ ବି ବାହାରକୁ ଆସି ଖରା ପୁଇଁଲା, ଖରାରେ ବସି ନିଜ ଗୋଡ଼ର ପଞ୍ଝାଗୁଡ଼ିକୁ ଚାଟିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କରିଦେଲା । ସେତେବେଳେ ଯଦି ତୁମେ କ୍ଷେତଗୁଡ଼ିକ ଆଡ଼କୁ ଅନାଇ ଦେଖିଥାଆନ୍ତ, ତେବେ ଅବଶ୍ୟ ଜାଣିଥାଆନ୍ତ ଯେ, ସେ ବର୍ଷ ପରି ଯଅ ଫସଲ ଆଗରୁ କେବେହେଲେ ଏତେ ଚକଚକ ହୋଇ ଶାଗୁଆ ଦିଶି ନଥିଲା । ଚାରିଆଡ଼ୁ ସାନ ଚଢ଼େଇମାନଙ୍କର କେଁ କଣ୍ଠର ଶୁଣା ଯାଉଥାଏ । ସତେ ଯେପରି ଚାରିଆଡ଼େ

କି’ଣ ଗୋଟାଏ ବଡ଼ ଉତ୍ସବ ଲାଗି ରହିଛି ! ସେଦିନ ପ୍ରକୃତରେ ଏକ ଉତ୍ସବ ଦିନ ବୋଲି କହିବାକୁ ଆଉ ଗୋଟିଏ କାରଣ ବି ରହିଥିଲା, କାରଣ ସେଦିନ ରବିବାର ଥିଲା । ଗୀର୍ଜାରୁ ଘଣ୍ଟାମାନ ଢଙ୍ଗ୍ ଢଙ୍ଗ୍ ହୋଇ ବାଜୁଥାଏ ଏବଂ ଲୋକମାନେ ସେମାନଙ୍କର ସବୁଠାରୁ ସୁନ୍ଦର ବସ୍ତ୍ରମାନ ପିନ୍ଧି ଗୀର୍ଜାକୁ ଯାଉଥାନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କର ମନ କେଡ଼େ ଖୁସି ଥିଲାପରି ଦିଶୁଥାଏ । ହଁ, ଯୁଆଡ଼କୁ ଚାହିଁ ଦେଖିବ, ସବୁଠାରେ ସତେଅବା ଖୁସି ଉଚ୍ଛୁଳି ଉଠୁଥିବା ପରି ମନେ ହେଉଥାଏ । ସେଦିନ ସବୁ କିଛି ଏପରି ହୋଇ ରହିଥିଲା,—ଦିନଟି କେଡ଼େ ଉଷ୍ମ ଆଉ ଆନନ୍ଦମୟ ହୋଇ ରହିଥିଲା ! —ଯେ, “ଈଶ୍ୱର ମନୁଷ୍ୟମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ପ୍ରକୃତରେ ଅତୁଳନୀୟ ଭାବରେ ସଦୟ ହୋଇ ରହିଥାନ୍ତି” ବୋଲି କହିଥିଲେ ତଦ୍ଦ୍ୱାରା କୌଣସି ଭୁଲ୍ କଥା କୁହାଗଲା ବୋଲି କେହି କଦାପି ମନେ କରିନଥାନ୍ତେ ।

କିନ୍ତୁ ଗୀର୍ଜା ଭିତରେ ପାଦ୍ରୀ ତାଙ୍କର ଧର୍ମୋପଦେଶ ଦେବାର ସ୍ଥାନରେ ଛିଡ଼ା ହୋଇ କେଡ଼େ ବଡ଼ ପାଟି କରି ସତେଅବା ଅତ୍ୟନ୍ତ କ୍ରୁଦ୍ଧ ଭାବରେ ଉପଦେଶ ଦେବାରେ ଲାଗିଥାନ୍ତି । ସିଏ କହୁଥାନ୍ତି ମନୁଷ୍ୟମାନେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ଧର୍ମରୁ ବିଚ୍ୟୁତ ହୋଇ ଗଲେଣି, ସେମାନେ ପାପ ଭିତରେ ଏକାବେଳେକେ ବୁଡ଼ି କରି ରହିଛନ୍ତି । ତେଣୁ ଭଗବାନ ଅବଶ୍ୟ ଶାସ୍ତି ଦେବେ । ଏବଂ, ମରି କରି ସେମାନଙ୍କୁ ସେହି ନର୍କକୁ ହିଁ ଯିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ସେଠାରେ ସେମାନେ ଅନନ୍ତ କାଳ ନିମନ୍ତେ ନିଆଁରେ ପୋଡ଼ି ସିଝିବେ । ପାଦ୍ରୀ ଆହୁରି କହୁଥାନ୍ତି ଯେ, ସେମାନଙ୍କର ପାପଗୁଡ଼ାକର କଦାପି ଖଣ୍ଡନ ହେବନାହିଁ; ସେମାନେ ଯେଉଁ ନିଆଁରେ ଜଳୁଥିବେ, ସେହି ନିଆଁ କଦାପି ନିଭିବ ନାହିଁ, ମୁହୂର୍ତ୍ତିକ ଲାଗି ମଧ୍ୟ ସେମାନଙ୍କୁ ଶାନ୍ତି ବା ବିଶ୍ରାମ ମିଳିବ ନାହିଁ । ସେହି ନିର୍ମମ କଥାଗୁଡ଼ିକୁ ଶୁଣିବା ବେଳକୁ ଦେହରେ ଆସି ବାଟୁଳି ବାଜିଯିବା ପରି ଲାଗୁଥାଏ, ସିଏ ମଧ୍ୟ ଠିକ୍ ସେହିପରି ନିର୍ମମ ଭାବରେ କଥାଗୁଡ଼ାକ କହୁଥାନ୍ତି । ସିଏ ନର୍କପୁରକୁ ଏକ ଗର୍ତ୍ତ ପରି ବର୍ଣ୍ଣନା କରୁଥାନ୍ତି, ଯେଉଁଠାରେ କି ଖାଲି ପଚା ଗନ୍ଧରେ ନାକ ଫାଟି ଯାଉଛି, ଯେଉଁଠି ସମୁଦାୟ ସଂସାରର ଗନ୍ଧିଆ ଓ ଅସନାଗୁଡ଼ାକ ଏକାଠି ହୋଇ ରହିଛି, —ସବୁଆଡ଼େ ତପ୍ତ ଗନ୍ଧକର ନିଆଁ ଜଳୁଛି, ପବନ ବୋଲି କେଉଁଠାରେ କିଛି ନାହିଁ । ସେଠାରେ ତଳ ବୋଲି ପ୍ରକୃତରେ କିଛି ନାହିଁ, ଯେଉଁଠାରେ କି ତୁମେ ଗୋଡ଼ ଲଗାଇ

ଠିଆ ହୋଇ ପାରିବ, ତେଣୁ ମଣିଷମାନେ କେବଳ ଏକ ଅନନ୍ତ ନିଃସଙ୍ଗତା ଭିତରେ ତଳକୁ ତଳକୁ ବୁଡ଼ିଯିବାରେ ଲାଗିଛନ୍ତି । ଏସବୁ କଥା କାନ ପାଖରେ ଆସି ବାଜିଲା ମାତ୍ରକେ ମନ କ'ଣ ହୋଇ ଯାଉଥାଏ, ମାତ୍ର ପାଦ୍ରୀ ସିଧା ତାଙ୍କ ହୃଦୟ ଭିତରୁ ହିଁ ସେଗୁଡ଼ିକୁ କହିବାରେ ଲାଗିଥାନ୍ତି ଏବଂ ଗୀର୍ଜାରେ ବସିଥିବା ସମସ୍ତେ ସେଗୁଡ଼ାକୁ ଶୁଣି ଅତ୍ୟନ୍ତ ଭୀତ ହୋଇ ପଡ଼ୁଥାନ୍ତି ।

ମାତ୍ର, ଗୀର୍ଜା ବାହାରେ ସାନ ଚଢ଼େଇମାନେ ଗୀତ ଗାଇବାରେ ଲାଗିଥାନ୍ତି, ସେମାନେ କେତେ ଖୁସି ହୋଇ ଗୀତ ଗାଉଥାନ୍ତି । ପୃଥିବୀ ଉପରେ ଚକଚକ ସୂର୍ଯ୍ୟ କିରଣ ପଡ଼ୁଥାଏ । ଗ୍ରୀଷ୍ମଋତୁ କେତେ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ଲାଗୁଥାଏ । "ଭଗବାନ ଆମ ସମସ୍ତଙ୍କ ପ୍ରତି ପ୍ରକୃତରେ କେତେ ସଦୟ !"—ସତେ ଅବା ପ୍ରତ୍ୟେକଟି ସାନ ଫୁଲ ଏହିପରି କିଛି କହୁଥିବା ପରି ମନେ ହେଉଥାଏ ।

ସେଦିନ ରାତିରେ ଶୋଇବାକୁ ଗଲାବେଳେ ପାଦ୍ରୀ ତାଙ୍କର ପତ୍ନୀଙ୍କୁ ସ୍ଥିର ହୋଇ ବସି କ'ଣ ଭାବୁଥିବାର ଦେଖିବାକୁ ପାଇଲେ ।

ପତ୍ନୀଙ୍କୁ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ କରି ସେ କହିଲେ, "ତୁମର ପୁଣି କ'ଣ ହେଲା ?"

ପତ୍ନୀ କହିଲେ, "ହଁ, ହଁ, ମୋର ସତେ କ'ଣ ହେଲା ! ନିଜର ଭାବନାଗୁଡ଼ିକୁ ଏକାଠି ଗୋଟିଏ ଜାଗାକୁ ମୁଁ ସତେ ଯେପରି ଆଦୌ ସାଉଁଟି ଆଣି ପାରୁନାହିଁ । ତେଣୁ ପ୍ରକୃତରେ କ'ଣ ହେଲା ସେକଥା ମୋତେ କହି ପାରୁନାହିଁ । ତୁମେ କହୁଥିଲ ଯେ ସଂସାରରେ ଏତେ ଧର୍ମଭ୍ରଷ୍ଟ ମଣିଷ ରହିଛନ୍ତି ଏବଂ ମଲାପରେ ସେମାନଙ୍କୁ ନର୍କକୁ ଯାଇ ଅନନ୍ତ କାଳ ଲାଗି ଅଗ୍ନିରେ ଦହିହେବାକୁ ପଡ଼ିବ । ହଁ, ଅନନ୍ତ କାଳ ଲାଗି,—କେତେ କାଳ ଯେ ସେପରି ହେବ, ସେକଥା କେହି କହି ପାରିବ ନାହିଁ । ମୁଁ ବି ଜଣେ ପାପୀ ମଣିଷ,—ଜୀବନରେ କେତେ କେତେ ଭୁଲ୍ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଛି; ମାତ୍ର, ସଂସାରର ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ ପାପୀକୁ ମଧ୍ୟ ନର୍କକୁ ଯାଇ ଅନନ୍ତ କାଳ ଲାଗି ନିଆଁରେ ପଡ଼ି ଜଳିବାକୁ ପଡ଼ିବ, ମୋ' ହୃଦୟ ଭିତରେ ତାହାକୁ ଭାବିଲା ବେଳକୁ ମୋତେ ପ୍ରକୃତରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅସହ୍ୟ ପରି ଲାଗୁଛି । ଭଗବାନ ସତକୁ ସତ କିପରି ତାହା ଘଟିବାକୁ ଦେବେ କହିଲ ! ଯେଉଁ ଭଗବାନ-

ଙ୍କଠାରେ ଅନନ୍ତ ଦୟାଳୁପଣ ରହିଛି, ମଣିଷର ଭିତରୁ ତଥା ବାହାରୁ ମନ୍ଦମାନେ ଆସି କପରି ତାକୁ ଅଧିକାର କରି ନଅନ୍ତି, ସେ ସେକଥା ଖୁବ୍ ଭଲ ଭାବରେ ଜାଣିଛନ୍ତି । ନାଇଁ, ନାଇଁ, ସିଏ ଏପରି କଠୋର ହେବେ ବୋଲି ମୁଁ ଆଦୌ ଭାବି ପାରୁନାହିଁ । ତୁମେ କହିଲେ ମଧ୍ୟ ମୋଟେ ବିଶ୍ୱାସ କରି ପାରୁନାହିଁ ।”

ତା’ପରେ ଶରତ ଋତୁ ଆସିଲା, ଗଛରୁ ପତ୍ର ଖସିଲା । ପାଦ୍ରୀ ଜଣେ ମୁମୂର୍ଷୁ ବ୍ୟକ୍ତିର ବିଛଣା ପାଖରେ ବସି ରହିଥାନ୍ତି,-ତାଙ୍କର ମୁହଁ କେଡ଼େ ଗମ୍ଭୀର ଓ କର୍କଶ ହୋଇ ଦେଖାଯାଉଥାଏ । ବିନମ୍ରୀ, ବିଶ୍ୱାସୀ ମଣିଷଟିଏ ଆଖି ବୁଜି ଆଣିଲା । ସିଏ ହେଉଛନ୍ତି ସ୍ୱୟଂ ପାଦ୍ରୀଙ୍କର ପତ୍ନୀ ।

“ତୁମେ ଅବଶ୍ୟ ମୃତ୍ୟୁ ପରେ ଶାନ୍ତି ପାଇବ, ଈଶ୍ୱରଙ୍କର କରୁଣା ତୁମକୁ ନିଶ୍ଚୟ ମିଳିବ,”-ପାଦ୍ରୀ କହୁଥିଲେ । ମୃତା ପତ୍ନୀଙ୍କର ହାତକୁ ଯୋଡ଼ି ଧରି ସିଏ ଗୋଟିଏ ପ୍ରାର୍ଥନାମନ୍ତ୍ର ପାଠ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ ।

ତାପରେ ମୃତ ଶରୀରକୁ କବର ଦିଆଯିବା ନିମନ୍ତେ ନିଆଗଲା । ସେହି ଗମ୍ଭୀର ଓ କର୍କଶ ମଣିଷଟିର ଗାଲ ଉପର ଦେଇ ଏଡ଼େ ଏଡ଼େ ଦୁଇଟି ଲୋତକ ବିନ୍ଦୁ ତଳକୁ ବୋହି ଆସିଲା । ପାଦ୍ରୀଙ୍କର ନିବାସଗୃହଟି ଶାନ୍ତ ଓ ଶୂନ୍ୟ ହୋଇ ପଡ଼ି ରହିଲା । ସେହି ଘରେ ରହି ଆସିଥିବା ସମସ୍ତ ସୂର୍ଯ୍ୟକିରଣ ଅସ୍ତ ହୋଇଗଲା,—ପତ୍ନୀ ଚିରଦିନ ଲାଗି ବିଦାୟ ନେଇ ଚାଲିଗଲେ ।

ରାତି ହୋଇଥାଏ, ପାଦ୍ରୀଙ୍କର ମୁଣ୍ଡ ଉପର ଦେଇ କାଲୁଆ ପବନ ବୋହି ଯାଉଥାଏ । ପାଦ୍ରୀ ଆଖି ଖୋଲି ଅନାଇଲେ । ତାଙ୍କର ମନେହେଲା, ତାଙ୍କର ସେହି କୋଠରିଟିରେ ପଡୁଥିବା ଚନ୍ଦ୍ରକିରଣ ବିଗୁଳି ହୋଇ ପଡ଼ିଛି । ପ୍ରକୃତରେ ସେତେବେଳେ ଆକାଶରେ ଚନ୍ଦ୍ର ହିଁ ନଥିଲା । ସିଏ ଆତୁର ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି କ’ଣ ଗୋଟିଏ ଆକୃତି ଦେଖିବାକୁ ପାଇଲେ । ଆକୃତିଟି ତାଙ୍କର ଶଯ୍ୟା ସମ୍ମୁଖରେ ଛିଡ଼ାହୋଇ ରହିଥାଏ । ପାଦ୍ରୀ ନିଜର ମୃତା ପତ୍ନୀଙ୍କର ପ୍ରେତକୁ ଦେଖିବାକୁ ପାଇଲେ । ସିଏ ଏପରି ଗମ୍ଭୀର ବିଷର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ନିଜ ସ୍ୱାମୀଙ୍କ ଆଡ଼କୁ ଅନାଇ ରହିଥିଲେ

ଯେ, ମନେ ହେଉଥିଲା ସିଏ ସତେ ଯେପରି ତାଙ୍କୁ କିଛି କହିବା ଲାଗି ଇଚ୍ଛା କରୁଛନ୍ତି ।

ପାଦ୍ରୀ ତତ୍‌କ୍ଷଣାତ୍ ଉଠିକରି ବସି ପଡ଼ିଲେ, ପତ୍ନୀଙ୍କ ଆଡ଼କୁ ନିଜର ବାହୁ ଦୁଇଟିକୁ ପ୍ରସାରିତ କରିଦେଲେ :

"ତୁମକୁ କ'ଣ ଏବେ ମଧ୍ୟ ଈଶ୍ୱରଙ୍କର ସେହି ଚିରନ୍ତନ ଶାନ୍ତି ମିଳିନାହିଁ ? ତୁମେ ଏବେ ମଧ୍ୟ କଷ୍ଟ ପାଇବାରେ ଲାଗିଛ ? ମଣିଷମାନଙ୍କ ଭିତରେ ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ ଭଲ ଓ ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ ଧର୍ମପରାୟଣା— ଏପରି ଜଣେ ଲୋକକୁ ଏବେ ମଧ୍ୟ କଷ୍ଟ ସହିବାକୁ ପଡ଼ୁଛି ?"

ମୃତ ବ୍ୟକ୍ତିଟି ଯେପରି ଭାବରେ ନିଜର ମୁଣ୍ଡଟିକୁ ନତ କରି ଆଣିଲା, ସେଥିରୁ ସିଏ ହଁ ବୋଲି କହୁଥିବାର ଜଣା ପଡ଼ିଲା । ସିଏ ନିଜର ବକ୍ଷ ଉପରେ ନେଇ ନିଜର ହାତଟିକୁ ରଖିଲା ।

"ତେବେ ମୁଁ ତୁମକୁ ଯେପରି ଶାନ୍ତି ମିଳିପାରିବ, ସେଥିଲାଗି କିଛି କରି ପାରିବି କି ?"

ମୃତ ବ୍ୟକ୍ତି ହଁ ବୋଲି ଉତ୍ତର ଦେଲା ।

"କିପରି କରିପାରିବି ମୋତେ କହ ।"

"ତୁମେ ଏପରି ଜଣେ ପାପୀର ମୁଣ୍ଡରୁ ମୋତେ ଗୋଟିଏ ବାଳ ଉପାଡ଼ି କରି ଆଣିଦିଅ, ଯିଏ କି ନର୍କକୁ ଗଲେ ଚିରକାଳ ଲାଗି ପୋଡ଼ି ହୋଇ ମରିବ ଓ ସେହି ନିଆଁ କେବେହେଲେ ନିଭିବ ନାହିଁ । ଏପରି ଜଣେ ପାପୀ, ଯାହାକୁ କି ଭଗବାନ ଚିରକାଳ ଲାଗି ଚିରନ୍ତନ ଯନ୍ତ୍ରଣା ମଧ୍ୟରେ ନରକ ଭିତରେ ପକାଇ ରଖିବେ ।"

"ଏତେ ସହଜରେ ତୁମେ କଷ୍ଟଭୋଗରୁ ମୁକ୍ତି ପାଇଯିବ ? ତୁମ ଭିତରେ ପ୍ରକୃତରେ କୌଣସି ଅଶୁଦ୍ଧତା ନାହିଁ, ତୁମେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଧର୍ମପରାୟଣା ।"

ପ୍ରେତ କହିଲା, ତେବେ ମୋ' ପଛେ ପଛେ ଆସ । ଏଇଥି ସକାଶେ ଆମର ମୁକ୍ତି ହୋଇ ପାରୁନାହିଁ । ତୁମର ଭାବନା ଯେପରି ଇଚ୍ଛା କରୁଛି ତୁମେ ସେହିପରି ଭାବରେ ମୋ' କଡ଼ରେ କେଉଁଠି ଲାଗିକି କରି ରହିବ । ଆମେ ଅଦୃଶ୍ୟ ଭାବରେ ମନୁଷ୍ୟମାନଙ୍କ ଜୀବନର ଗୋପନୀୟତମ କ୍ଷେତ୍ର ଗୁଡ଼ିକରେ ଯାଇ ପ୍ରବେଶ କରିବା ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ଭିତରୁ ଯାହା ଲାଗି ଚିରନ୍ତନ ନର୍କଦଣ୍ଡ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ହୋଇ ରହିଛି, ତୁମେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ତାହାର ଆଡ଼କୁ ହାତ ଦେଖାଇଦେବ ଏବଂ ସକାଳେ ଗଞ୍ଜା ଡାକିବା ଆଗରୁ ହିଁ ସେହି ଲୋକଟିକୁ ଆବିଷ୍କାର କରିବାକୁ ହେବ ।"

ସତେଅବା ଭାବନା ଉପରେ ବସି ଉଡ଼ି ଚାଲିଗଲା ପରି ସେମାନେ ନିମିଷକ ମାତ୍ରକେ ବଡ଼ ସହରଟିରେ ଆସି ପହଞ୍ଚିଗଲେ ଏବଂ ସେଠାରେ ଘରଗୁଡ଼ିକର କାନ୍ଥ ଉପରେ ଅଗ୍ନି ଅକ୍ଷରରେ ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ ପାପୀମାନଙ୍କର ନାମଗୁଡ଼ିକ ଲେଖା ହୋଇ ଚକଚକ କରୁଥିଲା । ସେଗୁଡ଼ିକ ହେଉଛି : ବୃଥା ଗର୍ବ, ଲୋଭ, ନିଶାଖୋର, ବିଳାସବ୍ୟସନ;— ସଂକ୍ଷେପରେ କହିଲେ ପାପୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଶୋଭିତ ହୋଇ ରହିଥିବା ସାତରଙ୍ଗର ଗୋଟିଏ ସୁନ୍ଦର ଇନ୍ଦ୍ରଧନୁ ।

ପାଦ୍ରୀ କହିଲେ, "ମୁଁ ଆଗରୁ ଠିକ୍ ସେହିପରି ବିଶ୍ୱାସ କରୁଥିଲି,— ଭଲ କରି ଜାଣିଥିଲି ଯେ, ଏହିମାନଙ୍କ ଭିତରେ ସେହି ବ୍ୟକ୍ତିଟି ଅବଶ୍ୟ ରହିଥିବ, ଯାହାକୁ କି ନର୍କରେ ଯାଇ ଚିରଦିନ ଲାଗି ନିଆଁରେ ପୋଡ଼ି ଛଟଛଟ ହେବାକୁ ପଡ଼ିବ ।" ସେମାନେ ଯାଇ ଏପରି ଗୋଟିଏ ଘରର ଫାଟକ ପାଖରେ ପହଞ୍ଚିଲେ, ଯେଉଁଠାରେ କି ପାହାଚ ଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ

ଗାଲିଚା ବିଛା ହୋଇଥିଲା, ଫୁଲ ବିଛା ହୋଇ କେତେ ଚକଚକ ଦେଖା ଯାଉଥିଲା । ଉତ୍ସବମୁଖରିତ ପ୍ରକୋଷ୍ଠଗୁଡ଼ିକରୁ ନୃତ୍ୟର ତାଳରେ ସଙ୍ଗୀତ ମୁଖରିତ ହୋଇ ଉଠୁଥିଲା । ଜଣେ ସୁଇଜରଲାଣ୍ଡ୍‌ବାସୀ ସିଲ୍‌କ୍ ଆଉ ଭେଲ୍‌ଭେଟ୍‌ର ପୋଷାକ ପିନ୍ଧି ଠିଆ ହୋଇଥିଲା, ତା' ହାତରେ ରୂପା ଗୁଡ଼ଣି ହୋଇଥିବା ବଡ଼ ବାଡ଼ିଟିଏ ।

"ଆମର ଏ ନୃତ୍ୟକୁ କେବଳ କୌଣସି ରାଜାର ନୃତ୍ୟ ସହିତ ତୁଳନା କରାଯାଇ ପାରିବ ।"—କହି ଲୋକଟି ଅଣେଇ ହୋଇ ରାସ୍ତାରେ ଚାଲିଯାଉଥିବା ଲୋକମାନଙ୍କ ଆଡ଼କୁ ଚାହିଁଲା । ତା' ଚାଲିରୁ ଜଣାପଡୁଥାଏ ସତେ ଅବା ଏହି ଚିନ୍ତାଟି ଭାରି ଜୋର ହୋଇ ବ୍ୟକ୍ତ ହୋଇ ପଡୁଥିଲା, "ବିଚରା ଗରିବ ମଣିଷମାନେ,—ସେମାନେ ସମସ୍ତେ ଅବାକ୍ ହୋଇ ଫାଟକ ଭିତରକୁ ଅନାଇବାରେ ଲାଗିଛନ୍ତି—ସେମାନେ ସମସ୍ତେ ମୋତେ ଦେଖିବାକୁ ଇଚ୍ଛା କରୁଛନ୍ତି ।"

ପ୍ରେତ କହିଲା, ବୃଥା ଗର୍ବ, ତୁମେ ତାକୁ ଦେଖୁଛଟି ?"

ପାଦ୍ରୀ ଉତ୍ତର ଦେଲେ, "ତାକୁ ? ହଁ, ଦେଖୁଛି; ସେଇଟା ବୋକାଟାଏ, କେବଳ ଗୋଟାଏ ଜୋକର୍,—ତା'ର ବିଚାର ହେଲା-ବେଳେ ତାକୁ କଦାପି ଚିରକାଳ ଲାଗି ନିଆଁରେ ପକାହେବାକୁ ବା କଷ୍ଟ ଭୋଗ କରିବାକୁ ଆଦେଶ ଦିଆ ଯିବନାହିଁ !"

"କେବଳ ଗୋଟାଏ ଜୋକର୍ !"-ଗର୍ବୀ ଲୋକଟାର ଘରଟାଯାକ ସତେଅବା ସେହି ଶବ୍ଦଟି ପ୍ରତିଧ୍ୱନିତ ହୋଇ ଉଠିଲା । ସେଠାରେ ଯେତେ ମଣିଷ ଥିଲେ, ପ୍ରକୃତରେ ସମସ୍ତେ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଜୋକର୍ ଥିଲେ ।

ତା'ପରେ ସେମାନେ ଲେଭୀ ଲୋକଟିର ନଙ୍ଗଳା ନଙ୍ଗଳା ହୋଇ ଛିଡ଼ା ହୋଇଥିବା ଘର କାନ୍ଥ ପାର ହୋଇ ଭିତରକୁ ଉଡ଼ି ଚାଲିଗଲେ । ସେଠାରେ ଭୋକ ଆଉ ଶୋଷରେ ପୀଡ଼ିତ ହୋଇ ଶୀତରେ ଠକଠକ ହୋଇ ଥରୁଥିବା ବୁଢ଼ାଟିଏ ନିଜର ଭାବନା ଭିତରେ ତା'ପାଖରେ ରହି-ଥିବା ସୁନାକୁ ଯାବୁଡ଼ି ପଡ଼ି ରହିଥିଲା । ସେମାନେ ଦେଖି ପାରୁଥାନ୍ତି, ସିଏ ସତେଅବା ଜରରେ କମ୍ପୁଥିଲା ପରି ନିଜର ଛିଣ୍ଡା ପୁରୁଣା ବିଛଣା ଉପରୁ ଧଡ଼୍ କରି ଉଠିଗଲା, କାନ୍ଥରୁ ବାହାରକୁ ବାହାରିଥିବା ଖଣ୍ଡେ ପଥର ବାହାର କରି ନେଲା । ସେଠାରେ ଗୋଟିଏ ମୋଜା ଭିତରେ ସୁନାମୋହର

ଭର୍ତ୍ତି ହୋଇ ରହିଥିଲା । ତା'ପରେ ନିଜର କୋଟ୍ ପକେଟ୍‌ରେ ହାତ ଗଳାଇ ଦେଖିଲା, ତା'ଭିତରେ ମଧ୍ୟ ସୁନା ମୋହର ସବୁ ସିଲାଇ କରାହୋଇ ରହିଥିଲେ । ସେଥିରେ ହାତ ବାଜିବା ମାତ୍ରକେ ତା'ର ଓଦା ଆଙ୍ଗୁଠି-ଗୁଡ଼ିକ କମ୍ପିବାକୁ ଲାଗିଲେ ।

"ତା'ର ଦେହ ଭଲ ନାହିଁ, ଏଇଟା ପାଗଳାମି, ଏତେ ଟିକିଏ ହେଲେ ଆନନ୍ଦ ବି ନଥିବା ନିର୍ଧୁମ ପାଗଳାମି, ନାନା ଭୟ ଏବଂ ମନ୍ଦ ସ୍ୱପ୍ନଦ୍ୱାରା ସିଏ ଆଚ୍ଛନ୍ନ ହୋଇ ରହିଛି ।"

ସେମାନେ ତରତର ହୋଇ ସେଠାରୁ ବାହାରି ଚାଲିଗଲେ ଓ ଅପରାଧୀମାନଙ୍କର ବାରାକ୍‌ରେ ଯାଇ ପହଞ୍ଚିଲେ । ଅପରାଧୀମାନେ ସେଠାରେ ଗୋଟିଏ ଲମ୍ବା ଧାଡ଼ିରେ ତା'ପଛକୁ ତା'ପଛକୁ ହୋଇ ଶୋଇଥିଲେ । ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଜଣେ ଅପରାଧୀ ସତେଅବା ଗୋଟିଏ ବନ୍ୟଜନ୍ତୁ ପରି ନିଦରୁ ଉଠି କର୍କଶ ଭାବରେ ଚିତ୍କାର କରିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲା । ନିଜ କହୁଣି ଅଗରେ ସିଏ ପାଖରେ ଶୋଇଥିବା ଆଉଜଣେ ସାଥୀକୁ ଠେଲାଟାଏ ମାରିଲା ଓ ସାଥୀ ଜଣକ ସେହି ନିଦ୍ରାଗ୍ରସ୍ତ ଅବସ୍ଥାରେ କଡ଼ ଲେଉଟାଇ କହିଲା :

"ଚୁପ୍ କର, ବଳଦ କୋଉଠିକାର ! ସବୁଦିନେ ରାତିରେ ଏମିତି— !" ଲୋକଟି ପୁଣି କହିବାକୁ ଲାଗିଲା, "ହଁ, ଏମିତି ସବୁଦିନ ରାତିରେ ଇଏ ଆସି ଏତେ ଚିତ୍କାର କରୁଛି ଓ ମୋର ତଣ୍ଟି ପାଖରୁ ଚାପି ଧରୁଛି । ମୁଁ ମଧ୍ୟ ହଠାତ୍ ରାଗିଯାଇ କ'ଣ ନା କ'ଣ କରି ପକାଉଛି,-ମୁଁ ତ ମୂଳରୁହିଁ ଭିତରେ ଗୁଡ଼ାଏ ରାଗ ନେଇ ଜନ୍ମ ହୋଇଛି, ତେଣୁ ସବୁଥର ମୁଁ ପୁନର୍ବାର ତାହାର କବଳରେ ପଡ଼ି ଯାଉଛି । ମାତ୍ର, ଯେତେବେଳେ ଭୁଲ୍ କାମଟିଏ କରୁଛି, ସେତେବେଳେ ତାହର ଶାସ୍ତି ତ ମୋତେ ମିଳିବ ହିଁ ମିଳିବ ! ମୁଁ କେବଳ ଗୋଟିଏ କଥା କେବେହେଲେ ସ୍ୱୀକାର କରିନାହିଁ । ଗତଥର ଯେତେବେଳେ ମୁଁ ଏଠାରୁ ବାହାରି ମୋ' ମାଲିକର ଘର ବାଟଦେଇ ଯାଉଥିଲି, ସେତବେଳେ ମୋର ମୁଣ୍ଡ ଭିତରେ କ'ଣ ଗୋଟାଏ ପୋକ କାମୁଡ଼ି ପକାଇଲା ପରି ଲାଗିଲା । ଗୋଟାଏ ଦଉଆସିଲି

କାଠି ଲଗାଇ ମୁଁ ପାରେଶର ଆଡ଼କୁ ପକାଇଦେଲି । ପାରେଶଟା କୁଟାଗଦାକୁ ଏକାବେଳେକେ ଲଗିକରି ରହିଥିଲା ଓ ତେଣୁ ସବୁ ତତ୍‌କ୍ଷଣାତ୍ ହୁତୁହୁତୁ ହୋଇ ଜଳିବାକୁ ଲାଗିଲା । ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ମୋ' ନିଜ ଉପରେ ମୋ'ର ଭାରି ରାଗ ହୋଇଗଲା । ଏମିତି ପ୍ରାୟ ସବୁବେଳେ ହୋଇଥାଏ । ଗୋରୁଗାଈ ଓ ଗୃହବାସୀମାନଙ୍କୁ ରକ୍ଷା କରିବାରେ ମୁଁ ମଧ୍ୟ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ସହିତ ଲାଗି ପଡ଼ିଲି । କେବଳ କେତେକ ପାରାଙ୍କୁ ଛାଡ଼ିଦେଲେ ଆଉ କୌଣସି ପ୍ରାଣୀଙ୍କର ଜୀବନହାନି ହୋଇନଥିଲା । ପାରାଗୁଡ଼ିକ ଥିଲେ ଥିଲେ, ନିଆଁ ଆଡ଼କୁ ଉଡ଼ିଗଲେ ଓ ପୋଡ଼ିହୋଇ ମଲେ । ଘରର କୁକୁରଟା ବନ୍ଧା ହୋଇଥିଲା, ସିଏ ବି ମଲା । ତା' କଥା ଭାବିବାକୁ ମୋ'ର ମୋଟେ ମନେ ପଡ଼ିଲା ନାହିଁ । କୁକୁରଟି ଭୋ' ଭୋ' ହୋଇ ଭୁକୁଥାଏ ଓ ସେହି ଶବ୍ଦ ସମସ୍ତେ ଶୁଣି ପାରୁଥାନ୍ତି । ଏବଂ ସେହି ଶବ୍ଦ ଏବେ ମଧ୍ୟ ନିରନ୍ତର ମୋ' କାନରେ ଆସି ବାଜୁଛି । ମୁଁ ଯେତେବେଳେ ଶୋଇବାକୁ ଇଚ୍ଛା କରୁଥିବି ବା ଶୋଇ ପଡ଼ୁଥିବି, ମୋର ମନେହେବ ସତେ ଯେପରି କୁକୁରଟା ଆବିର୍ଭୂତ ହୋଇ ଆସୁଛି,-ଏତେ ବଡ଼ କୁକୁରଟାଏ, ଦେହରେ ଲମ୍ବା ଲମ୍ବା ଲୋମ,-ସିଏ ଏକାବେଳେକେ ମୋ' ଉପରକୁ ଚଢ଼ି ଆସିବ, ଭୋ' ଭୋ' ହୋଇ ଭୁକିବ, ମୋ' ଉପରେ ବସି ମୋ' ତଣ୍ଟିକୁ ମାଡ଼ି ଧରିବ ! -ତଥାପି ମୁଁ ତୋତେ କହୁଛି ଶୁଣ,-ତୁ ପଛେ ଘଙ୍ଗୁଡ଼ି ମାରୁଥା, ରାତିସାରା ଶୋଇ କରି ଘୁଙ୍ଗୁଡ଼ି ମାରୁଥା, ଆଉ ଏଣେ ମୋର ତ ଦଣ୍ଡକ ଲାଗି ମଧ୍ୟ ଆଖି କଣା ପଡ଼ି ପରୁନାହିଁ ।" ରାଗରେ ତା' ଆଖିରୁ ରକ୍ତ ବାହାରି ଆସିଲା ପରି ଲାଗୁଥାଏ, ଆଖିଦୁଇଟା ଭାରି ଚକ୍‌ଚକ୍ ଦିଶୁଥାଏ । ସିଏ ଯାଇ ନିଜର ସାଥୀ ଉପରେ ଦୁଲ୍ କରି ପଡ଼ିଲା ଓ ହାତମୁଠାରେ ତା' ମୁହଁ ଉପରେ ବିଧାଏ ମାରିଲା ।

"ତା' ମୁଣ୍ଡ ଉପରେ ପୁଣି ପୋକ ଚଢ଼ିଛିଲାଣି,"-ତା' ଗୃହ-ପାଖରେ ଥିବା ଅନ୍ୟ ସମସ୍ତେ କହି ଉଠିଲେ, ସବୁ ପାଜପାକ ଯାଇ ତାକୁ ଏକାଠି ହୋଇ ମାଡ଼ି ବସିଲେ,-ତା' ସହିତ କଳହ ଲଗାଇଦେଲେ, ତା' ମଣିହାଡ଼କୁ ବଙ୍କା କରି ଆଣି ମୁଣ୍ଡଟାକୁ ଦୁଇଗୋଡ଼ ଭିତରେ ଆଣି ମାଡ଼ି ଧରିଲେ-ତା' ଗୋଡ଼ ଦୁଇଟାକୁ ଏକାଠି କରି ବାନ୍ଧି ପକାଇଲେ,-

ସେତେବେଳେ ତା' ଆଖି ଓ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଲୋମକୂପ ଭିତରୁ ରକ୍ତ ବାହାରି ଆସୁଥିବା ପରି ଦେଖା ଯାଉଥାଏ ।

"ଆରେ ତୁମେ ସବୁ ତାକୁ ମାରି ପକାଇବରେ !"—ପାଦ୍ରୀ ଏତେ ବଡ଼ ପାଟିକରି କହିଉଠିଲେ, "ବିଚରା ହତଭାଗ୍ୟ ମଣିଷଟି ! ଏବଂ, ସିଏ ଯେମିତି ସଙ୍କୁଚିତ ଭାବରେ ତାଙ୍କର ହାତଟିକୁ ଅପରାଧୀଟି ଉପରେକୁ ପ୍ରସାରିତ କରିବାକୁ ଯାଉଥିଲେ,-ତା'ଉପରେ ସମସ୍ତେ ଅତ୍ୟାଚାର କରିବାକୁ ଉଦ୍ୟତ ହେଉଥିଲେ ଓ ଏତିକବେଳେ ଦୃଶ୍ୟଟି ବଦଳିଗଲା । ସେମାନେ ନାନା ସମ୍ପଦରେ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ଅନେକ କକ୍ଷ ଓ ଦରିଦ୍ର ବାସଗୃହ ଗୁଡ଼ିକର ମଧ୍ୟଦେଇ ଅତିକ୍ରମ କରି ଯାଉଥାନ୍ତି । ସେମାନେ ବିଳାସ, ବିଦ୍ୱେଷ ପ୍ରଭୃତି ଘୋର ପାପଗୁଡ଼ିକର ଚିତ୍କାର ଶୁଣିବାକୁ ପାଉଥାନ୍ତି । ଯମପୁରର ଜଣେ ଦେବଦୂତ ପାପୀମାନଙ୍କର ପାପକୁ ପଢ଼ି ଶୁଣାଉଥାନ୍ତି-ପାପୀମାନେ ନିଜର ପକ୍ଷ ସମର୍ଥନ କରି କହୁଥିବା କଥାଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟ ବେଶ୍ ଶୁଣା ଯାଉଥାଏ । ଏସବୁ ପାପ ଭଗବାନଙ୍କ ଲାଗି ଆଦୌ ଧର୍ତ୍ତବ୍ୟ ନଥିଲା; କାରଣ ଭଗବାନ ତ ହୃଦୟର କଥାଗୁଡ଼ିକୁ ପଢି ପାରନ୍ତି,— ସିଏ କେବେହେଲେ ଆଶା ହରାଇ ଦିଅନ୍ତି ନାହିଁ । ଭିତରୁ ହେଉ ବା ବାହାରୁ ହେଉ, ଯେଉଁଠାରୁ ଯାହାକିଛି ମନ୍ଦ ଆସିବାରେ ଲାଗିଥାଏ, ସିଏ ସେଗୁଡ଼ିକ ସତ୍ତ୍ୱେ କଦାପି ଆଶା ହରାଇ ଦିଅନ୍ତି ନାହିଁ । ସେ ହେଉଛନ୍ତି ପରମ କରୁଣା, ସର୍ବପ୍ରେମ । ପାଦ୍ରୀଙ୍କର ହାତ ଥରିବାକୁ ଲାଗିଲା, ସେ ସେହି ହାତଟିକୁ ବଢ଼ାଇ ପାପୀର ମୁଣ୍ଡରୁ ବାଳଟିଏ ଉପାଡ଼ି ଆଣିବାକୁ ଆଉ ମୋଟେ ସାହାସ କଲେନାହିଁ । ତାଙ୍କର ଚକ୍ଷୁରୁ ଲୋତକର ବିନ୍ଦୁ-ଗୁଡ଼ିକ ବହି ଆସିବାରେ ଲାଗିଥାଏ,-କରୁଣା ଓ ପ୍ରେମର ଲୋତକ ପରି, ଯାହାକି ନର୍କରାଜ୍ୟର ଚିରନ୍ତନ ଅଗ୍ନିକୁ ନିର୍ବାପିତ କରିଦେବାକୁ ସମର୍ଥ ହୁଏ ।

ସେତିକିବେଳେ ଗଞ୍ଜାର ଡାକ ଶୁଭିଲା । ସକାଳ ହେଲା ।

"ହେ କରୁଣା-ହୃଦୟ ଭଗବାନ, ତୁମେ ମୋ'ର ପତ୍ନୀକୁ ତା'ର କବର ଭିତରେ ମଧ୍ୟ ସେହି ଶାନ୍ତି ପ୍ରଦାନ କରିବ, ଯାହାକି ମୁଁ ଆଦୌ ସମର୍ଥ ହେଲିନାହିଁ ।"

ମୃତ ବ୍ୟକ୍ତି ଉତ୍ତର ଦେଇ କହିଲା, "ମୁଁ ଯେଉଁ ଶାନ୍ତି ଖୋଜୁଥିଲି, ତାହାକୁ ପାଇପାରିଛି । ତୁମର କର୍କଶ ଚିନ୍ତନମାନ, ଭଗବାନ ତଥା ତାଙ୍କର ଏହି ସୃଷ୍ଟି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ତୁମର ମନୁଷ୍ୟସୁଲଭ ତାମସ ବିଶ୍ୱାସ,- ଏହିସବୁ ମୋତେ ତୁମ ପାଖରେ ବାନ୍ଧି ରଖିଥିଲା । ତୁମେ ମନୁଷ୍ୟକୁ ଯଥାର୍ଥ ଭାବରେ ଚିହ୍ନ-ଖରାପରୁ ଖରାପ ମନୁଷ୍ୟ ଭିତରେ ମଧ୍ୟ ଭଗବାନଙ୍କର ଏକ ଅଂଶ ରହିଛି; ଏପରି ଗୋଟିଏ ଅଂଶ ରହିଛି, ଯାହାକି ଶେଷରେ ଅବଶ୍ୟ ବିଜୟୀ ହେବ ଏବଂ ନରକର ଅଗ୍ନିକୁ ନିଭାଇ ଦେଇ ପାରିବ ।" ଏବଂ, ସ୍ୱାମୀଙ୍କର ମୁଖ ଉପରେ ଏକ ଚୁମ୍ବନ ଅଙ୍କିତ ହୋଇଗଲା, ତାହା ଚତୁର୍ଦ୍ଦିଗକୁ ପ୍ରକୃତରେ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ କରିଦେଲା । କକ୍ଷଟି ଭିତରେ ସ୍ୱଚ୍ଛ ସୂର୍ଯ୍ୟ କିରଣ ପ୍ରତିଫଳିତ ହୋଇ ରହିଥାଏ-ସେହି କକ୍ଷରେ ତାଙ୍କର ପତ୍ନୀ ଜୀବନ୍ତ, କୋମଳ ଓ ଶ୍ରଦ୍ଧାରେ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ପତ୍ନୀ-ତାଙ୍କୁ ଭଗବତ୍ ପ୍ରେରିତ ସେହି ସ୍ୱପ୍ନ ଭିତରୁ ଜାଗ୍ରତ କରି ଆଣିଲେ ।

—*—

ଶ୍ରୀ ଅରବିନ୍ଦ ସାଧନା କେନ୍ଦ୍ର
★ ସଂଗିଟିଆ ★

ଦିଆସିଲି ଧରିଥିବା କୁନି ଝିଅଟି

ଜାଡ଼ରେ ହାଡ଼ କମ୍ପି ଯାଉଥାଏ ; ବରଫ ବୃଷ୍ଟି ହେବାରେ ଲାଗିଥାଏ । ସୂର୍ଯ୍ୟ ବୁଡ଼ିବା ପୂର୍ବରୁ ଚାରିଆଡ଼ ଅନ୍ଧାର ହୋଇ ଆସିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲା । ଆଜି ବରଷର ଶେଷ ଦିନ, ଶେଷ ସନ୍ଧ୍ୟାବେଳ । କାଲି ନୂଆବର୍ଷ । ଏହି ଜାଡ଼ ଆଉ ଅନ୍ଧାର ଭିତରେ ସାନ ଓ ଗରିବ ଦରିଦ୍ର ଝିଅଟିଏ ରାସ୍ତା ଉପରେ ଚାଲି ଯାଉଥିଲା । ନଙ୍ଗଳା ମୁଣ୍ଡ, ନଙ୍ଗଳା ଗୋଡ଼ । ହଁ ଘରୁ ବାହାରିବା ସମୟରେ ତା' ଗୋଡ଼ରେ ହଳେ ଚଟି ଅବଶ୍ୟ ଥିଲା, ମାତ୍ର ସେଇ ଦୁଇଟି ତା'ର କେଉଁ କାମରେ ଲାଗନ୍ତେ ! ଚଟିଗୁଡ଼ାକ ତା' ଗୋଡ଼କୁ ଭାରି ଗଳଗଳ ହେଉଥିଲେ । ଏକଦା ତା' ମାଆ ସେହି ହଳଟିକୁ ନିଜ ଗୋଡ଼ ପାଇଁ ବ୍ୟବହାର କରୁଥିଲା । ଝିଅଟିର ଗୋଡ଼କୁ ସେଗୁଡ଼ିକ ଖୁବ୍ ବଡ଼ ହେଉଥିଲା । ରାସ୍ତାରେ ହଠାତ୍ ଦୁଇଟା ଗାଡ଼ି ଦୁଇଟା ରାକ୍ଷସ ପରି ଏକାବେଳେକେ ମାଡ଼ି ଆସୁଥିବାର ଦେଖି ଝିଅଟି ତରତର ହୋଇ ଦଉଡ଼ି ପଳାଇବା ସମୟରେ ସିଏ ଚଟି ଦୁଇଟିକୁ ହରାଇ ବସିଲା । ଗୋଟିଏ ଚଟି କୋଉଠି ଯାଇ ଯେ ପଡ଼ିଲା, ଯେତେ ଖୋଜିଲେ ମଧ୍ୟ ଆଉ କୋଉଠି ହେଲେ ମିଳିଲା ନାହିଁ, ଏବଂ ଆଉ ଗୋଟାକୁ ଜଣେ ପୁଅପିଲା ନେଇ ପଳାଇଗଲା । କହିଲା ତା'ର ଯେବେ ନିଜର ପିଲା ହେବେ, ସେତେବେଳେ ଚଟିଟିକୁ ସିଏ ତା' ପିଲାଙ୍କ ପାଇଁ ଦୋଳି ପରି ବ୍ୟବହାର କରିବ ।

ତେଣୁ ବିଚରା ଝିଅଟିକୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ଖାଲି ଗୋଡ଼ରେ ଯିବାକୁ ପଡ଼ୁଥିଲା । ତା'ର ସାନ ସାନ ପାଦ ଦୁଇଟି ଘୋର ଶୀତରେ ରଙ୍ଗା ପଡ଼ି ଯାଇଥାଏ । ଅଣ୍ଟାରେ ଗୁଡ଼ା ହୋଇଥିବା କୋଉ କାଳର ପୁରୁଣା ଖଣ୍ଡେ କନାକୁ ଅଣ୍ଟି ପରି କରି ସେଥିରେ ସିଏ ଗୁଡ଼ାଏ ଦିଆସିଲି କାଠି ଧରି-ଥାଏ, ତେଣେ ତା' ହାତ ମୁଠାରେ ମଧ୍ୟ ଆଉ ମୁଠାଏ ଦିଆସିଲି କାଠି ଥାଏ । ଦିନଯାକ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ବିକିବି ବୋଲି କେତେ କୁଆଡ଼େ ବୁଲିଛି, ମାତ୍ର ଗରହାକ ବୋଲି ଜଣେ ବି କାହାକୁ ପାଇନାହିଁ । ତେଣୁ କାହାର

ପାଖରୁ ଫଁଟା ପାହୁଲଟାଏ ବି ତାକୁ ମିଳି ନଥିଲା । ଭୋକରେ ପେଟ ଗର୍ଜନ କଲାଣି, ଦାରୁଣ ଜାଡ଼ରେ ଦେହ ହାତ କୋଲ ମାରି ଯାଉଛି ।

ବିଚାରୀର ମୁହଁକୁ ଅନାଇଲେ ସିଏ କେଡ଼େ ନିରମାଖି ନିଃସମ୍ବଳଟିଏ ହୋଇ ଦେଖା ଯାଉଛି । ତା'ର ଲମ୍ବା ହଳଦିଆ ବର୍ଣ୍ଣର ବାଳଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ବରଫର କଣାଗୁଡ଼ିକ କୁଣ୍ଡା ଝାଡ଼ିଦେଇ ଯାଉଥାଏ । ତା' ବାଳଗୁଡ଼ିକ କେତେ ସୁନ୍ଦର ଭାବରେ ବେକର ପଛପଟେ ତଳକୁ କୁଞ୍ଚିତ ହୋଇ ଝୁଲି ପଡ଼ିଥାଏ । ମାତ୍ର ବର୍ତ୍ତମାନ ତା'ର ସେହି ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟଟି ବିଷୟରେ ସିଏ ଆଦୌ କିଛି ହେଲେ ଭାବୁ ନ ଥାଏ । ରାସ୍ତା କଡ଼ରେ ଥିବା ଘରଗୁଡ଼ିକର ଝରକାମାନଙ୍କରୁ ଆଲୁଅ ଚକଚକ ହୋଇ ଦେଖା ଯାଉଥାଏ, ଆଉ ରାସ୍ତା ଉପରଟା ଯାକ ହଂସ ମାଉଁସ ଭଜା ହେଉଥିବା ବାସନା ଦ୍ୱାରା ମହକି ଉଠୁଥାଏ । କାଲି ପରା, ନୂଆବର୍ଷ—ତେଣୁ ଆଜି ରାତିରେ ସମସ୍ତଙ୍କ ଘରେ କେତେ କ'ଣ ରନ୍ଧା ହେଉଥିବ—ବାଳିକାଟି ଭାବିବାକୁ ଲାଗିଲା ।

ଦୁଇଟି ଘରର ମଝିରେ ଥିବା କଣେ ବୋଲି ଜାଗାଟିଏ; ଗୋଟିଏ ଘର ଅନ୍ୟଟି ଅପେକ୍ଷା ରାସ୍ତା ଆଡ଼କୁ ଟିକିଏ ଅଧିକ ବାହାରି ଆସିଥାଏ ।

ଝିଅଟି ସେହିଠାରେ ଯାଇ ବସି ପଡ଼ିଲା । ସେଇଠି ସେ ସତେଅବା ମେଞ୍ଚାଟି ହୋଇ ବସି ରହିଥାଏ । ନିଜର ସାନ ସାନ ଗୋଡ଼ ଦୁଇଟିକୁ ବଙ୍କାକରି ନେଇ ସିଏ ତାହାରି ଉପରେ ବସିଥାଏ । ତଥାପି ଜାଡ଼ କମ୍ ହେଲା ନାହିଁ ଓ ସେଠାରେ ତାକୁ ଆହୁରି ଅଧିକ କାଲୁଆ ଲାଗିଲା । ଘରକୁ ଫେରିଯିବା ଲାଗି ମୋଟେ ସାହସ ହେଉ ନଥାଏ, କାରଣ ଦିନଯାକ ସିଏ ଆଦୌ କୌଣସି ଦିଆସିଲି କାଠି ବିକ୍ରି କରି ନ ଥାଏ, ତା' ହାତକୁ କଣା ପଇସାଟିଏ ମଧ୍ୟ ଆସି ନଥାଏ । ଘରକୁ ଗଲେ ବାପଠାରୁ ଅବଶ୍ୟ ମାଡ଼ ଖାଇବାକୁ ପଡ଼ିବ । ପୁଣି, ଘରେ ବି ତ ଭାରି ଥଣ୍ଡା ହୋଇଥିବ । ଘରେ ମୁଣ୍ଡ ଉପରେ କେବଳ ଛାତଟି ସିନା ରହିଛି, ମାତ୍ର ସେତିକ ଛଡ଼ା ଆଉ କ'ଣ ଅଛି ? ଛାତର କଣାଗୁଡ଼ାକ ଦେଇ ଥଣ୍ଡା ପବନ ହୁ ହୁ ହୋଇ ଘର ଭିତରକୁ ପଶି ଆସୁଥିବ । ଅବଶ୍ୟ ଏ କଥା ଠିକ୍ ଯେ, ଯେଉଁଠାରେ ବଡ଼ ବଡ଼ କଣା ଥିଲା, ସେ ସବୁ ସ୍ଥାନରେ ନଡ଼ା ଆଉ ଛିଣ୍ଡାକନା ଦେଇ ବନ୍ଦକରି ଦିଆହୋଇଛି । ଝିଅଟିର ସାନ ସାନ ହାତ ଦୁଇଟି ସେହି ଦାରୁଣ ଜାଡ଼ରେ କେମ୍ପା କେମ୍ପା ହୋଇ ଯାଇଥାଏ । ହଁ ରେ ହଁ, ସାନ ଦିଆସିଲି କାଠିଟିଏ ମାରିଦେଲେ ବର୍ତ୍ତମାନ ସତେ ବେଶ୍ କାମ ଦେବ । ଯଦି ସିଏ ସାହସ କରି ଦିଆସିଲି ବିଡ଼ାରୁ ଗୋଟିଏ କାଠି ବାହାର କରନ୍ତା, କାଠିଟିକୁ ନେଇ କାନ୍ଥରେ ଘଷି ଦିଅନ୍ତା, ତେବେ ତା' ଆଙ୍ଗୁଠିଗୁଡ଼ିକୁ ବେଶ୍ ଉଷୁମ ମିଳି ପାରନ୍ତା । କ'ଣ ଭାବି ସିଏ କାଠିଟିଏ ବାହାର କରିନେଲା । ସେଇଟିକୁ ନେଇ କାନ୍ଥ ଉପରେ ଘଷି ଦେଲାରୁ ତାହା 'ରିସ୍' କରି ଶବ୍ଦ କଲା ଓ ନିଆଁ ଜଳି ଉଠିଲା । ନିଆଁ କେଡ଼େ ପରିଷ୍କାର ହୋଇ ଜଳୁଥାଏ, କେଡ଼େ ଉଷୁମ ଲାଗୁଥାଏ । ସତେ ଯେମିତି ସାନ ଆଲୁଅଟିଏ । ତା'ପରେ ସେ ହାତକୁ ନିଆଁ ଉପରେ ରଖି ଆଙ୍ଗୁଠିଗୁଡ଼ିକୁ ସେକିବାକୁ ଲାଗିଲା । ପ୍ରକୃତରେ ଗୋଟାଏ ଚମତ୍କାର ଆଲୁଅ । ସାନ ଝିଅଟି ମନେମନେ କଳ୍ପନା କଲା, ସତେ ଯେପରି ସିଏ କାହା ଘର ଭିତରେ ଲୁହାରେ ତିଆରି ହୋଇଥିବା କୌଣସି ଚୁଲି ପାଖରେ ଯାଇ ବସିଛି—ସେଇ ଚୁଲିରେ ଲୁହା ଉପରେ ପିତଳର ନାନା କାମ ହୋଇଛି । ନିଆଁ ଏକାବେଳେକେ ହୁତୁ ହୁତୁ ହୋଇ ଜଳୁଛି, ସତେ-ଅବା କାହାଠାରୁ ଆଶୀର୍ବାଦ ଲାଭ କରିଥିଲା ପରି ଜଳୁଛି ଏବଂ ଚମତ୍କାର

ଉଷୁମ ଦେଉଛି । କୁନି ଝିଅଟି ଗୋଡ଼ ଦୁଇଟିକୁ ମଧ୍ୟ ଟିକିଏ ଉଷୁମ ଦେବା ପାଇଁ ବାହାରକୁ ବାହାର କରି ଆଣିଲା—ତା'ପରେ ନିଆଁଟି ନିଭିଗଲା, ଚୁଲିଟି ମଧ୍ୟ ଅଦୃଶ୍ୟ ହୋଇଗଲା । ସିଏ ମରି ହୋଇ ନ ଥିବା ସାନ ଦିଆସିଲି ବାକ୍ସଟାଏ ହାତରେ ଧରି ସେଇଠି ବସି ରହିଥିଲା ।

ତା'ପରେ ସେ ଆଉ ଗୋଟିଏ କାଠି ଜଳାଇଲା, କାଠିଟି ଜଳି ଉଠିଲା, ଚତୁର୍ଦ୍ଦିଗକୁ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ କରିଦେଲା ଏବଂ ଆଲୁଅଟି କାନ୍ଥର ଯେଉଁ ଥାନରେ ଯାଇ ପଡ଼ିଲା, ସେହି ଥାନଟି ସତେଅବା ଗୋଟିଏ ଫୁଲ ପରି କେଡ଼େ ସ୍ୱଚ୍ଛ ଓ ପାରଦର୍ଶକ ହୋଇ ଦେଖାଗଲା । ଝିଅଟି ପାଖରେ ଥିବା ଘରଟି ଭିତରକୁ ଆଖି ପକାଇ ଦେଖିଲା, ଘର ମଝିରେ ଗୋଟିଏ ଟେବୁଲ୍ ପଡ଼ିଛି, ଟେବୁଲ୍ ଉପରେ ଧୋବ ଫରଫର ସୁନ୍ଦରଟିଏ ବସ୍ତ୍ର ହୋଇ ଚକଚକ ଦିଶୁଛି । ତା' ଉପରେ କେଡ଼େ ସୁନ୍ଦର ଚୀନା ବାସନ-ମାନ ସଜାହୋଇ ରହିଛି ଏବଂ ଭଜା ହୋଇଥିବା ହଂସ ମାଉଁସର ବାସନାରେ ଘରଯାକ ମହକି ଉଠୁଛି । ହଂସଟି ଭିତରେ କିସ୍‌ମିସ୍ ଓ ସେଉ ପୂରି ଦିଆହୋଇଛି । ସେତେବେଳେ ଆହୁରି ଅଧିକ ଚମତ୍କାର ହୋଇ ଯାହା ଘଟିଲା, ସେକଥା ହେଉଛି ଯେ, ହଂସଟି ଯେଉଁ ଥାଳି ଭିତରେ ଟେବୁଲ ଉପରେ ବଡ଼ାହୋଇ ଥୁଆ ହୋଇଥିଲା, ତାହା ସେହି ଥାଳି ଉପରୁ ଫଁକ୍ କରି ଡେଇଁ ଉପରକୁ ଉଠିଗଲା, ପିଠି ଉପରେ କଣ୍ଟା ଆଉ ଛୁରୀ ଧରି ଘରର ଚଟାଣ ଉପରେ ଠିକ୍ ବତକ ପରି ଦୋହଲି ଦୋହଲି ଚାଲିବାକୁ ଲାଗିଲା । ତା'ପରେ ହଠାତ୍ ସେଠାରୁ ସିଧା ଉଡ଼ି ଆସି ଦରିଦ୍ର ବାଳିକାଟିର ଆଗରେ ଆସି ପଡ଼ିଗଲା । ଠିକ୍ ସେତିକି-ବେଳେ ଦିଆସିଲି କାଠିଟି ନିଭିଗଲା । ତା'ପରେ କେବଳ ସେଇ ମୋଟା କାଳୁଆ କାନ୍ଥଟା ବ୍ୟତୀତ ଆଉ ମୋଟେ କିଛିହେଲେ ଦୃଶ୍ୟ ହେଲା ନାହିଁ ।

ଝିଅଟି ଦିଆସିଲି ମାରି ଆଉ ଗୋଟିଏ କାଠି ଲଗାଇଲା । ତା' ପରେ ଦେଖିଲା, ସେ ଯାଇ କେଡ଼େ ଅଦ୍‌ଭୁତ ମଣ୍ଡନରେ ସଜା ହୋଇ ରହିଥିବା ବଡ଼ଦିନ-ଗଛଟିର ତଳେ ଯାଇ ବସିଛି । ଗତବର୍ଷ ବଡ଼ଦିନ ଉତ୍ସବ ସମୟରେ ଧନୀ ଦୋକାନମାଲିକର କାଚ କବାଟ ଭିତରୁ ସିଏ

ଯେଉଁ ବଡ଼ଦିନ ଗଛଟି ଦେଖିଥିଲି, ଏଇଟି ତା'ଠାରୁ ଅଧିକ ବଡ଼ ଓ ଅନେକ ଅଧିକ ମଣ୍ଡନ ଦେଇ ସଜା ହୋଇଥିଲା । ଗଛଟି ଦେହରେ ହଜାର ହଜାର ଆଲୁଅ ଲଟକା ହୋଇ ଜଳୁଥିଲେ ଏବଂ କେତେ ରଙ୍ଗର ଯେଉଁ ଛବିଗୁଡ଼ିକ ଦେଇ ସେମାନେ ବଜାରରେ ଦୋକାନର ଗବାକ୍ଷ-ଗୁଡ଼ିକୁ ସଜାଇ ଥାଆନ୍ତି, ସେହି ଛବିଗୁଡ଼ିକ ବର୍ତ୍ତମାନର ଏହି ଉତ୍ସବ-ସଜ୍ଜିତ ଗଛଟିରୁ ମଧ୍ୟ ତଳକୁ ତା' ଆଡ଼କୁ ଅନାଇ ରହିଥାନ୍ତି । ଝିଅଟି ନିଜର ଦୁଇ ହାତକୁ ପ୍ରସାରିତ କରି ଧରିଲା-ଏବଂ ସେତିକିବେଳେ ହିଁ ଆସିଲି କାଠିଟି ନିଭିଗଲା । ବଡ଼ଦିନ ପାଇଁ ସଜା ହୋଇଥିବା ଅଗଣିତ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ଆଲୁଅଗୁଡ଼ିକ ସତେଅବା କ୍ରମେ ଉପରକୁ ଓ ଆହୁରି ଉପରକୁ ଉଠି ଯାଉଥିବା ପରି ଦେଖା ଯାଉଥାନ୍ତି । ଝିଅଟି ଉପରକୁ ଅନାଇ ଦେଖିଲା, ସେଗୁଡ଼ିକ ଶେଷରେ କେବଳ ଆକାଶରେ ଜଳୁଥିବା ତାରାରେ ପରିଣତ ହୋଇଗଲେ । ସେହି ତାରାଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ ଗୋଟିଏ ହଠାତ୍ ଖସି ପଡ଼ିଲା ଏବଂ ଆକାଶମଣ୍ଡଳ ଉପରେ ଲମ୍ବା ନିଆଁ ଗାରଟିଏ ଆଙ୍କି-ଦେଇଗଲା ।

"ଏଥରେ କେହି ନା କେହି ନିଶ୍ଚୟ ମରିବ,"-ଝିଅଟିର ଆଈ ବଞ୍ଚିଥିଲା ବେଳେ ସବୁବେଳେ କହୁଥିଲା । ଦେଖିବାକୁ କୁଜୀ ମଣିଷଟିଏ, ବୟସର ଗୃପରେ ସିଏ ସତେଅବା ମେଞ୍ଚାଟିଏ ପରି ଦେଖା ଯାଉଥିଲା । କେବଳ ସେଇ ଗୋଟିଏ ମଣିଷ ଥିଲା, ଯିଏକି ତାକୁ ଭଲ ପାଉଥିଲା, ସ୍ନେହ କରୁଥିଲା । ସିଏତ କୋଉଦିନୁ ମରି ସାରିଲାଣି । ସେଇ ଆଈ ସବୁବେଳେ କହୁଥିଲା, "ଆକାଶରୁ ଯେତେବେଳେ ଗୋଟାଏ ତାରା ଖସେ, ସେତେବେଳ ଏହି ପୃଥିବୀରୁ ଜଣେ ମଣିଷର ଆତ୍ମା ପୃଥିବୀ ଛାଡ଼ି ଭଗବାନଙ୍କ ପାଖକୁ ଚାଲିଯାଏ ।"

ବାଲିକାଟି କାନ୍ଥ ଉପରେ ଆଉ ଗୋଟିଏ କାଠି ଘଷିଦେଲା, ଫଳରେ ତା' ଚାରିପାଖ ଆଲୋକମୟ ହୋଇ ଉଠିଲା । ସିଏ ଚାହିଁକରି ଦେଖିପାରିଲା, ତା' ଆଗରେ ପ୍ରକୃତରେ ତା'ର ସେଇ ଆଈ ଠିଆ-ହୋଇଛି । କେଡ଼େ ପରିଷ୍କାର ଓ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ହୋଇ ଦିଶୁଛି, କେଡ଼େ କୋମଳ ଏବଂ ପ୍ରସନ୍ନ ଭାବରେ ତା' ଆଈ ତା' ଆଡ଼କୁ ଅନାଇ ରହିଛି ।

ଝିଅଟି କେଡ଼େ ଚିତ୍କାର କରି କହିଲା, "ଆଈ, ଆଈ- ମୋତେ ଭି ତୋ' ସାଙ୍ଗରେ ନେଇଯା । ମୁଁ ଜାଣିଛି ଯେ ଏହି ଦିଆସିଲି କାଠିଟି ନିଭିଯିବା ମାତ୍ରକେ ଭି କୁଆଡ଼େ ଅନ୍ତର୍ହିତ ହୋଇ ଚାଲିଯିବୁ । ଠିକ୍‌କ ଆଗରୁ କେଡ଼େ ଉଷୁମ ହୋଇ ରହିଥିବା ଚୁଲିଟି, କେଡ଼େ ସୁବାସିତ ହୋଇ ଭଜା ହୋଇଥିବା ହଂସଟି ଓ ସେହି କେଡେ ଉଷ୍ଣ ଓ କୌତୁକପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇ ଦିଶୁଥିବା ବଡ଼ଦିନ-ବୃକ୍ଷଟି ପରି ଭି ମଧ୍ୟ ଉଭେଇ ପଳାଇଯିବୁ!" -ଏବଂ ତା'ପରେ, ସିଏ ମୁଠାଟି ଯାକରେ ଯେତେ କାଠି ରହିଥିଲା, ତରତର ହୋଇ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଗୋଟିଏ ପରେ ଗୋଟିଏ କରି ମାରିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲା । ସିଏ କଦାପି ତା' ଆଈକୁ ଅଦୃଶ୍ୟ ହୋଇ ପଳାଇବାକୁ ଦେବନାହିଁ । କାଠି ପରେ କାଠି ମାରିବ ଓ ତାକୁ ନିଶ୍ଚୟ ଧରି ରଖିବ । କାଠିଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟ ତା'ପରେ ଏଡ଼େ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ହୋଇ ଜଳିଲେ ଯେ, ସେହି ଆଲୁଅରେ ଜାଗାଟି ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ସୂର୍ଯ୍ୟକିରଣ ପଡ଼ିଥିବା ଯେକୌଣସି ଦିନ-ବେଳ ଠାରୁ ଅଧିକ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ହୋଇ ଦେଖାଯିବାକୁ ଲାଗିଲା । ଆଈ ମଧ୍ୟ ତାକୁ ଆଗରୁ କେବେହେଲେ ଏଡ଼େ ଅଧିକ ସୁନ୍ଦର ହୋଇ ଦେଖାଯାଇ ନଥିଲା । ଆଗରୁ କେବେହେଲେ ଏମିତି ଉଚ୍ଚ ମଣିଷଟିଏ ପରି ଦେଖା ଯାଇନଥିଲା । ଆଈ ତା'ର କୁନି ନାତୁଣୀ ଝିଅଟିକୁ ହାତ ବଢ଼ାଇ ଉଠାଇ ନେଲା,—ଉପରକୁ ଟେକିନେଇ କାଖରେ କାଖେଇ ଧରିଲା । ଏବଂ ତା'ପରେ ସେହି ଆଲୋକ ଓ ଆନନ୍ଦ ଭିତରେ ଦୁହେଁ ଉପରକୁ ଉଡ଼ିଯିବାକୁ ଲାଗିଲେ, ଉଡ଼ିଉଡ଼ି ଉପରକୁ ଉଠିଲେ, ଉପରକୁ ଓ ଆହୁରି ଉପରକୁ ଉଡ଼ିଗଲେ । ଏବଂ, ଏହିପରି ଭାବରେ ଉଡ଼ି ଉପରକୁ ଯାଇ ସେମାନେ ଯେଉଁଠାରେ ଯାଇ ପହଞ୍ଚିଲେ, ସେଠାରେ ଥଣ୍ଡା ନଥିଲା, ଭୋକ ନଥିଲା, କୌଣସି ଭୟ ମଧ୍ୟ ନଥିଲା । -ସେମାନେ ଯାଇ ଭଗବାନଙ୍କ ପାଖରେ ପହଞ୍ଚିଗଲେ ।

ମାତ୍ର ଘର କଡ଼ରେ ଥିବା ଏହି ପାଚେରି କଣଟିରେ ସେହି କାଲୁଆ ସକାଳ-ପହରଟିରେ ସେଇ କୁନି ଝିଅଟି ସେହିପରି ବସି ରହି-ଥାଏ । ତା'ର ଗାଲ ଦୁଇଟି ନାଲି ପଡ଼ି ଯାଇଥାଏ, ତା' ମୁହଁ ଉପରେ ଗାରେ ସ୍ମିତ ହସ ଉଦ୍ଭାସିତ ହୋଇ ଉଠିଥାଏ,—ସେତେବେଳକୁ ତା'ର ପ୍ରାଣବାୟୁ ଉଡ଼ି ଯାଇଥିଲା । ହିମ ଓ ଶୀତରେ ତା'ର ଦେହଟି ପୁରି

କୋଲି ମାରି ଯାଇଥିଲା । ସରି ଯାଉଥିବା ପୁରୁଣା ବର୍ଷଟିର ସର୍ବଶେଷ ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ତା' ଜୀବନରେ ଏହି ଦାରୁଣ ଘଟଣାଟି ଘଟିଥିଲା । ପୁରୁଣା ବର୍ଷ ଯାଇ ନୂଆ ବର୍ଷର ପ୍ରଭାତ ହେଲା,—ତା'ର ସାନ ପ୍ରାଣହୀନ ଦେହଟି ସେଠାରେ ସେମିତି ପଡ଼ି ରହିଥାଏ । ହାତରେ ଦିଆସିଲି ମୁଠାଟି,—ସେଥିରୁ ଗୋଟିଏ ବୋଲି କାଠି ବି ସରି ନଥାଏ । ସେହି ବାଟ ଦେଇ ଚାଲିଯାଉଥିବା ଲୋକମାନେ କହିଲେ, "କାଠିଗୁଡ଼ିକୁ ମାରି ଝିଅଟି ଟିକିଏ

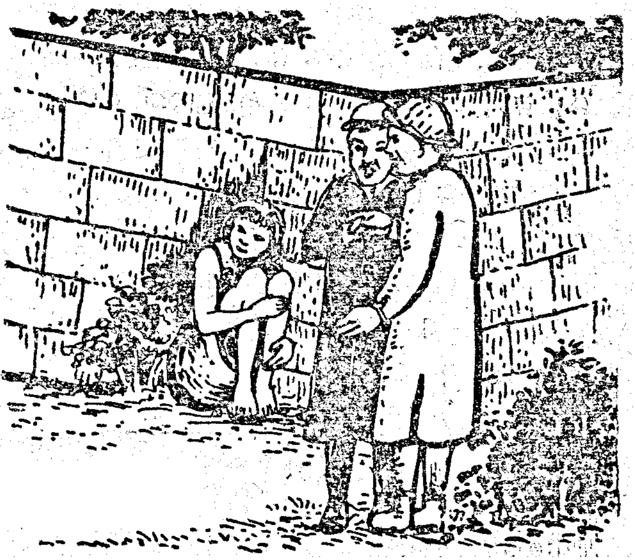

ଉଷୁମ ପାଇବ ବୋଲି ଦିଆସିଲିଟିକୁ ଧରିଥିଲା ।" ମାତ୍ର, ସିଏ ଯେ ପ୍ରକୃତରେ କେଡ଼େ ସୁନ୍ଦର ସୁନ୍ଦର ଦୃଶ୍ୟମାନ ଦେଖିବାକୁ ପାଇଥିଲା, କେଡ଼େ ଆନନ୍ଦରେ ନିଜ ବୁଢ଼ୀ ଆଈର କାଖରେ କାଖ ହୋଇ ସିଏ ନୂତନ ବର୍ଷର ଆନନ୍ଦ ମଧ୍ୟକୁ ପ୍ରବେଶ କରିଥିଲା, ସେହି ଖବରଟି ଆଦୌ କାହାରକୁ ଜଣାନଥିଲା ।

—*—

ସାଧନା କେନ୍ଦ୍ର

ଖାଣ୍ଟି ରାଜକନ୍ୟା

ଏକଦା ଗୋଟିଏ ରାଜପୁତ୍ର ଥିଲେ । ସିଏ ଗୋଟିଏ ରାଜକନ୍ୟାକୁ ବିବାହ କରିବ ବୋଲି ଇଚ୍ଛା କରୁଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ଅସଲି ରାଜକନ୍ୟାଟିଏ ସିନା ହେଲେ ହେବ ! ନକଲିଟାକୁ କିଏ କାହିଁକି ବାହା ହେବ ? ଅସଲି ରାଜକନ୍ୟାଟିଏ ପାଇବା ଆଶାରେ ସିଏ ପୃଥିବୀଯାକ କେତେ କୁଆଡ଼େ ବୁଲିଲେ, ମାତ୍ର ତଥାପି ଅସଲି ରାଜକନ୍ୟାଟିଏ ପାଇ ପାରିଲେ ନାହିଁ । ସବୁଠାରେ କିଛି ନା କିଛି ଖରାପ ବାହାରିଲା । ସିଏ କେତେ ରାଜକନ୍ୟା ଦେଖିଲେ, ମାତ୍ର ସେମାନେ ଯେ ଖାଣ୍ଟି ରାଜକନ୍ୟା ହୋଇ-ଥିବେ, ସେ ସେକଥା ଭାବି ଠିକ୍ କରି ପାରିଲେ ନାହିଁ । କାରଣ, କାହାଠାରେ ଗୋଟିଏ ଭୁଲ୍ ଦେଖିଲେ ତ ଆଉ କାହା ପାଖରେ ଆଉ ଗୋଟିଏ ଭୁଲ୍ ଦେଖିଲେ । ଶେଷକୁ ଭାରି ନିରାଶ ହୋଇ ନିଜର ଉଆସକୁ ଫେରି ଆସିଲେ । ଖାଣ୍ଟି ରାଜକନ୍ୟାଟିଏ ପାଇଲେ ସେ ତାକୁ ବିଭା ହେବ, ରାଣୀ କରିବ ବୋଲି କେତେ ମନରେ ପାଞ୍ଚୁଥିଲେ ! କିନ୍ତୁ ଏତେ ଖୋଜି ଖୋଜି ସେପରି ଗୋଟିଏ ହେଲେ ପାଇଲେ ନାହିଁ । ସବୁ ଜାଗାରେ ଏଇଟା ବା ସେଇଟା ଖୁଣ ବାହାରିଲା ।

ଦିନେ ସନ୍ଧ୍ୟାବେଳେ ଭାରି ଝଡ଼ ହେଲା । ଧୂମାଳ ପବନରେ ଗୃହଦ୍ୱାର କମ୍ପି ଉଠିଲା, ଘଡ଼ଘଡ଼ି ମାରିଲା, ବିଜୁଳି ଚମକିଲା । ତା'ପରେ ମୁଷଳ ଧାରାରେ ବୃଷ୍ଟି ହେଲା । ଘରଆଡ଼ କଳା କଟିକଟି ହୋଇ ରହିଥାଏ । ହଠାତ୍ ବାହାରୁ କିଏ କବାଟ ଖଡ଼ଖଡ଼ କଲା । ରାଜା ପୁଅର ବାପା ବୁଢ଼ା ରାଜା ନିଜେ ଯାଇ କବାଟ ଫିଟାଇ ଦେଲେ ।

ବାହାରେ ଜଣେ ରାଜକନ୍ୟା ଛିଡ଼ା ହୋଇଥିଲା । ବର୍ଷା ଆଉ ପବନରେ ତା'ର ଅବସ୍ଥା ଏକାବେଳେକେ ଶୋଚନୀୟ ହୋଇ ଯାଇଥିଲା । ତା' ମୁଣ୍ଡର ବାଳରୁ ଟୋପା ଟୋପା ବର୍ଷାପାଣି ଝରି ପଡ଼ିବାରେ ଲାଗି-ଥାଏ । ତା' ପିନ୍ଧା ଲୁଗାଟି ବର୍ଷାରେ ଭିଜି ଏକାବେଳେକେ ତା' ଦେହରେ ଲାଗି ଯାଇଥାଏ । ସିଏ ନିଜକୁ ଜଣେ ଖାଣ୍ଟି ରାଜକନ୍ୟା ବୋଲି କହିଲା ।

ରାଜପୁଅର ମାଆ ନିଜେ ରାଣୀ ସେଠି ଠିଆ ହୋଇଥିଲେ । ଏକଥା ଶୁଣି ସେ ଭାବିଲେ, ଖାଣ୍ଟି କି ନକଲି ବଳେ ଜଣା ପଡ଼ିଯିବ ଯେ ! ସିଏ ପ୍ରକୃତରେ କ'ଣ କରିବେ ବୋଲି ଭାବୁଥିଲେ, ସେହି ବିଷୟରେ ମୋଟେ କୌଣସି ସୂଚନା ଦେଇ ନଥିଲେ । ମାତ୍ର, କାହାକୁ କିଛି ନକହି ଶୋଇବା ଘରକୁ ଚାଲିଗଲେ, ବିଛଣାରେ ବିଛା ହୋଇଥିବା ସବୁ ଲୁଗାପଟା କାଢ଼ିନେଲେ ଏବଂ ସେହି ପଲଙ୍କ ଉପରେ ତିନୋଟି ମଟରଦାନା ନେଇ ରଖିଦେଲେ । ତା'ପରେ ସେହି ଦାନା ତିନୋଟି ଉପରେ କୋଡ଼ିଏଟା ଗଦି ପକାଇଦେଲେ ଏବଂ ଗଦି ଉପରେ ଚଢ଼େଇ-ପରରେ ତିଆରି ହୋଇଥିବା କୋଡ଼ିଏଟା ଶେଯ ବିଛାଇଦେଲେ ।

ସେହି ବିଛଣା ଉପରେ ରାଜକନ୍ୟା ରାତିରେ ଶୋଇଲା ।

ରାତି ପାହି ସକାଳ ହେଲା । ରାତିରେ ତା'ର ଭଲ ନିଦ ହେଲା କି ନାହିଁ, ସମସ୍ତେ ରାଜକନ୍ୟାକୁ ପଚାରିଲେ, ରାଜକନ୍ୟା ଉତ୍ତର ଦେଇ କହିଲା,-"କାଲି ରାତିରେ ମୁଁ ମୋଟେ ଶୋଇ ପାରିଲି ନାହିଁ । ରାତିଯାକ-ମୁଁ ବିଛଣା ଉପରେ ପଡ଼ି ଖାଲି ଛଟପଟ ହେଲି ସିନା, ମାତ୍ର ଆଖି କଣା ବି ପଡ଼ିଲା ନାହିଁ । ମୋ' ବିଛଣାରେ ଶେଯ ତଳେ କ'ଣ ଥିଲା କେଜାଣି,-ମୋ' ଦେହକୁ ଗୋଡ଼ ପରି ଠାଣ ଲାଗିଲା । ସେଗୁଡ଼ାକ ମୋ' ଦେହକୁ ଭାରି କାଟିଲା । କେତେ ଜାଗାରେ କଳା ଓ ନୀଳ ଦାଗ ପଡ଼ିଗଲା ।"

ସିଏ ଯେ ସତକୁ ସତ ଗୋଟିଏ ଖାଣ୍ଟି ରାଜକନ୍ୟା, ଏଥର ଆଉ କୌଣସି ସନ୍ଦେହ ରହିଲାନାହିଁ । କାରଣ, ଗଦି ଆଉ ଶେଯ ହୋଇ ଗୁଳିଶିଠା ବହୁତ ହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସିଏ ତା'ତଳୁ ସାନ ସାନ ମଟରଦାନା ତିନୋଟିକୁ ତଥାପି ଅନୁଭବ କରି ପାରିଲା । ସତରେ ରାଜକନ୍ୟା ହୋଇ ନଥିଲେ କାହାର ଦେହ ଏଡ଼େ ସୁକୁମାର ଆଉ କଅଁଳ ହୋଇଥାନ୍ତା ?

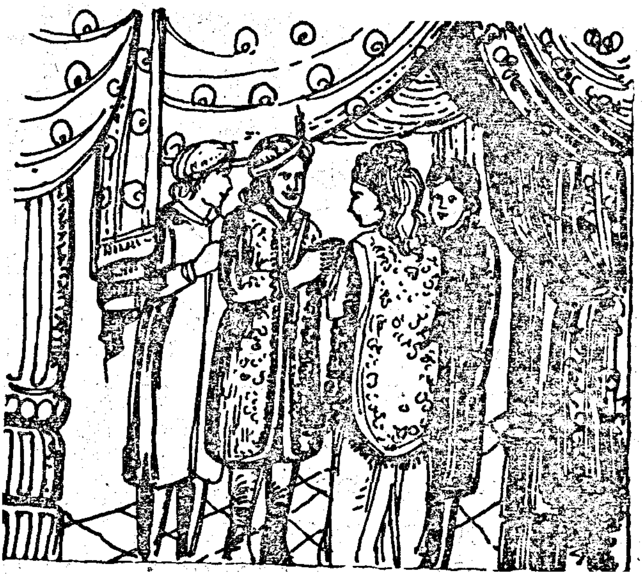

ତେଣୁ ରଜାପୁଅ ସେହି ରାଜକନ୍ୟାକୁ ବିଭା ହେଲା । ଏତେ ଦିନକେ ତା' କପାଳକୁ ଖାଣ୍ଟି ରାଜକନ୍ୟାଟିଏ ଆସି ଜୁଟିଲା ବୋଲି ତା' ମନରେ ଆଉ ମୋଟେ କୌଣସି ସନ୍ଦେହ ରହିଲା ନାହିଁ । ଏବଂ, ସେହି ତିନୋଟି ମଟରଦାନାକୁ ନେଇ ରାଜାଙ୍କର ସଂଗ୍ରହାଳୟରେ ରଖି ଦିଆଗଲା । ଆଜି ମଧ୍ୟ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ସେହିଠାରେ ସେହିପରି ରଖାଯାଇଛି । ତୁମେ ଇଚ୍ଛାକଲେ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ସେଠାରେ ଆଜି ମଧ୍ୟ ନିଶ୍ଚୟ ଦେଖିବାକୁ ପାଇବ । ଅବଶ୍ୟ, ଯଦି କେହି ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଚୋରି କରି ନେଇଥାଏ, ତେବେ ତାହା ଅଲଗା କଥା ହେବ ।

କେଡ଼େ ସତକଥାଟିଏ କହିଲି !

—*—